

T.C.
DICLE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLKÖĞRETİMDE AKTİF ÖĞRENME KURAMI DESTEKLİ İNGİLİZCE
ÖĞRETİM YÖNTEMİYLE İNGİLİZCE KONUŞMA BECERİSİNİN
GELİŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA

HAZIRLAYAN
Ayşe SADAY

DANIŞMAN
Yrd. Doç.Dr. Bayram AŞILIOĞLU

DİYARBAKIR
2007

ÖZET

Araştırmanın genel amacı, ilköğretimde aktif öğrenme kuramı destekli İngilizce öğretim yöntemi ile konuşma becerisinin geliştirilmesi hususunun Şehit Namık Tümer İlköğretim Okulu örneğinde betimlenmesidir. Bu genel amaca bağlı olarak araştırmanın, teorik temellendirmenin yapıldığı birinci bölümünde aktif öğrenme kuramının koşullanma ve bilinç dönüşümü bağlamında eğitsel doğurguları çözümlenmiş; varılan kuramsal hazırbulunuşluluk doğrultusunda araştırmanın ikinci bölümü geleneksel öğretim yöntemlerinin konuşma becerisine katkıları/sınırlılıkları ve aktif öğrenme kuramı destekli İngilizce öğretim yönteminin konuşma becerisine katkıları/sınırlılıkları iki alt amaç dahilinde hipotez testine tabi tutularak sonuçlara ulaşılmıştır.

Bu araştırma için gerekli olan veriler, Diyarbakır il merkezindeki Şehit Namık Tümer İlköğretim Okulu'nda, 2005-2006 öğretim yılında, 8. sınıfta öğrenim görmekte olan, deney ve kontrol gruplarında yer alan toplam 44 öğrencinin İngilizce konuşma becerisi konusunda hangi düzeyde olduklarını belirlemek amacıyla hazırlanan "İngilizce Konuşma Becerisi Ölçeği" ile elde edilmiştir. Araştırmacı tarafından geliştirilen bu ölçek hem deney grubunda hem de kontrol grubunda yer alan öğrencilerin öntest ve sontest puanlarını belirlemek amacıyla kullanılmıştır. Ayrıca araştırmada, uygulamanın yapılacağı 8. sınıf öğrencilerinden yansız atama yoluyla biri deney, diğeri kontrol grubu olmak üzere iki grup belirlenerek deneysel model uygulanmıştır. Her iki gruptaki öğrenciler, uygulamadan önce ve sonra "İngilizce Konuşma Becerisi Ölçeği"ne tabi tutulmuşlardır. Deney grubunda aktif öğretim yöntem ve teknikleriyle, kontrol grubunda ise geleneksel yöntemlerle öğretim yapılmış, uygulama öncesi ve sonrası ölçüm yapılarak iki yöntemin etkililiği araştırılmaya çalışılmıştır. Araştırmada, İngilizce konuşma becerisi ölçeğinin yanında, "Tutum Ölçeği" de uygulanmıştır.

Araştırmanın teorik temellendirme ve hipotez testinin gerçekleştirildiği iki aşamasından sonra ulaşılan kritik bulgular; aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı sınıftaki öğrencilerin, geleneksel yöntemlerin kullanıldığı sınıftaki öğrencilere göre, İngilizce konuşma puanlarının daha yüksek olduğu, dolayısıyla aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin İngilizce konuşma becerisini geliştirmede, geleneksel yöntemlere göre daha etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar sözcükler: Aktif Öğrenme Kuramı Destekli İngilizce Öğretim Yöntemi/Geleneksel İngilizce Öğretim Yöntemleri/İngilizce Konuşma Becerisi/Dil Öğrenme Başarısı.

ABSTRACT

The general aim of this research is to describe of improving the speaking skill with the method of English Language Teaching supported by active learning theory in the example of Şehit Namık Tümer Primary School. Related to this general aim, in the first chapter in which theoretical frame has been surveyed, educational results related to conditioning and conscious transforming of active learning theory has been settled out. With the theoretical situation awareness which has been reached, in the second chapter applying hypothesis test, it has been resulted that the contributions/limitations to the speaking skill of the traditional and the method of English Language Teaching supported by active learning theory including two sub aims.

The data that is necessary for this study has been had by “English Speaking Skill Scale”, which has been prepared with the aim of which level 44 students that has been educated at the 8th grade in the experimental and control groups in Şehit Namık Tümer Primary School in Academic year of 2005-2006, are about their speaking skill in English. This scale prepared by the researcher has been used to determine the points of the students at the pre-test and the post-test in experimental and control groups. Experimental design has been applied by forming an experimental and a control group that include 8th grade students randomly in this study. Students in both groups have been surveyed by “English Speaking Skill Scale” before and after the application. Active learning methods and techniques have been used in experimental group, traditional methods have been used in control group, and it has been tried to be found out the effectiveness of both methods by surveying the scale before and after the application. In this study, beside “English Speaking Skill Scale”, “Attitude Scale” has also been prepared and applied.

Critical findings which have been found out after two steps in which hypothesis test and theoretical frame of the research have been applied, the students who are in the classroom in which active learning methods and techniques have been used have higher points about speaking skill in English in comparison with the students who are in the classroom in which traditional methods have been used; consequently it has been resulted that active learning methods and techniques are more effective in terms of improving speaking skill in English than traditional methods.

Key words: The method of English Language Teaching supported by active learning theory/Traditional English Teaching Methods/English Speaking Skills/Language Learning Capability

Sosyal Bilimler Enstitü Müdürlüğüne

Bu çalışma jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Eğitimi Ana Bilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan:

Üye:

Üye:

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.
...../...../2007

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

İletişimi gerçekleştirmede ve uluslararası ilişkilerin kurulmasında dilin önemi oldukça büyüktür. Ülkemizin de birçok ülke ile ekonomik ve kültürel ilişkilerde bulunduğunu düşünecek olursak farklı bir dil öğrenme kaçınılmaz olmaktadır. Teknoloji ve dünya dilinin İngilizce olması İngilizce'ye duyulan önemi ortaya koymakta ve gün geçtikçe İngilizce'ye olan ihtiyaç artmaktadır. Bu ihtiyaç doğrultusunda İngilizce'yi daha verimli bir şekilde öğrenme ve öğretme konusunda gelişmeler olmuştur. Son zamanlarda iletişimci yaklaşımın önemi vurgulanmaktadır. İletişimci yaklaşım, öğrenme sürecinde öğrencinin aktif katılımını gerektirir. Yapararak ve yaşayarak öğrenmenin önemi vurgulanır. Bu araştırmayla, bahsedilen yaklaşımı temel alan aktif öğretim yöntem ve teknikleriyle yapılan İngilizce öğretiminin iletişimsel becerilere yani, konuşma becerisine ne kadar etki ettiği araştırılmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmayı gerçekleştirebilmek birçok kişinin katkılarıyla olmuştur. Bana inanarak çalışma azmimi kuvvetlendiren Prof. Dr. Hasan AKGÜNDÜZ'e, her zaman yanımda olup bilgilerini, tecrübelerini ve zamanını benimle paylaşan danışmanım Yrd. Doç. Dr. Bayram AŞILIOĞLU'na ve değerli zamanını harcayıp araştırmanın özellikle deneysel aşamasında yardımlarını esirgemeyen Yrd. Doç. Dr. Behçet ORAL'a sonsuz teşekkürlerimi iletmek isterim.

Son olarak her zaman yanımda olup çalışmamı destekleyen sevgili eşime, enerjisiyle bana güç veren güzel oğluma ve beni en iyi şekilde yetiştirip bu zamanlara getiren ve her zaman yanımda olan değerli anne ve babama teşekkür ederim.

Ekim 2007

Ayşe SADAY

İÇİNDEKİLER

ÖZET/ABSTRACT

ONAY

ÖNSÖZ

TABLOLAR, ŞEKİLLER, ÇİZELGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

Konunun Sunumu.....	1
Amaçlar.....	12
Önem.....	12
Varsayımlar.....	13
Sınırlılıklar.....	13
Tanımlar.....	14
Yöntem.....	15
<i>Araştırma Modeli</i>	
<i>Evren ve Örneklem</i>	
<i>Verilerin Toplanması</i>	
<i>Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlama</i>	
1. İLKÖĞRETİMDE AKTİF ÖĞRENME KURAMI DESTEKLİ İNGİLİZCE ÖĞRETİM YÖNTEMİNİN İNGİLİZCE KONUŞMA BECERİSİNİ GELİŞTİRMEYE ETKİLERİ.....	24
1.1. Dilin İnsan Varoluşundaki Vizyonu ve Dil Öğrenme Başarısını Belirleyen Vizyoner/Teknolojik Bileşenler.....	24
1.2. Türk Eğitim Sisteminde İngilizce Öğretiminin Güncel Profili....	26
1.3. İlköğretimde Geleneksel ve Aktif Öğrenme Kuramı Destekli İngilizce Öğretim Yöntemlerinin Konuşma Becerisine Etkileri...27	
2. İLKÖĞRETİMDE AKTİF ÖĞRENME KURAMI DESTEKLİ İNGİLİZCE ÖĞRETİM YÖNTEMİNİN İNGİLİZCE KONUŞMA BECERİSİNİ GELİŞTİRMEYE ETKİLERİNE İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA/Şehit Namık Tümer İlköğretim Okulu Örneği.....	84
2.1. Kişisel Durum Bilgileri.....	84
2.2. Geleneksel İngilizce Öğretim Yöntemlerinin Konuşma Becerisini Geliştirmeye Etkileri.....	87
2.3. Aktif Öğrenme Kuramı Destekli İngilizce Öğretim Yöntemlerinin Konuşma Becerisini Geliştirmeye Etkileri.....	89
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	94
KAYNAKLAR.....	101
EKLER.....	106
TUTANAK.....	124

TABLolar, ŞEKİLLER, ÇİZELGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ
Tablolar Listesi

Tablo 1 : Öntest-sontest Kontrol Gruplu Desen.....	15
Tablo 2 : Araştırmada Uygulanan Deneysel Desen.....	16
Tablo 3 : Deneklerin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	84
Tablo 4: Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Puanlarının Karşılaştırılması (t testi).....	85
Tablo 5 : Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Tutum Puanlarının Karşılaştırılması (t testi).....	86
Tablo 6 : Deney ve Kontrol Gruplarının Sontest Puanlarının Karşılaştırılması (t testi).....	87
Tablo 7: Deney Grubunun Cinsiyete Göre Sontest Puanlarının Karşılaştırılması (t testi).....	88
Tablo 8 : Kontrol Grubunun Cinsiyete Göre Sontest Puanlarının Karşılaştırılması (t testi).....	89
Tablo 9 : Kontrol grubu Öntest-sontest Puanlarının Karşılaştırılması (t testi).....	90
Tablo 10 : Deney Grubu Öntest-sontest Puanlarının Karşılaştırılması (t testi).....	92

Şekiller Listesi

Şekil 1 : Rahatlık Alanı.....	33
Şekil 2 : Öğretim Yöntemlerinin Hatırda Tutma Üzerindeki Etkileri...64	

Çizelgeler Listesi

Çizelge 1 : Aktif Öğrenmenin Koşulları.....	39
Çizelge 2 : Aktif Öğretimin Uygulandığı Sınıflarla Geleneksel Yöntemlerin Uygulandığı Sınıfların Karşılaştırılması.....	71

Kısaltmalar

Akt.: Aktaran
MLO: Müfredat Laboratuar Okulu
NLP: Neuro-Linguistic Programming
SPSS: Statistical Package For the Social Science (Sosyal Bilimler İçin İstatistiksel Paket)
YLT: Yüksek Lisans Tezi

GİRİŞ

Konunun Sunumu

İnsanın kendini ifade ediş biçiminin gereği olarak ortaya konan dil kullanımı ile iletişim şekli, öznelde incelendiğinde, aslında araçsız edime giden bir araçtan öteye bir fonksiyonu yoktur. Asıl ve en etkili iletişim, dil de dahil olmak üzere hiçbir araç kullanmaksızın kurulan iletişimdir. Nitekim konu bir yazarımız tarafından şöyle ifade edilmektedir:

“...Dilin insan potansiyelinin açılımındaki rolü, bilhassa günümüzde fazlasıyla abartılmış durumdadır. Adeta insanın varoluşuyla dil arasında vazgeçilmez, zorunlu bir ilişki algılaması vardır. Bu algılama insanın bireysel ve toplumsal varoluşunda göreceli boyut açısından değerlendirildiğinde büyük ölçüde anlamlıdır. Ancak insanın mutlak varlığı dikkate alındığında tam bir illüzyon ve özdeşleşme halidir. Yatay tarihte dile bağlı son beş bin yıllık gelişme, bu bağlamda yazılı ve sözlü kültürdeki kabarma insanın potansiyelini gerçekleştirmiş olmasının değil, bir bakıma yaşayamamış olmasının göstergesidir...” (Akgündüz,2007)

Ancak özneldeki kalitelerin mecazi oluşumları muhakkak ki nesnelde deneyimlenerek gerçeğin ne olmadığı öğrenilir ve asıl gerçekliğin deneyimlenmesine uygun ortam hazırlanmış olur. İşte varoluşun bu vizyonunun nesnelde gerçekleştirilmesi ancak eğitim yolu ile olabilir.

“...Eğitim, insanın evrimsel dürtüsüyle evrim vizyonu arasındaki yolculuğu kılavuzlayan doğal bir dinamiktir ve tamamen evrende var olan dönüştürücü yaşam enerjisine kanal olma şeklinde karşımıza çıkar. Burada eğitimin bir şiddet ve yaratıcılık olarak işleyişi, bu aracı kullanma bilincini yansıtmaktadır. İnsan evriminde ayna benlik ve gerçek benlik arasında diyolojik bir ilişki vardır. Dönüştürücü benlik ayna benliğe odaklandığında eğitim, korkunun güdülediği negatif bir şiddet olarak ortaya çıkar. Gerçek benliğe odaklandığında ise, eğitsel yaratıcılığın tecellisi söz konusu

olur. Eğitimin zamanla ve mekanla bağlantılı bir karakteri yoktur. Bu bakımdan ilkel ve çağdaş bir eğitim veya ulusal eğitim, batı-doğu eğitimleri biçimindeki betimlemeler gerçeği yansıtmaz. Eğitimin gerçek doğası hangi farkındalık ve bilinç bloajlarıyla inşa edilmiş bir deneyim olduğunda ifadesini bulur...” (Akgündüz, 2007)

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı gibi eğitimle insana nitelik yüklenmemekte sadece varolan niteliğin ortaya çıkarılması hedeflenmektedir. William Butler Yeats bunu şöyle ifade eder (Aykaç,2005:7):

“Eğitim kovayı doldurmaya değil, ateşi yakmaya benzer.”

Önemli olan kişinin içindeki potansiyeli böyle bir eğitim anlayışıyla fark edip ortaya çıkarabilmesidir. Bu anlamda eğitim, kolektif bilincin yaratmış olduğu en temel evrimleştirme aygıtıdır. Bu yüzden bireyin toplumsal yaşama uyumunda kılavuzluk yapılması, eğitimin esas görevinin ana hatlarını oluşturmaktadır. Eğitim, insanı evrimleştirirken onu ruhsal, fiziksel ve zihinsel yönden tamamlar. Bu anlamda eğitim, bir bütünlük arz eder. Kişiyi her üç yönden tamamlamaya çalışır. Kendisini ve hayatı deneyimleme imkanı sunar. Bu sebeple eğitim kurumları yani okullar hayattan kopuk olmamalıdır. Okullar gerçek yaşamı yansıtmalı ve aynı zamanda kişiye insani değerleri verebilmelidir (Şahin, 2006:40).

Dil yardımıyla soyut olarak düşünmek ve düşünülenleri paylaşmak olanaklı hale gelir. Bu durum dili, eğitimin en önemli araçlarından biri haline getirir. İnsanın, ana dili dışında başka dilleri de bilmesi, evrensel kültürden daha çok yararlanmasını ve bu kültüre katkı yapmasını sağlar. Çünkü dil, insanı dünyaya açan bir pencere gibidir. Onu bilgi, düşünce ve yaşayış bakımından zenginleştirir. Bu bakımdan, birçok ülkede insanlar, ana dillerinin dışında başka dilleri de öğrenmek amacıyla eğitim almaktadır.

“Dil öğretiminde başarıyı belirleyen vizyoner etkenler; dile ilişkin yüceltme kültürü, ötekileştirmeye dayalı üstünlük ve aşağılık kompleksleri, farklı dil öğrenmenin zorluğuna ilişkin koşullanma, dil öğrenmenin doğasıyla çelişen zorunluluk yanılması, kolektif ve bireysel bilinçaltı dramalar, dil öğretiminde dil bilincini uyandırma ve dil kültürünü yükleme ikileminin yol açtığı psikolojik sınırlar,

öğretmen egosunun yol açtığı korku ve dramalar olarak karşımıza çıkar.”(Akgündüz, 2007)

Bilindiği gibi eğitim, bireyin kendi yaşantısı yoluyla davranışlarında istendik değişimler meydana getirme sürecidir (Sönmez, 2006:11). Bu sürecin gerçekleşmesi, yani insanın davranışında bir değişimin olabilmesi, o konuda bir yaşantı geçirmesini gerektirmektedir. Yaşantıların geçirilmesi ise, bireyin soyutlama aracı olan dili kullanmasına bağlıdır. Çevremizdeki insanlara baktığımızda, dili etkili biçimde kullananların toplum içinde daha başarılı olduğunu görürüz. Öğrencilerin okuldaki başarısı büyük ölçüde dinlediklerini ve okuduklarını anlamalarına, anladıklarını da sözlü ya da yazılı olarak anlatabilmelerine; bir başka deyişle dili doğru ve etkili bir biçimde kullanabilmelerine bağlıdır. Vizyoner bakış açısından ise dilin doğru ve etkili kullanımı araçsız iletişim farkındalığını sağlayan bir köprü niteliğindedir.

Bu anlamda okula ve öğretmene büyük sorumluluklar düşmektedir. Okulun ve öğretmenin amacı, öğrenciyi gerçek hayatla bağlantılı tutarak eğitim ve öğretim adına ona kazandırılması gereken nitelikleri verebilme olmalıdır. Eğitim ve öğretim yapılırken eğitim, öğretim ve öğrenme ifadelerinin de tam olarak anlaşılması gerekmektedir. Öğrenmenin bir çok tanımı yapılmaktadır:

Telman (1998)'a göre öğrenme, insanın çeşitli duyumlarıyla tepkileri arasında zihinsel bir bağlantı kurulması sonucu elde edilen bir üründür (1998:12; akt.:Şahinel 2003:3).

Bower ve Hilgard (1981)'a göre öğrenme, doğuştan getirilen davranışları, eğilimleri, olgunlaşmayı ve yorgunluk, ilaç vb. etkilerle meydana gelen organizmanın geçici durumlarını kapsamayan, çevredeki etkileşimler yoluyla davranışların oluşması ya da değiştirilmesi sürecidir.

Brubaker (1982)'a göre bireyin kendisi, başkaları ve çevresiyle etkileşimleri sonucundaki yaşantıların bireyde oluşturduğu şeylerdir.

Gagne (1983)'ye göre sadece büyüme sürecine atfedilemeyen, insanın eğilimlerinde ve yeterliliklerinde belli bir zaman diliminde oluşan bir değişimdir.

Kimble (1961)'a göre öğrenme, pekiştirmenin sonucu olarak davranış veya potansiyel davranışta oldukça sürekli bir değişme meydana gelmesidir (Senemoğlu,2004:88).

Aydın (2005) öğrenmeyi şöyle özetler:

“Öğrenme, yaşantısal deneyimler yoluyla davranışlarda oluşan kalıcı izli değişmelerdir.”

Yukarıdaki tanımlardan çıkaracağımız sonuç, öğrenmenin oluşabilmesi için bireyin davranışlarında nispeten kalıcı izli ve gözlenebilir bir değişme olması, geçici bir biçimde değil, bireyin çevresiyle etkileşimi sonucunda meydana gelmesidir. Öğrenmeye ilişkin özgün bir yaklaşım bir başka kaynakta şöyle ifade edilmektedir:

“...Öğrenmek, bildiğine ölmektir, eğer mevcut bilgiye ölinemiyorsa öğrenmenin durduğu söylenebilir. Hiçbir inanç ve bilgi insandan daha üstün değildir. Çünkü parça bütünü kapsayamaz,ancak tam tersi mümkündür. Bütünden maksat içsel ve bütünsel bilgeliktir...”

(Akgündüz, 2007)

Burada vurgulanmak istenen husus, öğretmenin bir yüklemekten ziyade bir boşaltma faaliyeti olduğudur; çünkü nitelik kaynağı, bilgi değil insanın bizzat kendisidir. Zihin temelli yaklaşımın ön plana çıkarıldığı zamanımızda zihnin hayatımızdaki yerini gözden geçirmek yerinde olabilir. Zihnin varoluşumuzdaki varlık şekli, mecazlar üzerinde bilinci ehlileştirerek asıl gerçekliğin deneyimlenmesine olanak sağlamaktır. Ancak gelinen noktada mecazın sanki gerçeğin kendisiymiş gibi algılanmasıyla, bir servis elemanı olarak emrimize verilmiş olan beynin patronajına giren bir varoluş manzumesi ortaya çıkmaktadır. Burada önemli olan konu özneldeki bu vizyonun nesneldeki yansımalarına kapılmadan eğitimin bu araçsallığını gözden kaçırmamaktır.

Öğrenme ile ilgili bu açıklamalar ışığında, dil öğrenimini yine nesnel ve öznel boyutta inceleyecek olursak; farklı dil öğreniminin mecazi/beyinsel öğrenimi nesnel boyutu, varoluşsal/gerçek öğrenme ise öznel boyutunu oluşturmaktadır. Öznel vizyondaki varoluşsal/gerçek öğrenme, insanın sınırsız dil öğrenme yetisini ortaya koyar.

“...Her insan yatay tarihte var olmuş ve olacak olan bütün insan dillerinin şifresini ve tohumunu bilincinde barındırmaktadır. Çünkü farklı diller, aynı ruhsal enerjinin farklı düşünceler ve eylemlere dönüşmüş formatlarıdır. Dolayısıyla bir insanın tek dille sınırlılığı salt bir özdeşleşmedir. Hangi kültürel ortamda var olunuyorsa o kültürel etki, içerdeki simetrik tohumu çiçeklendirmiş olmaktadır. Kullandığı anadil, insanı kullanma durumunda değil ise her insan diğer tohum ve şifreleri de açma elverişliliğine sahiptir. Hatta bu durum insanın bütünsel var olmasının bir göstergesi ve kaçınılmaz gerekliliğidir...”(Akgündüz, 2007)

Nesnel boyuttaki mecazi/beyinsel öğrenim ise insanın özneldeki bu yeteneğinin farkındalığına varmasını sağlayacak zihinsel yöntemleri ifade etmektedir. Burada vurgulanması gereken nokta, hangi yöntemin daha üstün olduğundan ziyade, niteliğin asıl kaynağı olan insanın dil öğrenme yeteneğini açığa çıkarmadaki başarısıdır.

Bu açıklamalar ışığında dile yüklenen görev, nesneldeki iletişim kabiliyetlerinin geliştirilmesidir. Burada ortaya çıkan bir alt yanılsama, tek dilde kendini ifade ediş sınırlamasıdır. Bilincin kendini sadece ana dilde ifade etmesi çok sınırlı bir varoluş biçimini ortaya koyar. Halbuki, dil öğrenme kabiliyeti geliştirildikçe tek dilde kendini ifade etme zorunluluğu ortadan kalkar ve birey farklı ortam ve koşullarda da kendini ifade etme farkındalığına erişmiş olur.

“...Her dil insan bilincinde kültürel bir hapisane yaratır. Pekiştirme sözün bir barikata dönüşmesini netice verir ve bütüne genişleme eğilimindeki bilinç enerjisinin sıkışarak yıkıcı bir mihvere kaymasına yol açar. Anadil kültürel duvarlarının aşılması, zihnin patronajını kırarak üst bilinç devrelerinin işlemesine imkân sağlayan bir kapıdır. Bu yönüyle farklı dil öğrenme, insan bilincinin doğal evrim yolculuğunun bir parçasıdır...” (Akgündüz, 2007)

Dilin bu fonksiyonlarını incelerken özneldeki asıl vizyonu gözden uzak tutmamak gerekir. Nihai olarak varılmak istenen nokta, tamamen araçsız iletişim boyutudur. Bu da ancak, gerçeğin “*ne olmadığı*” anlaşılabilir. Çünkü asıl

gerçeklik anlaşılabilir, sadece deneyimlenebilir. Bu durumda anladığımız şeylerin gerçek olmadığı çok doğal bir sonuç olarak karşımıza çıkar. Bu konunun spesifik olarak dil olgusuna uyarlanmış hali de ne kadar çok dil öğrenildiği değil, farklı iletişim yolları olduğu farkındalığına ulaşılması olarak ifade edilebilir.

Bu kapsamda, Türkiye’de dil öğretiminin oluşumu ve güncel profilini incelemek konunun bölgesel ayrıntılarını irdelemek açısından faydalı olacaktır.

Bir çok psikolog ve eğitimci, öğrenmenin hangi koşullar altında oluşacağını ya da oluşmayacağını gösteren klasik koşullanma, edimsel koşullanma, gestalt kuramı ve nörofizyolojik kuram gibi öğrenme kuramları oluşturmuşlardır. Bu öğrenme kuramları arasında tüm öğrenme durumlarını açıklayabilen bir kuram henüz yoktur. Bu yüzden öğretim süreci içerisinde farklı yöntemler oluşturulurken öğrenme türüne, öğrencilerin özelliklerine ve öğrenilen bilginin türüne göre her kuram grubundaki ilkelerden yararlanılmalıdır.

Etkin öğrenmede ise öğrenen, öğrendiği şeyler hakkında konuşabilmeli, yazabilmeli, onları geçmiş yaşantıları ile ilişkilendirip günlük yaşantılarına uygulayabilmelidir (Lubbers ve Gorcyca 1997:68; akt.:Şahinel 2003:3).

Geçmişten bugüne öğretim yöntem ve teknikleri olarak farklı farklı fikirler ortaya atılmış ve bu fikirler uygulanmaya çalışılmıştır. Türk eğitim tarihimizde uygulanan eğitim ve öğretim yöntemleriyle ilgili süregelen problemlerimiz hep olmuştur. Atatürk de 1921’de, gerilememizin en önemli sebebinin izlenen eğitim ve öğretim yöntemlerinin olduğunu belirtmiştir. Akyüz’e göre (2004: 394), 1919’da da bir eğitimcimiz, eğitim reformcularımızın temel özelliğini şöyle belirlemektedir:

“Araştırmaya, uzmanlığa ve kendilerinden önce yapılan şeyleri öğrenmeye gerek duymayıp akıllarına geliveren basit bir görüşü acele ile uygulamaya çalışmak!”

O, bu ifadeyi eğitim tarihimizde hemen her zaman geçerliği bulunan bir gözlem olarak yorumlamaktadır.

Cumhuriyet öncesinde, imparatorluk döneminin Tanzimat devrinde eğitim batılı usullere göre yönetilmekteydi. Tanzimat’ın ilan edilmesi ve orduda Nizam-ı Cedit hareketinin başlaması Osmanlı Türkiye’sinde ilk batılılaşma hareketi olarak

görülmektedir. Osmanlı İmparatorluğu'nda Tanzimat'a kadar Sıbyan Okulları, Medreseler ve Enderunlar olmak üzere farklı eğitim kurumları bulunmaktaydı (Demirel,1993:7). Bu kurumlarda öğretimi gerçekleştirmek için Türkçe ve Arapça öğretim dili olarak kullanılmaktaydı(Akgündüz, 1997:206).

Türk topluluklarında yabancı dillerin öğretilmesi, diğer toplumlarla olan ilişkilerden dolayı, çok eskiden beri ihtiyaç duyulan konular arasında yer almıştır. Büyük Selçuklu İmparatorluğu'nda (1040-1157) ve Anadolu Selçuklu Devleti'nde (1077-1308) sarayın dili Türkçe ve Farsça, ordunun dili ise yalnızca Türkçe olmasına karşın, yönetim dili olarak Türkçe değil Farsça kullanılıyordu. Avrupa ve Bizans ile olan ilişkiler Latince ile sağlanıyordu. XIII. yüzyılda hem devlet dili hem de bilim ve edebiyat dili olarak Farsça gelişip güçlenmiştir. Selçuklu Medreselerinde öğretim dili Farsçadır. Aşık Paşa (1271-1333), Farsça bilmeyen Türklere dervişlik yolunu öğretmek amacıyla yazdığı "Garipname" adlı eserinde, Türklerin başka dilleri, Arapça ve Farsçayı bilmediklerinden ve Türk diline kimsenin önem vermediğinden yakınıyordu. XIII. yüzyılın sonunda Memluk Sultanı'na bağlı Karamanoğlu Mehmet Bey, Selçuklu başkenti olan Konya'yı aldıktan sonra 13 Mayıs 1277'de, Türkçeyi korumak amacıyla yayınladığı ferman ile Türkçeyi devlet dili olarak ilan etmiştir (Demircan, 1988:21).

Yabancı dil öğretiminin okul programlarına girmesi ilk kez askeri okullarda olmuştur. Bu okullarda Fransızca, batı dillerinin ilki olarak öğretilmeye başlanmıştır. Yabancı dile daha çok tıp öğreniminde gereksinim duyulmuştur. 1 Eylül 1868'de Galatasaray Sultanisi'nin açılması, Türkiye'de yabancı dil öğretimi açısından önemli bir olaydır. Tanzimat'la birlikte Fransızca öğretimi öncelik ve güncellik kazanmış, Meşrutiyet döneminde Almanca, İkinci Dünya Savaşı'nı izleyen dönemde de İngilizce, etkinlik ve güncellik kazanmıştır (Demirel, 1993:9).

Osmanlı Devleti'nde yabancı dil, orta dereceli okulların programlarına normal bir ders olarak ilk kez 1869 yılında girmiştir. İkinci Meşrutiyet'in ilanından sonra, okullarda yabancı dil öğretilmesine büyük önem verilerek Fransızca bütün okullarda zorunlu ders olarak ele alınmış, İngilizce ve Almanca ise isteğe bağlı olarak öğretilmiştir.

Cumhuriyet döneminde, 3 Mart 1924 tarihli Tevhid-i Tedrisat (öğretimin birleştirilmesi) Kanunu'nun çıkmasıyla Osmanlı devrinden kalan medreseler kapatılmış, yerine bugünkü okullar açılmıştır (Demirel,1993:11). Bu dönemde Osmanlı İmparatorluğu'nun eğitim kurumlarında öğretilen Arapça ve Farsça kaldırılmış, yerine Almanca, Fransızca ve İngilizce konmuştur.

Atatürk de 1 Kasım 1925 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama dönemi açış konuşmasında, Türk çocuklarının eğitim ve öğretimine her zaman önem verilmesi gerektiğini belirterek, onların eğitim ve öğretimi için devletçe fedakarlık yapılması gerektiğini ifade etmiştir. Bunun üzerine 31 Ocak 1928'de kurulan Türk Eğitim Derneği'nin katkılarıyla Ankara Koleji açılmıştır. Bu kolej, 1951-1952 öğretim yılına kadar takviyeli İngilizce öğretimi yapmış, bu öğretim yılından sonra da İngilizce öğretimi başlamıştır (Demirel, 2004:10).

İnsanlar ve toplumlar arasındaki iletişim zorunluluğu; özellikle ticaretin gelişmesi, ülkeler arası ithalat ve ihracatın artması, turizm hareketleri gibi etkenler insanları birbirlerine yaklaştırmıştır. Bu durum insanların diğer toplumların dillerini de öğrenmelerini gerekli kılmıştır. Ülkeler, uluslararası ilişkilerini sosyal, siyasal ve ekonomik alanlarda daha ileri götürmek için farklı dillere ve bu dilleri bilen insanlara ihtiyaç duymuşlardır. Dillerin yaygın olarak kullanılmasını belirleyen unsurlar ekonomi, bilim, teknoloji, askerlik alanlarında üstünlük sağlama çabası ve din olmuştur (Oyat, 1997:8). Günümüzde bu farklı dillerden en yaygın olanı, dünyada en geniş alanda kullanılan İngilizcedir. Bahsedildiği gibi İngilizcenin dünyada çok geniş bir alanda kullanılıyor olması, bilgisayar ve teknoloji dilinin İngilizce olması birçok ülkede olduğu gibi Türkiye'de de İngilizce öğrenimini ön plana çıkarmıştır.

Dünyayı dost düşman ekseninde algılamamız, bizim kendi ırkımız, kültürümüz ve dilimiz dışındaki ırklara, kültürlere ve dillere düşman olmamıza neden olmaktadır. Yabancılaşma kültürü içimize işlemiş ve üzerimizde korku kültürü egemen olmuştur (Sekman, 2005:45). Etrafımızı pozitif idealler değil, negatif korkular sarmış; bu da bizim çevremizdeki asıl bizimle iç içe olan ama bizim dışımızdaymış gibi algıladığımız, bizim olan bir çok şeye uzak kalmamıza neden olmuş, var olan diğer kültürleri ve dilleri tanıma ve öğrenme isteğine ket vurmuştur.

İşte birçok dile olduğu gibi İngilizce öğrenmeye karşı olan negatif yaklaşımın kaynağında bu tür sorunlar yer almaktadır.

Günümüz Türkiye'sinde İngilizce öğretimi eğitimin tüm kademelerinde yaygın olarak uygulanmaktadır. İngilizce öğretimi, çocuğun daha okulöncesi eğitiminden başlamak üzere, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimde resmi ve özel öğretim kurumlarında çok çeşitli programların yanı sıra, özel ders ve dershanelerin de başlıca ilgi alanlarından biridir.

İlköğretimde güncel dil öğretim profilinin dil becerilerini geliştirme başarısı incelendiğinde, beklenen davranış değişikliğini yeterli düzeyde meydana getirdiğini söylemek zordur. Bunun göstergelerinden birisi olarak, özellikle ortaöğretim ve yüksek öğretimde görülen dil başarısındaki yetersizlik gösterilebilir.

Bu kapsamda geleneksel dil öğretme yöntemleri incelenecek olursa; dil bilgisi çeviri yöntemi, düz varım yöntemi gibi öğretmen merkezli yöntemler olduğu görülecektir. Bu yöntemlerin doğurguları, yukarıda ifade edildiği gibi öğrencilere arzu edilen konuşma becerilerini kazandırmada yetersiz kalmışlardır.

İnsanlar yeni arayışlar içerisine girdikçe bu konuda yapılan çalışmalar artmış, İngilizcenin daha iyi nasıl öğrenileceği ve öğretileceği konusunda var olanlarla beraber, yeni yöntemler geliştirilmiş ve geliştirilmeye devam edilmektedir. Yeni fikirler var olanlarla harmanlanıp farklı yöntemler bulunmaya çalışılmaktadır. Öğrencinin içinde kendi yaşayacağı ve anlayacağı, yaratıcı olacağı, tartışacağı ve tamamıyla aktif olacağı; ruhsal, zihinsel ve bedensel bütünlükte kendini hissedebileceği yöntemler ortaya çıkarılmıştır. Adından da anlaşılacağı gibi amaç öğrencileri bütünüyle aktif kılmak olmuştur.

“...Öğrenci merkezli olmayan eğitim, insan varlığına yönelmiş yüksek yoğunluklu bir saldırıdır. Bir bakıma onu modelinin kendisi olduğu orijinal/birinci el olma hakkından yoksun bırakmaktır. Öğrenci merkezlilik, her insanın eşsizliği paradigması ile beslenir. Burada korku yerine, sevgi dinamiği hareket halindedir. Başka bir deyişle öğrenci merkezli eğitim, sevgi temelli bir eğitsel duruştur. Güveni riskin içinde arayan, hayatı tekrardan, bilineni defalarca kullanma kısır

döngüsünden, yeni ve orijinalin açılımına izin veren özgürlükçü bir yaklaşım olarak karşımıza çıkar...”(Akgündüz, 2007).

Dil öğretimi bilgi öğretiminden çok beceri öğretimidir. Çünkü dil dinleme, konuşma, okuma ve yazma olmak üzere dört temel beceriye dayanır. Dil öğretiminde bu beceriler geliştirilmeye çalışılır. Bu becerilerin geliştirilmesi ise, ancak öğrencilerin öğretim sürecinde aktif olmalarına; bir başka deyişle yaparak yaşayarak öğrenmelerine bağlıdır. Nasıl ki yüzmeyi öğrenmek için suya girmek gerekiyorsa, dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini öğrenmek ve geliştirmek için de öğrenenin bu becerileri kullanmasına olanak sağlayacak ortamlar gerekir.

Günümüzde öğretmen merkezli öğretimden öğrenci merkezli öğretime geçiş gözlenmektedir. Konu dil öğretimine indirgenecek olursa, önemli olan öğretmenin aktif olmasından çok öğrencinin aktif kılınması ve sınıf ortamında onların o dili özenle ve güvenle kullanmasını sağlayacak durumlar yaratılmasıdır. Öğrenci yaptığı ve kullandığı şeyi öğrenir; yapmadığı ve kullanmadığını ise unuttur. Öğrendiklerini yaratıcı bir şekilde kullanabileceği eğlenceli, paylaşımcı ve şaşırtıcı ortamlar yaratılması gerekir. Öğrenci, öğretmen rehberliğinde derse katılırsa ve öğrenmeyi başarabilmek için sorumluluk alırsa daha iyi öğrenir. Dört temel beceri alanında, öğrencinin kendine güvenebilmesi İngilizce’yi öğrenmesinde çok önemlidir. Öğretmen, disiplini sağlayamama endişesiyle öğrencilerin İngilizce’yi geliştirebilmelerine olanak sağlayacak birçok yöntem ve tekniği kullanmaktan kaçınmaktadır.

İngilizce öğretiminin nasıl ve hangi yöntem ve tekniklerle gerçekleştirilmesi gerektiği günümüzün en çok üzerinde durulan konuları arasında yer almaktadır. Ancak Türkiye’de hem sınıfların kalabalık olması hem de öğretmenlerin yöntem bilgisi konusundaki yetersizlikleri nedeniyle İngilizce öğretimi beceri öğretimi olmaktan çok dilin kurallarının öğretildiği bir süreç olarak görülmektedir. Bu anlayışın bir sonucu olarak, İngilizce’nin kurallarını bilen ancak, onu dinleme, konuşma, okuma ve yazma beceri alanlarında yeterince etkili ve doğru kullanamayan bireyler yetiştirilmektedir.

Türkiye’de İngilizce’nin gerektiği gibi öğretilmemesi nedeniyle, İngilizce öğretiminin nasıl daha etkili hale getirileceği konusunda değişik arayışların ve

çalışmaların olduğu görülmektedir. Yapılan çalışmaların bazıları şu şekilde özetlenebilir:

✓ Doç. Dr. Şefik Yaşar tarafından Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Programı'nda okuyan öğrenciler üzerinde yapılan “Yabancı Dilde Okuma Becerilerinin Geliştirilmesinde Küçük Gruplarla Öğretim Yönteminin Etkililiği” adlı deneysel çalışmada *yabancı dilde okuma becerilerinin geliştirilmesinde küçük gruplarla öğretim yönteminin etkili olduğu ve geleneksel öğretim yöntemlerinin bu anlamda diğer uygulanan yöntem kadar etkili olmadığı* yargısına varılmıştır.

✓ Gaye Berktekin, 1992’de Çukurova Üniversitesi’nde yapmış olduğu yüksek lisans tezinde *aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin içerisinde yer alan drama tekniklerinin yabancı dil öğretimindeki önemi üzerinde durmuş, bu tekniklerin öğrenenin, gerçek yaşamla ilgili durumlarda öz güven kazanmasındaki etkililiğini kanıtlamaya çalışmıştır. Araştırmasının sonucunda, yabancı dil öğrenen öğrencilerin o dili iletişim amaçlı konuşmada zorluklar yaşadıkları ve kullanılan drama teknikleriyle akıcı konuşmada daha verimli oldukları ve kendilerine güven duydukları* bulgularına varmıştır.

✓ Müzeyyen Oğulmuş 2002’de Uludağ Üniversitesi’nde yapmış olduğu yüksek lisans tezinde, *geleneksel yöntemlerin dil öğrenmede çok sınırlı kaldığını belirterek, iletişimsel aktivitelerle öğrencilerin kendilerini daha iyi keşfedip ifade ettiklerini belirtmiştir. Araştırma sonucunda ortaya çıkan bulgu, öğrencilerin öz güven kazandığı ve konuşma, dinleme, okuma ve yazma gibi temel becerilerde gelişim sağladıkları* şeklinde olmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı’nca 2006 İlköğretim İngilizce Dersi Öğretim Programı’nda bu konu ele alınarak, İngilizce öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılması gerektiği vurgulanmıştır. Bu değişiklik, araştırmanın yapılmasında önemli bir etken olmuştur. Yeni ilköğretim programı incelendiğinde bu araştırmada da üzerinde durulan aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin önemine dikkat çekildiği görülmektedir. Söz konusu programda dil öğretiminde ürünün değil sürecin önemli olduğu üzerinde durulmaktadır. Yapılandırmacı bir yaklaşımla ele alınan İlköğretim İngilizce Programında öğrencilerin konuşulan İngilizce’yi

anlamaları ve kendi anlama becerilerine daha çok güvenir hale gelmeleri amaçlanmaktadır.

Bu araştırmada, farklı yöntemlerin kullanılmasıyla ilköğretimde dil becerilerini özellikle konuşma becerisini geliştirme yeterliliğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Konu ile ilgili ülkemizde yapılan araştırmalar incelendiğinde, araştırmanın konu ve yöntem bakımından özgün olduğu görülür. Bu açıklamalar ışığında, araştırmanın temel önermesi; ilköğretimde aktif öğrenme kuramı destekli İngilizce öğretim yöntemi ile konuşma becerisinin geliştirilmesi hususunun Şehit Namık Tümer İlköğretim Okulu örneğinde betimlenmesi olarak ifade edilebilir.

Amaçlar

Araştırmanın genel amacı, ilköğretimde aktif öğrenme kuramı destekli İngilizce öğretim yöntemi ile konuşma becerisinin geliştirilmesi hususunun Şehit Namık Tümer İlköğretim Okulu örneğinde betimlenmesidir. Bu genel amaca bağlı olarak araştırmanın alt amaçları şöyle belirlenmiştir;

- ✓ *Geleneksel İngilizce öğretim yöntemlerinin konuşma becerisini geliştirmeye etkileri nelerdir?*
- ✓ *Aktif öğrenme kuramı destekli İngilizce öğretim yöntemlerinin konuşma becerisini geliştirmeye etkileri nelerdir?*

Önem

Dil kullanımı ve farklı dil becerilerini kazanma yeterliliğinin farkındalığının özneldeki iletişim vizyonuna ulaşmada bir araç olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Önemli olan konu niteliğın araçta değil bizzat insanda ve dolayısıyla total bilinç düzeyinde olduğudur. Kullandığımız mecazi enstrümanlar sadece kendi potansiyelimizin açığa çıkarılmasında birer tetikleyicidirler.

Bu enstrümanlardan biri olan aktif öğrenme kuramı ile İngilizce öğretilmi kapsamında konunun önemi ifade edilmek istendiğinde, gün geçtikçe artan iletişim ihtiyacı karşısında, farklı dillere olan gereksinimin de arttığı; insanların bu dilleri öğrenmek için arayış içerisine girdikleri söylenebilir. Buna paralel olarak bu gereksinimi tam olarak karşılayabilmek için farklı yöntem ve teknikler ortaya çıkmıştır.

Günümüzde gerekliliğini yoğun bir şekilde hissettiren İngilizceyi daha verimli öğretebilmek için farklı yöntem ve teknikler kullanılmaktadır. Yalnız, bu dili öğreten öğretmenlerimizin büyük bir çoğunluğu tüm bu farklı yöntem ve tekniklerden yeterince haberdar değildir; haberdar olsalar bile, bunları dil öğretiminde nasıl uygulayacakları konusundaki bilgileri yetersizdir. Öğretmenlerin bu alandaki eksikliklerini gidermek amacıyla yapılan hizmet-içi eğitimler de yetersiz kalmaktadır. Aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin İngilizce konuşma becerisini geliştirmede ne kadar uygulanabilir olduğu ve öğretim süreçlerini nasıl etkileyeceği konusunda ilgililere ve İngilizce öğretmenlerine deneysel sonuçlar sunmayı amaçlayan bu araştırma, İngilizce öğretiminde uygulamalara farklı yaklaşımlar getirmesi açısından önem taşımaktadır.

Varsayımlar

- *İngilizce konuşma becerisini geliştirmede hangi yöntemlerin daha etkili olacağını belirlemek için en uygun araştırma yöntemi deneysel araştırmadır. Bu yöntem araştırmanın amaçlarına uygundur.*
- *Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin gözlenmesi sırasında gözlemi yapan, öğrencileri ve olayları yansız olarak değerlendirmiştir.*
- *Öğrencilerin, İngilizceye yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla uygulanan tutum ölçeğine verdikleri yanıtlar gerçek düşüncelerini yansıtmaktadır.*
- *Araştırmanın verilerini toplamak amacıyla kullanılan İngilizce konuşma becerisi ölçeği ve tutum ölçeği geçerli ve güvenilirlerdir.*

Sınırlılıklar

- *Araştırma, Diyarbakır il merkezindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na ait, Şehit Namık Tümer İlköğretim Okulu'nda, 2005-2006 eğitim öğretim yılında okumakta olan iki sekizinci sınıf (8B-8E) öğrencileri ile sınırlıdır.*
- *Araştırma, rol oynama, drama, problem çözme, bireysel öğrenme, grup çalışması, bilgisayar destekli öğrenme ve ayrılıp birleşme tekniği(jigsaw) gibi araştırmada sözü geçen aktif öğretim yöntem ve teknikleriyle sınırlıdır.*

- *Araştırma, bulgulara bağlı olarak araştırmacının, İngilizce öğretiminde kullanılması gereken yöntem ve teknikler hakkındaki önerileri ile sınırlıdır.*

Tanımlar

Aktif Öğrenme Kuramı Destekli İngilizce Öğretim Yöntemi: Aktif öğrenme, öğrenenin kendine göre değişik stratejiler kullanarak kendi öğrenmesiyle ilgili kararları kendisinin verdiği öğrenme sürecinin sorumluluğunu yine kendisinin üstlendiği, öğrenme sırasında zihinsel yeteneklerini kullanmaya zorlandığı bir öğrenme süreci (Açıkgöz, 2003:16) olarak ele alındığında öğrenenin, öğrenme sürecinin sorumluluğunu alarak kendine uygun stratejileri seçip kendi öğrenmesiyle ilgili öz düzenleme yapabilmesine olanak sağlayan yöntemlerdir.

Geleneksel İngilizce Öğretim Yöntemleri: Öğrenenin öğrenme sürecinde kendi öğrenmesiyle ilgili kararları kendisinin alamadığı, öğretmenin merkezde olduğu ve tüm kararların öğretmen tarafından verilerek öğrenenin pasif bir durumda bırakıldığı; anlatma, mekanik alıştırmalar, boşluk doldurma, soru-cevap gibi aktiviteleri içeren yöntemlerdir.

Farklı Dilde Konuşma Becerisi: Kişinin ana dili dışındaki bir dilde kendisini konuşarak ifade edebilme yeterliliğidir.

Dil Öğrenme Başarısı: Kişinin ana dili dışındaki dilleri öğrenebilme yeterliliğinin farkına varmasıdır.

Yöntem

Araştırma Modeli: Bu araştırmada nicel ve nitel yöntemlerden yararlanılmış ve öntest-sontest kontrol gruplu deneysel model kullanılmıştır. Deneysel model, değişkenler arasındaki neden-sonuç ilişkisini inceler. Yansız atama ile iki grup oluşturulur. Biri deney, öteki kontrol grubudur. Her iki grupta da deney (uygulama) öncesi ve sonrası gözlemler yapılır (Karasar, 2004:97). Bu modelin, deneysel işlemin bağımlı değişken üzerindeki etkisinin test edilmesiyle ilgili olarak araştırmacıya yüksek bir istatistiksel güç sağlayan, elde edilen bulguların neden-sonuç bağlamında yorumlanmasına olanak veren ve davranış bilimlerinde sıklıkla kullanılan etkin bir model olduğu söylenebilir (Büyüköztürk, 2002:27).

Araştırma için ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinden iki grup seçilmiştir. Yansız atama yoluyla gruplardan birisi deney, diğeri kontrol grubu olarak atanmıştır. Öğrenciler deneysel işlemde önce ve sonra bağımlı değişkenlerle ilgili olarak ölçüme tabi tutulmuşlardır. Deney grubunda aktif öğretim yöntem ve tekniklerine göre ders işlenirken, kontrol grubunda geleneksel öğretim yöntemleri kullanılmıştır.

Tablo 1
Öntest-Sontest Kontrol Gruplu Desen

		ÖNTEST		SONTEST
G ₁	R	O _{1.1}	X	O _{1.2}
G ₂	R	O _{2.1}		O _{2.2}

Tablo 1’de yer alan sembollerin anlamı şu şekilde açıklanabilir: G₁ deney grubunu, G₂ kontrol grubunu; R, deneklerin gruplara yansız atandığını; O_{1.1} ve O_{1.2}, deney grubunun öntest ve sontest ölçümlerini; O_{2.1} ve O_{2.2}, kontrol grubunun öntest ve sontest ölçümlerini; X deney grubundaki deneklere uygulanan bağımsız değişkeni (deneysel değişken) göstermektedir.

Araştırmada uygulanan deneysel model tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2
Araştırmada Uygulanan Deneysel Desen

Gruplar	Öntest	Deneysel İşlem	Sontest
G _D	T _{1,2}	Aktif öğretim yöntem ve teknikleri	T _{2,2}
G _K	T _{1,2}	Geleneksel yöntemler	T _{2,2}

Araştırmada G_D deney grubunu; G_K ise kontrol grubunu temsil etmektedir. Her iki gruba da deneysel işlemden önce İngilizce konuşma becerisi ölçeği ve tutum ölçeği uygulanmıştır. Yukarıdaki tabloya göre deneklere uygulanan öntestler:

T₁ öntesti, T₂ İngilizce dersine yönelik tutum ölçeğini göstermektedir. Aynı testler deneysel işlemin sonunda gruplara sontest olarak uygulanmıştır (T₂). Sontest, öntestin uygulanmasından yaklaşık 6 hafta sonra yapılmıştır.

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerine de başvurulmuştur. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanmaktadır. Nitel araştırmalarda asıl amaç, araştırılan konu ile ilgili okuyucuya betimsel ve gerçekçi bir resim sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2005:48).

Evren ve Örneklem: Nitel araştırmalarda, konunun derinlemesine ve tüm olası ayrıntıları ile incelenmesi amaç edinilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2005:107). Bu araştırmada deneysel desen modeli temelinde nicel araştırma geleneği içinde gelişmiş yansızlık esasına dayanan örnekleme teknikleri kullanılmıştır. Araştırma evreninin büyük olmasından dolayı olasılık kuramından türetilmiş pratik bir araştırma aracı olan örneklem alma yoluna gidilmiş ve deneysel desen gereği, evreni temsil edecek sınıfların seçimi “küme örnekleme” yöntemi ile yapılmıştır. Bu yöntem küme içerisindeki bütün elemanların tek tek eşit seçilme hakkına sahip oldukları durumda yapılır (Karasar, 2004:114). Burada grup, örnekleme oluşturur. Bu

gerçekçe ile araştırmanın evrenini Diyarbakır ili il merkezindeki ilköğretim okulları, çalışma evrenini Diyarbakır ili Şehit Namık Tümer İlköğretim Okulu, örneklemini ise 2005-2006 Eğitim Öğretim yılı bahar döneminde okulun 8B (22) ve 8E (22) sınıfındaki öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrenciler iki grup olarak belirlenmiştir. Gruplardan birisine aktif öğretim yöntem ve teknikleriyle ders uygulanırken(deney), diğerine(kontrol) mevcut klasik (geleneksel) yöntemler uygulanmıştır.

Verilerin Toplanması: Bu çalışmada İlköğretim 8. sınıflar İngilizce dersinde aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin konuşma becerisi üzerindeki etkilerini ölçebilmek amacıyla İngilizce dersine yönelik becerileri gösteren bazı önemli başlıkları içeren bir “İngilizce Konuşma Becerisi Ölçeği”; öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla bir “Tutum Ölçeği” hazırlanmıştır. Böylece İngilizce konuşma becerisi ölçeği ve tutum ölçeği olmak üzere iki farklı veri toplama aracı geliştirilmiştir.

Veri toplama araçlarının elde edilmesi aşağıda verilmiştir:

✓ İngilizce Konuşma Becerisi Ölçeği

Bu çalışmada kullanılan İngilizce konuşma becerisi ölçeği (EK 2), öğrencilerin İlköğretim 8. sınıflar İngilizce dersinde aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin İngilizce konuşma becerisini geliştirmesine yönelik erişilerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. İngilizce konuşma becerisi ölçeğiyle araştırmacı tarafından gözlem yapılmıştır. Gözlem, bir şeyi anlamak için onun kendi kendine meydana çıkan türlü türlü belirtilerini gözden geçirmektir. Gözlem tekniği, gözlenenlerin kendi doğal ortamları içerisinde yapılır. Ancak bu şekilde, birçok davranış nesnel olarak gözlemlenebilir. İngilizce konuşma becerisi ölçeğinin hazırlanması, geliştirilmesi ve uygulanmasında aşağıda belirtilen süreçler izlenmiştir.

Araştırmada, İngilizce dersi içerisinde aktif öğretimin hangi yöntem ve tekniklerinin uygulanacağı araştırmacı tarafından belirlenmiştir. Bu öğretim yöntem ve tekniklerinin verimliliğini ölçebilecek 30 maddeden oluşan bir İngilizce konuşma becerisi ölçeği hazırlanmıştır. Ölçekte yer alan ifadeler yoruma açık olmayacak bir şekilde oluşturulmuştur (Erden, 1998:64). Kullanılan yöntemlerle ilgili, öğrencilerin davranışlarına ilişkin ayrıntılı, kapsamlı ve zamana yayılan bir resim elde edilmek istenmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2005:169). Bu formda İngilizce dersine yönelik

temel becerilerle birlikte duyuşsal özellikleri de belirleyen toplam 5 bölüm yer almaktadır. Bunlar: duyuşsal özellikler, dilbilgisi, dinleme, kelime bilgisi, telaffuz ve anlam bilgisidir. Her bir bölümde yer alan ifadeler eşit bir şekilde dağıtılmaya çalışılmıştır. Nitel araştırmalarda hazırlanan gözlem formunda olduğu gibi, araştırma için hazırlanan İngilizce konuşma becerisi ölçeğinde bölümlerle ilgili ayrıntılı açıklamalar ve tanımlar yapılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2005:170). Ölçeğin hazırlanması esnasında geçerliliğini ve güvenilirliğini sağlamak için hazırlanan İngilizce konuşma becerisi ölçeği bir uzman grubu görüşüne sunulmuş ve incelenmiştir. Uzman grubunun onayı ile İngilizce konuşma becerisi ölçeği uygulanmış ve geçerliliği sağlanmıştır. Ölçme aracının geçerli olması, ölçülmek istenen şeyin ölçülebilmüş olma derecesidir; ölçülmek istenenin, başka şeylerle karıştırılmadan ölçülebmesidir.

✓ Tutum Ölçeği

Bu araştırmada kullanılan tutum ölçeği (EK 3), öğrencilerin İlköğretim 8. sınıf İngilizce dersine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Tutum ölçeği maddeleri hazırlanmadan önce İngilizce dersiyile ilgili literatür taranmıştır. Tarama sonucunda ortaya çıkan veriler yardımıyla tutum ölçeğinin cümleleri araştırmacının kendisi tarafından oluşturulmuştur. Oluşturulan ölçek beşli Likert tipi tutum ölçeğidir. Ölçek 23 maddeden oluşmuştur. Hazırlanan tutum ölçeğinin ön denemesi Mart 2006 tarihinde, önce random yöntemiyle seçilen toplam 35 öğrenciden oluşan bir gruba , aynı koşullar altında ve belli bir zaman aralığı (bir hafta) ile uygulanmıştır. Elde edilen sonuçların korelasyon katsayısı çıkarılmıştır. Yani önceki ölçme ve sonraki ölçme arasındaki korelasyon katsayısı alınmıştır. Böylece test-tekrar test tekniği kullanılarak geçerlik ve güvenilirlik analizi yapılmıştır. Güvenirlik, aynı şeyin bağımsız ölçümleri arasındaki kararlılıktır; ölçülmek istenen belli bir şeyin sürekli olarak aynı sembolleri almasıdır. Aynı süreçlerin izlenmesi ve aynı ölçütlerin kullanılması ile aynı sonuçların alınmasıdır; ölçmenin tesadüfü yanılığardan arınık olmasıdır (Karasar, 2004:148). Ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,70 olarak bulunmuştur.

Ölçekte öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumlarını ölçebilecek olumlu ve olumsuz ifadeler bulunmaktadır. Öğrencilerden ölçekte bulunan maddelere yönelik düşüncelerini yansıtılmaları beklenmiştir. Her maddenin karşısında “tamamen

katılıyorum (5)”, “katılıyorum (4)”, “kararsızım (3)”, “katılmıyorum (2)”, “hiç katılmıyorum (1)”, şeklinde öğrencilere beş seçenek sunulmuştur. Öğrencilerden bunlardan yalnızca bir tanesini işaretlemeleri istenmiştir. Bu şekilde öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumlarının daha iyi tespit edileceği düşünülmüştür. İstatistiksel analizler göz önünde bulundurularak olumlu cümleler “tamamen katılıyorum” dan itibaren 5, 4, 3, 2, 1; olumsuz cümleler de “tamamen katılmıyorum” dan itibaren 1, 2, 3, 4, 5 puanla değerlendirilerek SPSS 13 programının veri dosyalarına işlenmiştir.

Deney Grubu Denel İşlem Materyalleri (Öğretme Durumları): Denel işlem materyalleri hazırlanmadan Diyarbakır Valiliği, İl Milli Eğitim Müdürlüğünden araştırma için yasal izin alınmıştır (EK 1).

Öğrencilerin hedeflere ulaşmaları için geçirmeleri gereken öğrenme yaşantılarını sağlayacak dış koşulların düzenlemesine eğitim ve öğretim durumları adı verilmektedir (Erden,1998:8). Araştırmada denel işlemleri gerçekleştirmek üzere araştırmacı tarafından eğitim ve öğretim durumları hazırlanmıştır. Eğitim ve öğretim durumları kapsamında 8. sınıf İngilizce dersinde aktif öğretim yöntem ve tekniklerini içeren aktivitelerle ilgili örnek planlar hazırlanmıştır. Planlar hazırlanmadan önce literatürdeki aktif öğrenme ile ilgili örneklerle bakılmış ve bu örneklerden yararlanılmıştır.

Ders planları hazırlanmadan önce İngilizce dersinin temelinde bulunan dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi becerilere ders planlarında yer verilmiştir. Yapılan etkinlikler aktif öğretim yöntem ve tekniklerine göre hazırlanmıştır. Ders planlarında konunun ve dersin adı, sınıf, süre, öğrenme alanı, ünite adı, temel beceriler, kazanımlar, materyaller, kaynak (1. Bölüm), ön hazırlık, süreç, etkinlikler (2. Bölüm), değerlendirme (3. Bölüm) ve ders dışı etkinliklere (araştırma-inceleme) yer verilmiştir. Ders planlarında yer alan etkinlikler öğrencilerin İlköğretim 8. sınıf İngilizce dersi geleneksel ders programında yer alan davranışlar dikkate alınarak yeniden şekillendirilmiş ve öğrencilerin temel becerileri elde edebilmesi göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Derste aktivite sırasında kullanılacak materyaller araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Bazı uygulamalarda, öğrenciler etkinliğin amacına uygun olarak materyalleri sınıf ortamında kendileri hazırlamışlardır. Aktivitelerin

bazılarında araştırmacı tarafından gözlem yapılmış ve gözlem sonuçları kaydedilmiştir. Bazı aktivitelerde ise, gözleme ek olarak etkinlikler video kamera ile kaydedilmiştir. Kamera kayıtları, daha sonra yeniden izlenerek öğrencilerin konuşma performansları ile ilgili değerlendirmeler yapılmıştır.

Hazırlanan etkinliklerde 8. sınıf öğrencilerinin fiziksel ve ruhsal gelişimleri ile materyallerin sağlanması kùltürel ve ekonomik durumları dikkate alınmıştır. Ayrıca okuldaki, sınıf içi ve sınıf dışı öğrenme çevresinin durumu da etkinliklerin hazırlanmasında dikkate alınarak gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Deney Grubunda Uygulanan Denel İşlemler (Araştırmanın Uygulanması):

Araştırmada, alışma evrenini Diyarbakır il merkezindeki şehit Namık Tümer İlköğretim Okulu, örneklemi ise, 2005-2006 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde aynı okulun 8B ve 8E sınıfındaki 44 öğrenci oluşturmaktadır. şehit Namık Tümer İlköğretim Okulu, 2inci Hava Kuvvet Komutanlığı Lojmanları içerisinde 1960 yılında açılan ve ilk adı Göksekin İlk Okulu olan; fakat aynı yıl şehit Pilot Namık Tümer İlkokulu olarak değiştirilen bir ilköğretim okuludur. şehit Namık Tümer İlköğretim Okulu Diyarbakır il merkezinde bulunan MLO kapsamındaki 8 ilköğretim okulundan biridir. Okul öğrencilerini, hava lojmanları içinde ve dışında ikamet eden asker çocukları ile lojman bölgesi dışındaki Diyarbakır halkının çocukları oluşturmaktadır.

Uygulamaya başlamadan okulun yöneticileri (müdü, müdü baş yardımcısı ve 8B ve 8E sınıflarının müdü yardımcıları) ve uygulamanın yapılacağı sınıfların öğretmenleri, İngilizce dersinde aktif öğretim yöntem ve tekniklerine göre hazırlanmış etkinlikler hakkında bilgilendirilmişlerdir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu uygulanan yöntemlere yabancı oldukları için, aktiviteler uygulanmadan önce o gün yapılacaklarla ilgili önceden bilgi verilmiştir. Öğrencilerin bilgilendirilmesi derse hazırlıklı gelmelerini sağlamak amacıyla yapılmıştır. Öğrencilerin etkinliklerle ilgili sordukları sorular yanıtlanmış, gerekli açıklamalar yapıp, örnekler verilerek onlar için belirsizlik oluşturan konuların açıklanmasına özen gösterilmiştir. Araştırmacı, her aktivite sırasında öğrencilerin konuşma ile ilgili davranışlarını İngilizce konuşma becerisi ölçeğini kullanarak gözlemlemiş, ayrıca uygulamadan sonra öğrencilerin o aktiviteyle ilgili görüşlerini alarak, yöntemin

etkililiğini ölçmeye çalışmıştır. Aktiviteler bireysel çalışma, eşli çalışma ve grup çalışması olarak sürdürülmüştür. Her türlü çalışmalarda öğrencilere yapacakları görevler ve grubun içerisindeki kişilerin rolleri hakkında bilgi verilmiştir.

Denel işlemlere ilişkin olarak İngilizce dersinde aktif öğretim yöntem ve teknikleriyle uygulanan aktiviteler İngilizce ve Türkçe başlıklar halinde aşağıda verilmiştir:

- ✓ *Listen and mime (Dinle ve yap)*
- ✓ *Who stole the cookie from the cookie jar? (Kurabiye kavanozundan kurabiyeleri kim aldı?)*
- ✓ *Guessing games (Tahmin oyunları)*
- ✓ *At the doctor's (Doktor'da)*
- ✓ *Sleeping Beauty (Uyuyan Güzeli)*
- ✓ *The quiz show (Yarışma ve eğlence)*
- ✓ *The lion hunt (Aslan avı)*
- ✓ *Sock puppet (Çorap kukla)*
- ✓ *Telling the story with puppets (Kuklalarla hikaye anlatma) (Phillips, 1999)*
- ✓ *Noisy neighbors (Gürültülü komşular) (Hadfield, 1995:18)*
- ✓ *The why game (Niçin oyunu)*
- ✓ *What is your text about? (Senin yazın ne ile ilgili?)*
- ✓ *Five favorite words (Beş favori kelime) (Campbell ve Kryszewska, 2003)*
- ✓ *If I were you (Yerinde olsam)*
- ✓ *Win-lose and win-win negotiations (Kazan-kaybet ve kazan-kazan anlaşması)*
- ✓ *The negative feelings dustbin (Olumsuz duygular kutusu)*
- ✓ *Blind trust (Kör güven)*
- ✓ *What kind of person are you? (Sen nasıl birisin?) (Hadfield,2004)*
- ✓ *Small talk (Küçük konuşmalar)*
- ✓ *More functional role plays (Daha işlevsel rol oynamalar) (Ladousse,2004)*

- ✓ *Getting to know each other (Birbirini tanıma)*
- ✓ *Guess who it is (Kim olduğunu tahmin et)*
- ✓ *Guess what I'm drawing (Ne çizdiğimi tahmin et)*
- ✓ *Bingo (Tombala)*
- ✓ *Dash it and hang it (Yık ve as)*
- ✓ *Repeat it if it's true (Doğruysa tekrarla) (Wright ve diğerleri, 1994)*
- ✓ *The unfinished story (Bitmemiş hikaye)*
- ✓ *Birthday line (Doğum günü sırası)*
- ✓ *Gossip (Dedikodu) (Pollard ve Hess,1997)*
- ✓ *Girl on a motorcycle (Motosikletteki kız)*
- ✓ *Make your own role card (Kendi rol kartını yap)*

Kontrol Grubunda Uygulanan Geleneksel Öğretim Uygulamaları: Kontrol grubunda altı haftalık süre içerisinde ders öğretmeni genel olarak sadece sınıf ortamının kullanıldığı ve klasik yöntemlerin uygulandığı bir öğrenme yaklaşımı sergilemiştir. Bu süreçte görsel, işitsel araç-gereçler kullanılmamıştır.

Kontrol grubunda geleneksel yöntemlerle işlenen üniteler İngilizce ve Türkçe başlıklar halinde aşağıda verilmiştir:

- ✓ *If you're ill, see a doctor (Hastaysan bir doktora görün)*
- ✓ *I'll be able to make "mantı" soon (Yakında mantı yapabileceğim)*
- ✓ *Be careful Andy (Dikkatli ol Andy)*
- ✓ *Let's go to Wales (Galler'e gidelim)*
- ✓ *Describing jobs (Meslekleri tanımlama)*
- ✓ *Describing machines (Makineleri tanımlama)*
- ✓ *I don't like girls who are late (Geç kalan kızları sevmem)*
- ✓ *A day in the life of Ali Öztürk (Ali Öztürk'ün hayatında bir gün)*
- ✓ *What should I do? (Ne yapmalıyım?)*
- ✓ *I feel happy (Mutlu hissediyorum) (Yalçınkaya ve diğerleri,2006)*

Derslerin başlangıcında genellikle önce sınıf yoklaması alınmış ve ardından konu kısaca açıklanmış (yaklaşık beş dakika), konu hakkında sözlü sunuya dayalı bilgiler aktarılmış, bazen konu ile ilgili örnekler gösterilmiştir. Ders araç-gereçlerini getirmeyen öğrenciler uyarılmış ve dosyalarına eksi (-) işaretlenmiştir. Sınıfın genel atmosferini bozan öğrenciler not tehdidiyle uyarılmış ve sadece dersi dinlemeleri istenmiştir. Öğretmen sınıfta genel olarak otoriter bir yaklaşım sergilemiş ve ders süresince genel olarak öğretim açısından işlevsiz bir durum oluşturmuştur. Ders esnasında, öğrencilerin yaptıkları alıştırmalar kontrol edilmiştir. Ders tamamlanmadan beş dakika önce, öğretmen tarafından öğrencilere ileriki hafta hangi konunun işleneceği söylenmiş, klasik sınavlar uygulanmış ve dersler öğretmen merkezli bir yaklaşım içerisinde tamamlanmıştır.

Öğretmen değerlendirme yaparken, sadece, yapılan alıştırmaları, ödevleri ve sınavları göz önünde bulundurmıştır. Bu aşamada süreç dikkate alınmamıştır.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlama: Araştırmada İngilizce konuşma becerisi ölçeğinden ve tutum ölçeğinden elde edilen veriler ayrı ayrı kodlanarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Verilerin analizinde istatistiki işlemlerden t testi, aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma (ss) kullanılmıştır. İstatistiki işlemler SPSS 13 for Windows programında yapılmıştır. Elde edilen verilerin anlamlı olup olmadıkları .05 manidarlık düzeyinde test edilmiştir. Akademik ortalamalar yorumlanırken ilköğretimde kullanılan 5’li (beşli) not sistemi esas alınmıştır.

Araştırmanın nitel bulguları araştırmacının gözlemleri ile elde edilmiştir. Bu kapsamda İngilizce dersinde aktif öğretim yöntem ve tekniklerine göre hazırlanmış etkinliklerin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin derste kullanılan öğretim ve derse yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri alınmıştır. Elde edilen bulguların analizi İngilizce konuşma becerisi ölçeğinden elde edilen sonuçların incelenmesi ve tutum ölçeği sonuçlarının yorumlanması şeklinde olmuştur. Bu tür bir yaklaşım nitel araştırmada “betimsel analiz” yaklaşımı olarak kabul edilmektedir.

1. İLKÖĞRETİMDE AKTİF ÖĞRENME KURAMI DESTEKLİ İNGİLİZCE ÖĞRETİM YÖNTEMİNİN KONUŞMA BECERİSİNİ GELİŞTİRMEYE ETKİLERİ

1.1. Dilin İnsan Varoluşundaki Vizyonu ve Dil Öğrenme Başarısını Belirleyen Vizyoner/Teknolojik Bileşenler

“...Doğada insan dışındaki tüm varlıklar, kendilerine yüklenmiş olan programları sorgulamaksızın uygulayan birer gerçekliklerdir. İnsan ise varoluştaki tek potansiyel olarak kendi varoluş vizyonunu gerçekleştirilmeye dönüktür. Bu potansiyel kendini gerçekleştirme sürecinde bilinçsiz bir masumiyet olarak geldiği nesnel boyutta bilinçli bir masumiyet olabilmesinin en önemli enstrümanlarından biri eğitimidir...”(Akgündüz, 2007) Burada ortaya çıkan yaygın yanılsama, eğitim sürecinde bilinçlenmekle birlikte masumiyetin kaybıdır. Kendini gerçekleştirme sürecindeki önemli engellerden biri budur. Diğer önemli bir husus da araç illüzyonudur. Yani amaca ulaşmak için hizmete verilen araç ve mecazi enstrümanların sanki gerçeğin kendisiymiş gibi muamele edilmesi ve beraberinde asıl gerçeklikten uzaklaşılması/yabancılaştırılmasıdır.

Zihin yaratılışı itibarıyla ikili bir sistemde çalışır. Algıladığı tüm olguları somutlaştırarak kategorize etmeye programlanmıştır. Cennet/cehennem, iyi/kötü, güzel/çirkin, Allah/Şeytan ikilemelerinde olduğu gibi, karşı karşıya geldiği her durumu bir kaba sığdırmaya çalışır. Çünkü yaratılış programı mecazlar üzerine kurulmuştur. Bu, gerçeğin deneyimlenebilmesi için vazgeçilmez bir süreçtir. Ama asıl vizyon zihin ötesine geçilerek gerçekliğin bizzat kendisini deneyimlemektir. İşte ego bu ikilikli temel üzerine kurulmuştur. Bu yüzden somut olarak görülen her şey egonun ortaya koyduğu açılımlardır ve zamanı geldiğinde aşılmaya ve daha gelişmiş modellerine yerlerini bırakmaya mahkumdurlar.

İnsanın kendini ifade ediş biçiminin gereği olarak ortaya konan dil kullanımı ile iletişim şekli, öznelde incelendiğinde, aslında araçsız edime giden bir araçtan öteye bir fonksiyonu yoktur. Asıl ve en etkili iletişim, dil de dahil olmak üzere hiçbir araç kullanmaksızın kurulan iletişimdir. Nitekim konu bir yazarımız tarafından şöyle ifade edilmektedir:

“...Dilin insan potansiyelinin açılımındaki rolü, bilhassa günümüzde fazlasıyla abartılmış durumdadır. Adeta insanın varoluşuyla dil arasında vazgeçilmez, zorunlu bir ilişki algılaması vardır. Bu algılama insanın bireysel ve toplumsal varoluşunda göreceli boyut açısından değerlendirildiğinde büyük ölçüde anlamlıdır. Ancak insanın mutlak varlığı dikkate alındığında tam bir illüzyon ve özdeşleşme halidir. Yatay tarihte dile bağlı son beş bin yıllık gelişme, bu bağlamda yazılı ve sözlü kültürdeki kabarma insanın potansiyelini gerçekleştirmiş olmasının değil, bir bakıma yaşayamamış olmasının göstergesidir...” (Akgündüz,2007)

Ancak özneldeki kalitelerin mecazi deneyimleri muhakkak ki nesnelde deneyimlenerek gerçeğin ne olmadığı öğrenilir ve asıl gerçekliğin deneyimlenmesine uygun ortam hazırlanmış olur. İşte varoluşun bu vizyonunun nesnelde gerçekleştirilmesi ancak eğitim yolu ile olabilir.

“...Dil öğretiminde başarıyı belirleyen vizyoner ve teknolojik değişkenler incelendiğinde; dile ilişkin yüceltme kültürü, ve aşağılık kompleksleri, farklı dil öğrenmenin zorluğuna ilişkin koşullanma, dil öğrenmenin doğasıyla çelişen zorunluluk yanılması, kolektif ve bireysel bilinçaltı dramalar, dil öğretiminde dil bilincini uyandırma ve dil kültürünü yükleme ikileminin yol açtığı psikolojik sınırlar, öğretmen egosunun yol açtığı korku ve dramalar olarak belirtilebilir...Dil kültürel bir protez olarak yaşamın içeriğiyle ilgili olmayıp nesnel ifade boyutuyla, yani yaşam teknolojisiyle bağlantılı tali, ikincil bir araçtır. Herhangi bir deneyimin bilişsel boyutundaki kabarma özündeki zayıflamayı yansıtır. Modernist toplumda düşünme ve konuşmayı insan gerçeğine bakış itibarıyla önceleme, insanın düşünen ve konuşan varlık olduğu tanımlamaları, yüzeyselleşmenin göstergeleridir. Çünkü insan düşündükçe ve konuştuğça varoluşsal deneyimden uzaklaşır. Dil tam politize bir varoluş simgesidir, bazı durumlarda sahici olmanın en büyük engelidir...” (Akgündüz, 2007)

Dolayısıyla, dilin varoluşumuzdaki yerinin doğru tespiti çok önemlidir. Varlığımız ve kendimizi ifade etmemizin vazgeçilmez bir unsuru olarak değil, sadece bir şekli ve aracı olarak görmek gereklidir. Konu farklı dil eğitimine indirildiğinde, bu bilincin kendini ifade etmede sadece ana dil kullanma illüzyonundan bireyi kurtaran bir vizyona sahiptir. “...Aslolan dilin kendisi değil, onun servis ettiği bilinç enerjisinin niteliğidir...” (Akgündüz, 2007)

1.2. Türk Eğitim Sisteminde İngilizce Öğretiminin Güncel Profili

Türk topluluklarında yabancı dillerin öğretilmesi, diğer toplumlarla olan ilişkilerden dolayı, çok eskiden beri ihtiyaç duyulan konular arasında yer almıştır. Osmanlı Devleti’nde yabancı dil, orta dereceli okulların programlarına normal bir ders olarak ilk kez 1869 yılında girmiştir. İkinci Meşrutiyet’in ilanından sonra, okullarda yabancı dil öğretilmesine büyük önem verilerek Fransızca bütün okullarda zorunlu ders olarak ele alınmış, İngilizce ve Almanca ise isteğe bağlı olarak öğretilmiştir. Cumhuriyet döneminde, 3 Mart 1924 tarihli Tevhid-i Tedrisat (öğretimin birleştirilmesi) Kanunu’nun çıkmasıyla Osmanlı devrinden kalan medreseler kapatılmış, yerine bugünkü okullar açılmıştır (Demirel,1993:11). Bu dönemde, Osmanlı İmparatorluğu’nun eğitim kurumlarında öğretilen Arapça ve Farsça kaldırılmış, yerine Almanca, Fransızca ve İngilizce konmuştur. 1928’de kurulan Türk Eğitim Derneği’nin katkılarıyla Ankara Koleji açılarak bir dönem takviyeli İngilizce öğretimi yapılmış ve bu dönemden sonra da tam olarak İngilizce öğretimi başlamıştır (Demirel, 2004:10). Günümüzde, dünyada en geniş alanda kullanılan İngilizcenin, aynı zamanda bilgisayar ve teknoloji dili de olması birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de İngilizce öğrenimini ön plana çıkarmıştır. Günümüzde okul öncesi eğitimde İngilizce öğretme süreci, öğrenci velilerinin de isteğiyle okul tarafından belirlenen bir program doğrultusunda öğrencilerin yaş seviyesine uygun olan yöntem ve teknikler kullanılarak ortaya konmaktadır. İlköğretimde ve ortaöğretimde İngilizce öğretimi, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen İngilizce öğretim programı doğrultusunda sürdürülmektedir. Ülkemizdeki şartlar göz önüne alındığında, uygun fiziki ortamların olmaması, yetersiz ders saatleri ve buna bağlı olarak dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi dil becerilerinin tam anlamıyla verilememesi, öğretmen yetersizliği ya da yeterli branş öğretmenlerinin olmayışı, yöntem bilgisindeki yetersizlik, İngilizcenin yabancı bir dil olarak

öğretilmesi doğrultusunda onu pratik edecek ortamların olmaması ve farklı bir dile olan önyargı gibi etmenler ilköğretim ve ortaöğretimde İngilizce öğrenme başarısını olumsuz yönde etkileyen unsurlar olarak düşünülebilir. Yüksek öğretimde ise yabancı diller bölümlerinde yoğunluklu bir şekilde, diğer bölümlerde ise İngilizce öğretimi ya bir hazırlık programı doğrultusunda verilmekte ya da ayrı bir ders olarak öğrencilere sunulmaktadır. Özellikle, resmi eğitim kapsamında, İngilizce öğretiminde halen geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanılmakta, özel öğretim kapsamında ise farklı bir takım yöntemlerin uygulama denemelerinin yapılmakta olduğu gözlenmektedir.

1.3. İlköğretimde Geleneksel ve Aktif Öğrenme Kuramı Destekli İngilizce Öğretim Yöntemlerinin Konuşma Becerisine Etkileri

Ülkemizde, Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenmiş olan öğretim programı kapsamında İngilizce öğretim faaliyetleri devam etmektedir. Bu programlar incelendiğinde geleneksel öğretme yöntemlerine daha yakın bir şekilde öğretmen merkezli programlar olduğu görülür. Konunun önemine binaen 4üncü sınıftan itibaren branş öğretmenlerinin girdiği dersler icra edilmektedir. Dersler genellikle okuma, çeviri yapma, boşluk doldurma, soru cevap gibi yöntemlerin ağırlıklı olarak kullanılmasıyla işlenmektedir. Ancak, özellikle orta ve yüksek öğretimde çeşitli hazırlık programlarını müteakip eğitim faaliyetlerine devam edilmesi, İngilizce öğrenme ihtiyacına binaen faaliyet göstermekte olan yüzlerce özel kurs programları göz önüne alındığında halen ilköğretimde uygulanmakta olan programların arzu edilen konuşma ve öğrenme becerilerini yeterli düzeyde sağlayabildiğini söylemek güçtür.

Bir kişinin, bir dile hakim olması demek, o dili akıcı ve doğru bir şekilde kullanıyor olması demektir. Dilin doğru kullanımı üzerinde durulduğunda amaç, dili doğru edinmek -sesleri, kelimeleri ve cümleleri doğru kullanmak- olacaktır. Dilin akıcı bir şekilde kullanımı üzerinde durulduğunda ise amaç, verilen mesaj üzerine yoğunlaşarak iletişimi sağlama ve içeriği almaktır. Bir dil üzerinde yeteri kadar donanımlı olmak demek, o dildeki dört temel beceride yeterli düzeyde olmak demektir.

Dinleme, konuşma; okuma ve yazma, bir dildeki dört temel beceriyi oluşturur. Öğrenciye İngilizce olarak bir metni ya da ifadeyi dinleme ve dinlediğini anlama becerisini kazandırabilmek için gerçek yaşamda olduğu gibi dinleme durumları yaratılmalıdır. Sınıf ortamındaki dinleme gerçek yaşamdaki dinleme fonksiyonunu tam olarak yansıtamaz. Hiçbir şekilde etkisinin olmadığı da söylenemez. Öğrencilere dinleme ve dinlediğini anlama becerilerinin kazandırılmasındaki amaç onun, karşılaştığı kişiyle etkili bir iletişim sağlayabilmesi, duyduğunu anlamlandırıp anlayabilmesidir. Dinlemede, öğrencilerin sesleri, kelimeleri anlayamama, hızlı konuşulduğunda ifadeleri kaçırma ya da dinlediği şeye konsantre olamama gibi problemleri olacaktır. Bu tür problemler sınıf içinde ve dışında gerçek yaşamı yansıtan dinleme ortamları ile aşılabılır. İngilizce öğretiminde dinleme becerisi geliştirilirken öncelikli amaç dinlenen her şeyi anlamak değil, dinlenilenden genel bilgiyi çıkarmaktır. Konuşmanın asıl mesajını anlayabilmek, iletişimin kurulmasında önemlidir. Dinleme aktivitesinde, öğretmenin, öğrencilerin dinlediklerini anlayabilmeleri için dinleme öncesi ve sonrası yapacağı faaliyetleri çok iyi planlaması gerekir.

Dili bilen insan o dili konuşan insandır. Bu bağlamda düşünüldüğünde, İngilizce konuşmanın, diğer beceriler arasında en önemlisi olduğu görülür. Sınıf aktiviteleri, öğrencinin konuşarak kendini ifade etme becerisini geliştirmesi bakımından dil öğrenmede önemli bir etmendir. Etkili bir konuşma aktivitesi yaratma, iyi bir planlama gerektirir. Aktivite, öğrencinin konuşmasını, derse katılımını, motivasyonunun yüksek olmasını sağlamalıdır. Bu durum, ancak doğal bir ortam ve öğrencide bir konuşma ihtiyacı yaratmakla mümkün olmaktadır (Scrievener, 1994:59). Aktivite, öğrenci seviyesine uygun olmalıdır. Aktivitelerle öğrenciler, sosyal ilişkiler kurabilmeli ve onları devam ettirebilmelidir. Kişiyi bilgiye ulaştırmalı ve aynı zamanda eğlenceli olmalıdır (Celce-Murcia, McIntosh, 1979: 93). Konuşma aktiviteleri sırasında öğrenciler bazı problemlerle karşı karşıya gelebilir, sınıfta konuşurken hata yapmaktan ve eleştirilmekten korkabilirler. Öğrenciler, onlardan konuşmaları beklendiği ve konuşacak bir şey bulamadıkları için şikayet edebilirler. Düşük motivasyondan dolayı aktivitelere katılmak istemeyebilir ve hedeflenen dili yabancı bir dil olarak öğreniyorlarsa ana dili kullanma eğiliminde olabilirler (Ur, 1997:121). Öğretmen çok iyi planlama yaparak bu problemlerin

üstesinden gelebilmelidir. Konuşma becerisi, bilişsel becerilerin yanında psiko-motor becerilerin de gelişimine bağlı olarak gelişir. Bu yüzden, İngilizce öğretiminde sadece mekanik alıştırmalara yer verilmemeli, öğrencilerin psiko-motor becerilerini de geliştirebilmeleri için rol oynama, hikaye anlatma, doğaçlama ve iletişimsel oyunları da içeren aktivitelere yer verilmelidir. Konuşma becerisini edindirmede vurgu ve tonlamayı içeren telaffuz öğretimi de önemlidir; çünkü hedeflenen dilin, o dili konuşan insanların telaffuz ettiği gibi konuşulması gerekir. Bu anlamda dinlediğini anlayabilmek ve anladığını ifade edebilmek yani konuşabilmek çok önemlidir.

Okuma becerisi, okuma ve okuduğunu anlama becerisidir. Okunan şeyden iletilmek istenen mesajı alabilmektir. Kişi okuyor; fakat okuduğunu anlayamıyor ise, bu sadece o kişinin yazılı formdaki ifadeleri sessel forma dönüştürmesidir. Okumada önemli olan şeylerden bir tanesi, kelimeleri okuyabilmek için harfleri kodlayabiliyor ve algılayabiliyor olmaktır. Okuduğumuz parçayı anlayabilmemiz için kelimeleri anlamamız ve okuduğumuzdan anlam çıkarmamız gerekir. Burada, öğrencilerin bireysel anlamda çaba göstermelerinin yanında, öğretmenlerin okuma aktivitelerini çok iyi düzenlemeleri gerekmektedir (Ur, 1997:138). Öğrencilerin harfleri seçebilmeleri, kelimeleri okuyabilmeleri ve okudukları ifadeleri anlayabilmeleri için öğretmen, İngilizce okuma dersini planlamada yeterli bilgiye sahip olmalı ve öğrencilere bu anlamda çok iyi rehberlik etmelidir. İngilizce derslerinde sınıf içi etkinlikleriyle öğrencilere okuma parçasıyla ilgili tahminde bulunma, başlık önerme, ayrıntılı bilgi edinme, ana fikri bulma, sözcüklerin anlamını kestirme ve özetleme gibi okuma becerileri edindirilebilir. Sınıf içinde okuma aktiviteleri yapılırken sözcük öğretimine yer verilmelidir. Öğrenciler, okudukları parçada bilinmeyen sözcüklerin anlamını tahmin ederlerken, jest ve mimikler ve görsel araçlar kullanılarak onlara yardım edilmelidir.

Yabancı bir dilde yazma becerisini öğrencilere kazandırmanın amacı, onlara kendi ana dillerinde yazdıklarına benzer farklı türlerde yazılar yazabilme becerilerini edindirmektir. Yine burada, öğretmenin bu alanda yeteri kadar bilgi sahibi olması ve bunu öğrencilere en iyi şekilde aktarabilmesi önem taşımaktadır. Herhangi bir konuda yazı yazmak için konuyu belirlemek, anlatılacakları sıralamak, sınıflandırmak, ana düşüncüyü ortaya koymak ve belirlenenleri yazıya aktarmak

gerekir (Kavcar ve diğeri, 2002:14). Öğrenciler bu konuda ne kadar beceri kazanırsa, düşüncelerini yazılı olarak o kadar iyi anlatır. Yazmada önemli olan öğrencinin herhangi bir konu ile ilgili yazdığı şeyi tekrar tekrar gözden geçirerek geliştirmesidir. Bu anlamda, öğretmen tarafından öğrenciye çok iyi dönüt verilmesi gerekir. İngilizce dersi yazma aktivitelerinde, öğrenciler öğretmenin yazma öncesi yaptığı etkinliklerle hangi konu hakkında yazacaklarını, o konuyla ilgili ne tür bir bilgi vereceklerini, hangi kelimeleri ve dil yapılarını kullanacaklarını belirleyeceklerdir. Yazma becerisini geliştirmekle öğrenciler, eleştirel düşünme becerilerini de geliştireceklerdir. Öğrencilerin sınıf içerisinde yazdıkları konuyla ilgili fikirlerini ifade etmelerine olanak sağlanırsa yazmanın yanında konuşma becerilerinin de gelişmesine olanak sağlanmış olur.

Yukarıda da üzerinde durulduğu gibi, İngilizce öğretiminde öncelikli olarak dinleme ve konuşma becerilerinin geliştirilmesi önemlidir. Bu anlayışta ana dil öğrenmede olduğu gibi doğal bir sıranın izlenmesi görüşü vardır. Birey ana dilini öğrenirken önce dinler, sonra dinlediklerini anlamlandırarak konuşmaya başlar. Yabancı dil öğretimindeki süreç de bu şekilde olmaktadır. Sınıf ortamında İngilizce dil becerilerinin birlikte geliştirilmesini amaçlayan aktivitelerin uygulanması önemlidir; çünkü öğrenci, dili iletişim aracı olarak kullandığı için farklı alanlarda farklı becerileri birlikte kullanma ihtiyacında olacaktır. Bir dili konuşurken o dili konuşan insanların kültürlerini bilmek de çok önemlidir. O insanların nasıl düşündüğünü ve nasıl hareket ettiklerini bilmek dil öğrenebilmek ve konuşabilmek için önemli sayılabilecek unsurlardır. Bu yüzden İngilizce öğretiminde öğrencilere, İngilizce konuşan insanların kültürleriyle ilgili bilgi verilmelidir. Genel olarak ev, iş ve okul yaşamları hakkında kısa bilgiler verilir resimlerle, slaytlarla ya da ders videolarıyla bu ortamlardaki insan ilişkilerinden, kurallardan ve düzenden bahsedilebilir. Bu şekilde dil öğretimi daha anlamlı olacaktır.

Bahsedilen tüm bu becerilerin geliştirilmesinde önemli katkı sağlayacak ölçme ve değerlendirmeye de yer verilmelidir. Bu becerileri öğrencilere edindirirken onların ne derecede gelişme gösterdiklerini görmek ve eksiklerini gidermek gerekir. Yapılan ölçme ve değerlendirme sonucunda onlara dönütler verilerek herhangi bir beceriyi nasıl geliştirebileceklerine dair rehberlik edilmelidir. İngilizce öğretiminde materyal kullanımı da dili daha etkili bir şekilde öğretebilme anlamında önem

taşımaktadır. Sınıf içinde uygulanan aktivitelerde, aktivitenin yapısına göre çok değişik araç ve gereçler kullanılabilir. Sınıf içinde olması gereken bilgisayar, video ve tepegözün yanında öğretmen ve öğrencilerin getirebilecekleri hazır yapılmış ya da kendilerinin yaptıkları materyaller kullanılabilir. Burada amaç, öğrencilerin İngilizceyi konuşmaları sağlanırken, günlük yaşamı yansıtacak ortamlar yaratarak onların motivasyonunu artırmak ve dili kullanmaları için onları istekli hale getirmektir.

Aktif öğrenme, son yıllarda pek çok ülkede üzerinde önemle durulan öğrenme ile ilgili konuların başında gelmektedir. Aktif öğrenmenin kuramsal temelleri, öğrenme sürecinde bilginin yapılandırılmasının ne derece önemli olduğunu açıklayan yapılandırmacılık ve bilişselciliğe dayanır. Yapılandırmacılıkta kişi, yaşantılarından anlam çıkararak bilgiyi yapılandırır ve herhangi bir problemle karşılaştığında onu çözebilmek için önceki deneyimlerini kullanır. Bu deneyimler kişide var olan şemalardır. Şemalar her durumda tekrar tekrar kullanılabilir. Farklı şemalar farklı zamanlarda birbirleriyle bütünleşebilir (Bettencourt,1993 akt.:Açıkgöz, 2003:62).

Yapılandırmacılık, karşılaşılan yeni bilgiyle şemada var olan bilgiyi karşılaştırarak yeni anlamlar çıkarmaktır. Yani, kişinin çözüm üretme sürecinde kendine özgü olacak şekilde bilgiyi yapılandırmasıdır. Aktif öğretim yöntem ve teknikleri, yapılandırmacı düşüncenin sınıf ortamında uygulanmasını mümkün kılmaktadır; çünkü yapılandırmacılıkta öğretimin nasıl yapılacağı açıklanmaz; öğrenen, kendisinin nasıl öğrendiğini belirler.

Yapılandırmacı öğretimin başlıca özellikleri:

- ✓ *Öğrenci öğretmenin yapılarına ulaşmak yerine kendi yapılarını oluşturur.*
- ✓ *Her öğrenciye hitap edilebilmesi için bilginin biçimine ve etkinliklere çeşitlilik getirilir.*
- ✓ *Öğretirken gerçek durumlara, gerçek nesnelere mümkün olduğu kadar çok yer verilir.*
- ✓ *Öğretmenler kontrol edici, empoze edici, doğruları sunucu değil, yardım edici, kolaylaştırıcı bir tavır sergiler.*

- ✓ *Yanılışlar, öğrenciyi tanıma fırsatı olarak görülür; nedenleri keşfedilerek düzeltilmesi için fırsatlar yaratılır. Yanılış bile olsa öğrencilerin düşüncelerini söylemesi özendirilir.*
- ✓ *Planlar esnek ve seçenektir. Öğrenme süreciyle ilgili kararlar öğrencilerle birlikte alınır.*
- ✓ *Öğrencilerin karmaşık düşünceleri, soru sormaları, görüş alış veriş yapmaları özendirilir.*
- ✓ *Öğrencilerin değerlendirilmesi; günlük olarak, dosyalara ve öğrencilerin ürettiklerine bakılarak, öğrenme-öğretme süreçlerinin akışı içinde yapılır.*
- ✓ *Yalnızca yeni öğrenilenlerle ilgilenilmeyip ön kavramlar da göz önünde bulundurularak değiştirilmeye çalışılır (Açıkgöz, 2003:66).*

Dewey (1972), bilginin öğrenci tarafından keşfedilmesi gerektiğini ve öğretim ortamında öğrenciye, onu düşündürecek durumların yaratılması gerektiğini savunmuştur. Bu bağlamda çevreyle etkileşimin önemli olduğunu, öğrencilerin olayları direkt kendilerinin yaşamalarını ve öz denetim yapabilmeleri gerektiğini düşünmüştür.

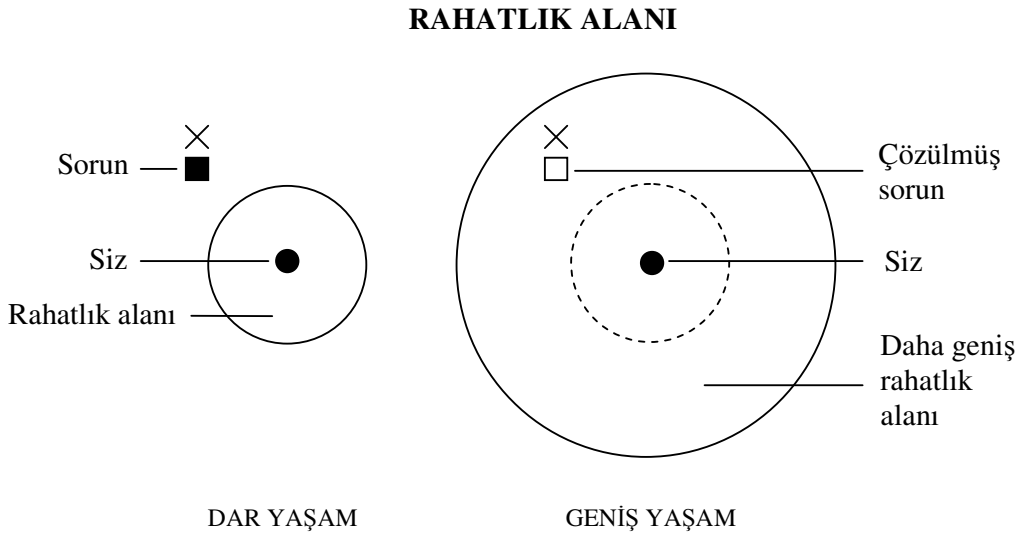
Inhelder ve Piaget (1964) de Dewey gibi, çevreyle etkileşimin önemli olduğunu düşünmüşlerdir. Çevreye uyum sağlamanın, onu kavramanın ve kontrol etmenin insanların çevreyle olan etkileşimlerinde önemli bir unsur olduğunu belirtmişlerdir. Onlara göre, bu etkileşim sonucunda kişiler olaylardan anlamlar çıkararak şemalar oluştururlar ve bilgiyi işleyerek öğrenirler.

Vygotsky'e (1978) göre de etkileşim dil aracılığı ile gerçekleşir. Etkileşim de çevreyle ve çevredeki insanlarla ortaya çıkar. Öğrenenin gereksinim duyduğu yardımı ondan daha deneyimli kişiler, onun gelişim alanına girerek ona gerekli desteği sağlar. Yaklaşık gelişim alanı, gerçek gelişim düzeyi ile potansiyel gelişim düzeyi arasındaki farktır. Başka bir ifadeyle yaklaşık gelişim alanı, çocuklar için çok zor olan bir konunun yetişkinlerin yardımıyla çocuklar tarafından aşılabilir hale gelme durumudur (Santrock, 1997:231). Öğrenen bu alanda sağlanan desteği, problemleri kendi başına çözme aşamasına gelene kadar kullanır. Önemli olan

öğrencinin başkalarının yardımıyla neyi yapabilir duruma geleceğidir. Yani, gösterdiği gelişme potansiyelidir. Kuşkusuz bir süre sonra yaklaşık gelişim alanı gerçek gelişim düzeyine dönüşebilir. Bu noktada, sosyal etkileşimin önemli katkıları vardır. Sosyal etkileşim ise öğrenciyi tek yönlü etkilemeye maruz bırakan geleneksel öğretimle sağlanamaz (Açıkgöz,2003:69).

Nil Gün (2001) NLP adlı kitabında, Vygotsky'nin yaklaşık gelişim alanı olarak tanımladığı yapıyı rahatlık alanı olarak ifade etmiştir. Ona göre çözümlenmiş her sorun rahatlık alanımızı genişletir. Kişinin değerlilik ve yeterlilik duygusu rahatlık alanının çapıyla doğru orantılıdır. Çocuğun rahatlık alanı dardır. Örneğin, bir matematik problemini çözmek onun için bir sorundur, rahatlık alanının dışındadır. O problemi çözmeyi öğrendiğinde artık rahatlık alanının içinde yer alır.

Şekil 1. Rahatlık Alanı

Kaynak: Gün, (2001: 198)

Sorun olarak nitelenen şeyler rahatlık çemberimizin dışında yer alan X işaretleridir. X, bilinmezliği içerir. Bilinmezlik ortadan kalktığında, yani sorun çözüldüğünde X, rahatlık alanımızın içine girer. Artık bilinmez olmaktan çıkar, çemberin içinde deneyim olarak yer alır. Böylece rahatlık alanımız genişler, bizi zenginleştirir ve geliştirir. Sorunların amacı, bizi geliştirmek, olgunlaşmamızı sağlamaktır. Hiçbir sorunla karşılaşmadığımız bir yaşamda gelişemeyiz, mutlu olamayız (Gün, 2001:198).

Vygotsky'e göre sosyal etkileşimi sağlamada oyunun önemli bir yeri vardır. Çocuklar oyun oynarken taklit yoluyla davranışlarda bulunurlar. Oluşturdukları bu davranışlar onlarda zihinsel anlamda gelişim sağlar ve soyut düşünebilme yeteneğini kazanmaya başlarlar. Okulda da öğrenciler ve öğretmenler arasında yaklaşık gelişim alanı yaratılarak sosyal etkileşim sağlanır. Sosyal etkileşim sırasında çocuklar ben merkezli konuşmalar yaparlar. Ben merkezli konuşma, sosyal etkileşim sırasında çocuğun konuşmaları kendi davranışlarına yönelince ortaya çıkar ve problemlerin çözümüne katkıda bulunur. İçsel konuşma ise ben merkezli konuşma, çocuğun içine doğru dönünce ortaya çıkar. İçsel konuşma da ben merkezli konuşma gibi zihinsel süreçlere ve bilinçli anlamaya yardımcı olur. Açıklamalardan da anlaşılacağı gibi Vygotsky'nin kuramındaki içsel konuşma, bilinçli anlama vb. kavramlar, aktif öğrenmenin öğrencinin kendi öğrenmesinin sorumluluğunu taşıması ve öğretmenin, öğrenen gereksinim duyduğu zaman devreye girmesi gibi temel düşüncelerini yansıtmaktadır (Açıkgöz,2003:70).

Bruner'e göre de çevre, insana kendisi için gerekli olabilecek ipuçlarını sağlamada önemli bir etkidir. Çevrede bulunan ipuçları bilişsel yetenekler kullanılarak kategorilendirilir. Kategorileme eylemi, insanları toplumsallaştıran yollardan biridir. Bilgi, kategoriler halinde örgütlenir ve yeniler öncekilerin ışığında yorumlanır. Bruner'e göre zihinsel gelişim dıştan içe doğru gerçekleşir. Bu, kültürün araçlarıyla etkileşimde bulunarak olur. Edindiğimiz bilgiler öncekilerle güçlendirilip biçimlendirilir. Bu anlamda insanın içinde bulunduğu kültür önemlidir. Kültür, insanın düşünce yapısını etkiler. İnsanı yorumlarken onun içinde bulunduğu kültürü göz ardı etmek mantıklı olmaz. İnsanın içinde bulunduğu koşullar, onun içinde bulunduğu kültür çerçevesinde açıklanıp yorumlanabilir.

Bruner'e göre bilgi oluşturma, bir süreci oluşturur. Bu süreç içerisinde, bilgiler elde edilir, netleştirilir ve yeni durumlara göre düzenlenir; bilgileri kullanma biçiminin uygun olup olmadığı kontrol edilir. Bunun sonucunda bilgiyi toplamak, değerlendirmek ve yorumlamak önemlidir. Bu nedenle öğrenme ve öğretme sürecinde araştırma ve öğrenme yollarının önemliliği ön plana çıkmaktadır. Bruner öğretimin, konu alanını verecek biçimde tasarlanması gerektiğini düşünmektedir. Yapıyı öğrenmek ilişkileri öğrenmek demektir. Konunun temelini almak bütünü anlaşılır hale getirir. Bir konudan diğerine transferi kolaylaştırır. Eski bilgilerle

yenileri arasında kopukluk yaşanmaz. Çocuğun hazır bulunuşluk düzeyi de öğretim açısından önemli bir unsurdur. Çocuğun zihinsel gelişim aşamalarına göre konuların planlanması gerekmektedir. Bruner'in savunduğu kuramlara bakıldığında hepsinin temelinde öğrenenin etkin olduğu görülmektedir (Açıkgöz,2003:71).

Akgündüz'e (2006) göre, her toplum, kendi kültürünün doğal varoluşa ilişkin algılamalarının ve koşullanmalarının toplamıdır. Yani gerçek duruma ilişkin bir yorum ve üsluptan görünüşte ulusal, evrensel, statik değişken gibi algılanan bütün kültürel öğeler, netice itibariyle lokallik arz eder ve var olan potansiyelin sınırlı bir dışa vurumu özelliğini gösterir. Yani kültür, doğası gereği mutlak manada değişmeye açık bir duruş şeklidir. Çünkü her insanın ve toplumun sınırsız kültür yaratma potansiyeli vardır. Bu sınırsız potansiyeli tek yoruma indirgemek, kültürü korumak değil onun doğal gelişim istidadını köreltmektir. Kültürde ulusallık ve evrensellik özellikleri de tamamen göreceli betimlemelerdir.

Bruner (1975), konuşulan dilin gelişimi sırasında dil kullanımı ile hareketin birbirinden ayrı olmaması gerektiğini ileri sürenlerden biridir. Buna göre hareket ve dil birbirinden bağımsız olamaz. Hareket ve dil birlikte ifade gücü kazanır (Önder,2004:76). Buradan da anlaşıldığı gibi öğrenci, sınıf ortamında yapılan aktivitelerle hareket edecek ve dili etkili bir şekilde kullanacaktır.

Ausubel'in kuramına göre öğrenci, öğrenme malzemesini içselleştirerek, onu anlamlı bir şekilde öğrenir. Anlamlı öğrenme, bilgisayarların yaptığı gibi bilgileri üst üste koyarak değil, birbirleriyle ve öncekilerle bütünleştirerek, anlam çıkararak öğrenmedir. Bilgiler yeniden yapılandırılır. Öğretmenin yapması gereken, öğrenciye öğretimin her basamağında rehberlik etmektir. Ausubel'e (1968) göre anlamlı öğrenmenin üç koşulunu, öğrenme malzemesinin anlamlılığı, öğrenenin var olan bilişsel yapısı ve öğrenenin niyeti oluşturur (Açıkgöz, 2003:76).

Öğrenme malzemesinin anlamlılığı, içeriğin birbiriyle ve bir insanın öğrenebilecekleri ile ilişkilendirilebilirliğidir. Bilişsel yapı, bireyin o öğrenme malzemesi ile ilgili kavram, bilgi, olgu ve önerme, kuram ve algısal verilere sahip olmasıdır. Öğrenenin niyeti ise, öğrenenin konuyu anlamaya ve öğrendiklerini bilişsel yapıyla ilişkilendirmeye çalışıyor ve bu ilişkileri fark ediyor olmasıdır

(Açıkgöz, 2003:76). Anlamli öğrenme süreci oldukça aktif geçen bir süreçtir. Buradan da anlaşılacağı gibi anlamli öğrenme aktif öğrenme modelidir.

Davranışçılık ve Davranışçılığa Yöneltilen Eleştiriler: 1970'lere kadar etkili olan davranışçılık akımının amacı, gözlemlenebilir davranışları incelemek ve davranışı ortaya çıkaran etkileri saptamaktır. Davranışçılıkta insanların kendi davranışları çevre tarafından belirlenir ve kontrol edilir. Uygun çevre yaratılırsa kişi istenilen şekilde sokulabilir.

Davranışçılığa yöneltilen eleştiriler:

- ✓ *Yalnızca gözlemlenebilir etkinlikler üzerinde duruyor olması en önemli eleştirilerden biridir. Gözlem, ne kadar dikkatli yapılırsa yapılsın bazen yanıltıcı olabilir.*
- ✓ *Öğrenme gibi karmaşık bir sürecin uyarıcı-tepki gibi basit bir süreç ile açıklanmaya çalışılmasıdır. Problem çözme, karar verme ve yaratıcılık gibi karmaşık zihinsel süreçlerin nasıl işlediği soruları cevapsız kalmıştır.*
- ✓ *Davranışçılık akımındaki pekiştiriciler çocukları, karşılıksız hiçbir şey yapamaz duruma getirebilir.*
- ✓ *Organizmaların içinde buldukları ruh halleri göz ardı edilmiş ve karmaşık beyin yapıları önemsenmemiştir. Davranış bağlamdan kopuk olarak açıklanmaya çalışılmıştır.*
- ✓ *Davranışçılar öğrenenlerin, davranışlarını istedikleri gibi şekillendireceklerine inanmamışlardır. Yani öğrenciyi, öğrenme sürecinde edilgin olarak görmüşlerdir (Açıkgöz,2003:79).*

Bu eleştirileri doğrulayan bir çok araştırma sonuçları doğrultusunda davranışçılık akımı etkisini yitirmeye başlamış ve bilişselcilik ön plana çıkmaya başlamıştır.

Bilişsel Öğrenme Anlayışı:Bilişselcilere göre bir yaşantıyı anlamli kılan, öğrenenin zihinsel birikimidir. Bilişsel öğrenmede bilgiden çok bilgiyi öğrenme yolları önemlidir. Öğrenme sürecinin işlevi, öğreneni bilgi oluşturma sürecine katmaktır. Bilişselciler, öğrenmeyi hem çevresel hem de içsel özelliklerin

etkilediğine inanırlar. Öğrenmenin etkileri öğrenenin davranışlarından çıkarımlar yapılarak saptanır. Önemli nokta çevre değil, öğrenenin kendisidir. Öğrenme tamamıyla öğrenenin kendisinde biter. Bilişselcilere göre, insanı diğer canlılardan ayıran en belirgin özellik, insanın gelen uyarıcıları işleyebilme ve anlamlandırabilme yeteneğidir (Cüceloğlu, 2004:29). Piaget'ye göre doğal bilen bir varlık olarak çocuklar, bilgiyi edinmek için motive olmuşlardır. Bu motivasyonu canlandırmanın en iyi yolu ise çevreleriyle doğal bir şekilde etkileşim içerisinde olmalarına izin vermektir (Santrock, 1997:294). Bruner'in de savunduğu gibi öğrenenin yeterli derecede merakı varsa ve ona uygun öğrenme stratejileri oluşturulursa öğrenmeyi gerçekleştirir. Öğrenmenin gerçekleştirilmesi, araç gerece değil, öğrenciye bağlıdır. Önemli olan araçta takılmak değil, kendi özünde var olan gücü-öğrenme isteğini-keşfedip gelişimi yakalamaktır (Akgündüz, Yüksek Lisans Ders Notları, 2005). Kişi fiziksel, ruhsal ve zihinsel yönden öğrenmeye hazır ise öğrenme yolunda önüne çıkabilecek engelleri rahatlıkla aşabilecek demektir. Bilişsel öğrenmede öğrenen, kendi öğrenmesini kontrol edebilir ve yapılandırabilir. Yani etken ve aktif bir öğrenme süreci içerisindedir. Öğrenen, bilgiyi kendine göre aktif yollarla işler, yeni edindiklerini önceden bildiklerine ekler; var olan şemaları ve bilgileri kullanarak öğrenme malzemesinden yeni anlamlar çıkarır. Bilgiyi örgütleyerek sınıflar, hipotezler geliştirir, bilgiyi sınar ve yorum yaparak işler. Sonuç olarak, aktif öğrenme, 1970'lerdeki davranışçılıktan bilişselciliğe geçiş sürecinden sonra gelişmeye başlamıştır.

Aktif Öğrenme ve Aktif Öğrenme ile İlgili Öğretim Yöntem ve Teknikleri:

Organizma, yaşamını sürdürebilmek için, çevreye uyum sağlamada etkin olmak ve çok değişken çevrelerde gereksinimlerini gidermek durumundadır. Organizmaya bu esnekliği ise, ancak öğrenme süreci sağlayabilir (Senemoğlu 1997: 92). Bireyin yaşamda etkili olabilmesi, büyük ölçüde yeni koşullara uyum yapmasını sağlayacak yeterlilikleri kazanmasına bağlıdır. Bir başka deyişle, içinde bulunduğu çevre ve toplumun ondan beklediği davranışları kazanması, yani öğrenmeyi gerçekleştirmesi gerekir.

İnsanın nasıl öğrendiği, psikologların ve eğitimcilerin üzerinde en çok durdukları ve araştırma yaptıkları konular arasındadır. Öğrenme, bireyin kendi yaşantısı yoluyla davranışında meydana gelen kalıcı izli değişimdir. Öğretme ise,

öğrenmeyi sağlama, öğrenenin öğrenmesini kılavuzlama faaliyeti olarak tanımlanabilir. Bu tanımlardan da anlaşılacağı gibi, eğitim sürecinde üzerinde durulması gereken en önemli konu öğretme ve öğrenme faaliyetidir; yani öğrencinin kendi öğrenmesini sağlayabilmesidir. Öğrenme ve öğretme sürecinde bireyin öğrenmesini etkileyen, doğrudan değiştirilmesi mümkün olmayan, öğrenenin zeka düzeyi, gelişim özellikleri, ailesinin sosyo-ekonomik durumu ve öğretmenin kişilik özellikleri gibi faktörler vardır. Bu faktörler doğrudan bir müdahale ile değiştirilemezler. Bunun yanında kişinin ön öğrenmeleri, ilgi ve tutumu, başarılı olabileceğine olan inancı ve öğretim hizmetinin niteliği, okuldaki öğretme ve öğrenme süreciyle değişebilen faktörler arasındadır. Ön öğrenmeler, kişinin bilişsel giriş özelliklerini; öğrenilecek şeye olan ilgisi ve kendi öğrenmesi ile ilgili algıları ise duyuşsal giriş özelliklerini oluşturur. Bunlar bireye sonradan kazandırılacak özelliklerdir. Kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri kişilerin bu özelliklerini değiştirmede ve geliştirmede önemlidir. Öğretim yöntemleri, öğretmenlerin sınıflarda öğrenmeyi sağlamak için yaptıkları uygulamaları içerir (Taşpınar, 2005:9). Bu uygulamalar, öğretim materyallerinin ve tekniklerinin kullanılması ve organize edilmesidir. Başka bir ifadeyle, öğretmenlerin öğretim ortamını organize etme biçimleri ve uygulamaları öğretim yöntemlerini; bu yöntemleri öğretmenlerin kendi niteliklerine göre uygulayış biçimleri ise öğretim tekniğini oluşturur (Taşpınar, 2005:10). Tüm öğretim yöntemleri öğrenmeyi sağlamak içindir.

Günümüzde öğrenci merkezli öğretimin yoğunluk kazanması farklı yöntem ve tekniklerin de ortaya çıkmasını gerekli kılmıştır. Derslerde kullanılan yöntemler zamanın doğru kullanılmasını, araç ve gereç seçiminde daha bilinçli olmayı sağlamıştır. En önemlisi de kullanılan yöntemlerle dersin amacına uygun çalışmalar yapılmıştır. Öğretmenin yönetime olan yatkınlığı, zaman ve fiziksel olanaklar, maliyet, öğrenci grubunun büyüklüğü, konunun özelliği ve öğrencide geliştirilecek nitelikler, öğretmenin niteliği ve öğrencinin kişiliği kullanılacak yöntem seçimini etkileyen başlıca faktörlerdir. Gönen ve Dalkılıç (2003:35) da, çocuğun bir enerji küpü olduğunu ondaki bu saklı duran enerjinin uygun yöntemler seçilerek çıkarılması gerektiğini belirtmişlerdir. Her yöntemin kendine has önemli özellikleri vardır. Her biri farklı amaçlar için kullanılabilir. Önemli olan bunları doğru yerde ve zamanda kullanabilmektir. Bu araştırmada, İngilizce öğretiminde etkili olabilecek

aktif öğretim yöntem ve teknikleri üzerinde durulmuş ve bunların İngilizce konuşma becerisi üzerindeki etkileri araştırılmaya çalışılmıştır.

Aktif öğrenme yeni bir fikir değildir. Temeli Sokrates'e kadar dayanır ve John Dewey gibi ilerlemeci eğitimcilerin üzerinde durduğu en önemli konular arasındadır. Aktif öğrenme, öğrenenin öğrenme sürecinin sorumluluğunu taşıdığı, öğrenene öğrenme sürecinin çeşitli yönleriyle ilgili karar alma ve öz düzenleme yapma fırsatlarının verildiği ve karmaşık öğretimsel işlerle öğrenenin öğrenme sırasında zihinsel yeteneklerini kullanmaya zorlandığı bir öğrenme sürecidir. Burada önemli olan öğrenenin sürecin sorumluluğunu kendisinin üstlenmesidir. Öğrenen öğrenme sürecinin sorumluluğunu taşır ve bu süreçle ilgili kararları kendisi alır. Böylece aktif öğrenmede öğrenen, kendisinin kontrol ettiği çabalarla öğrenir ve amaçlarına belli stratejiler kullanarak ulaşır. Bu anlayış temelde öz düzenleme(self-regulation), öğrenen özerkliği(learner autonomy) ve bağımsız öğrenme(independent learning) gibi kavramlarla da ifade edilir (Açıkgöz, 2003:17-18). Aktif öğrenmenin gerçekleştiği bir sınıfta, saygınlık, enerji doluluk, bireysel sorumluluk, işbirliği ve bireysel farkındalık gibi özellikler dikkati çeker (Saban, 2004:243). Sonuç olarak aktif öğrenmede öğrenciler, öğrenmeye zihinsel, duygusal, sosyal ve fiziksel yönden aktif bir şekilde katılarak öğrendikleri şeylerin kendileri için ne anlam ifade ettiğine yine kendileri karar veren bireylerdir (Saban, 2004:246).

Aşağıdaki çizelgede aktif öğrenmenin koşulları yer almaktadır.

Çizelge 1. Aktif öğrenmenin koşulları

KOŞULLAR	ÖRNEK
Öğrencinin öğrenme ile ilgili kararlar alması, öz düzenleme	Nasıl öğreneyim? Nereyi öğrenemedim? Hangi stratejileri kullanayım? Zamanımı nasıl kullanayım?
Öğrencinin zihinsel yetenekleri kullanmaya zorlanması, karmaşık öğretimsel işler	Bilgiyi keşfetme Soru sorma Karşılaştırma yapma Açıklama yapma Örnek bulma Anlam çıkarma Önceki öğrenilenlerle bağ kurma Değerlendirme Çıkarımda bulunma

Kaynak: Açıkgöz, (2003: 18).

İnsanlar ana dillerini öğrenirken de öz düzenleme yaparlar. Dışarıdan gelen kontrollü çaba sınırlıdır. Öğrenen kendi içerisinde amaçlarına uygun olarak öz düzenleme stratejileri geliştirir. Önemli olan burada öğrenene, geliştirdiği bu stratejileri kullanabilecek fırsatlar ve ortamlar yaratmaktır. Aktif öğrenmede öğrenen, zihinsel becerilerini zorlayarak, karmaşık işler yaparak öğrenir. Öğrenilen malzemeyi sürekli tekrar etmek yerine, onu yeni durumlarda kullanır. Problemleri çözümler, olaylar ve düşünceler arasında bağ kurar, farklılıkları ve benzerlikleri bulup örneklerle açıklar. Öğrenen zihinsel yeteneklerini kullanırken öz düzenleme yapar; yani, süreci belirler. Sürecini belirlerken de amacını oluşturur ve ürününü ortaya çıkarır; çünkü aktif öğrenmede öz düzenleme bir süreç olduğu kadar aynı zamanda amaç ve üründür.

Purtul (2006:29), aktif öğrenmenin özelliklerini şu şekilde özetlemektedir. Aktif öğrenme,

- ✓ Beynin düşünme yapısına uygundur.
- ✓ Bireylerin kendine özgü potansiyellerinin gelişimini destekler.
- ✓ Bireyleri geleceğe daha donanımlı hazırlama noktasında onların bütün alanlarda gelişimini sağlar.
- ✓ Bireylerin öğrenme düzeylerini yükseltir.
- ✓ Bilgiyi, öğrencilere onların bildiği kavramlar ve deneyimler çerçevesinde sunar.
- ✓ Öğrencinin öğrendiği bilgiyi kullanarak yeni formlara dönüştürmesini sağlar.
- ✓ Öğrencileri, öğrenme sürecine doğrudan katarak motivasyonu artırır.

Aktif öğrenmede rol oynama, yaratıcı drama, grupla öğrenme, beyin fırtınası, bilgisayar destekli öğrenme ve proje yöntemi gibi öğrenciyi farklı yönlerden aktif kılacak pek çok öğretim yöntem ve teknikleri bulunmaktadır.

Aktif Öğretim Yöntem ve Teknikleri : Amaca ve konuya göre uygun zamanda, uygun yöntem ve tekniği belirlemek ve uygulamak önemlidir. Hedeflerin gerçekleşmesi uygun yöntemin seçilmesiyle olur. Bu yüzden de her ders için birçok yöntemin kullanılması söz konusu olabilir. Dersin içeriği, öğrencilerin özellikleri, öğretmenin özellikleri, öğretim araç ve gereçleri öğretim yönteminin seçimini etkiler.

Aktif öğretim yöntem ve teknikleri, öğrencinin katılımına olanak veren, bilgiyi doğrudan aktarma yerine bilgiye ulaşma yollarının seçeneklerini sunan, öğretmenin geleneksel rolünün ötesinde öğrencileri yönlendiren ve motive eden, öğrenme sürecinde tüm duyuları da harekete geçirerek etkin öğrenme sürecinin gerçekleşmesini sağlayan araçlar olarak nitelendirilebilir (Aykaç, 2005:72).

Günümüz eğitim anlayışında birilerinin bir şeyleri hazırlayıp önümüze sunması alışlagelmiş bir olaydır. Eğitimcilerin yapması gereken yemeği pişirip öğrencilerimizin önüne sunmak değil, o yemeğin malzemelerini verip her birinin aynı malzemelerle nasıl farklı tatlar ortaya çıkarabileceklerini görebilmektir. Asıl önemli olan yemeğin adı değil, içeriğidir. Yapılırken duyulan heyecan ve mutluluktur. Bu duyulan heyecan ve mutluluk yapılan işin sonucunu da verimli kılacaktır. İngilizce öğretiminde aktif öğretim yöntem ve tekniklerini kullanırken amaç, öğrenciye İngilizceyi ana dilini öğrenirken karşılaştığı çevre koşullarını yaratarak edindirmektir. Aktif öğretimde İngilizceyi öğretme değil, doğal koşullar yaratarak İngilizce anlama ve konuşma becerisini edindirme çabası vardır.

Aktif öğretim yöntem ve tekniklerini sınıfta uygularken planlama şarttır. Yalnız bu planlama sürece müdahale etmek değil, tamamıyla fiziki mekanı ayarlama, rolleri belirleme, süreyi saptama, materyalleri hazırlama ve bunun gibi dışsal etmenleri organize etmektir. Süreç, öğrencilerin aktiviteleri uygulama esnasında, doğal zekalarını coşturdukları, yaratıcılıklarını en son limitine kadar kullanabildikleri kısımdır.

Bir dili bilmek demek o dilin gramer yapısını biliyor olmak demek değildir. Daha önce de belirttiğimiz gibi bir dili kullanmak demek o dilde etkili ve anlaşılır bir şekilde iletişim kurmak demektir. Günümüzde, okullarımızda hala İngilizce öğretimi geleneksel yöntemlerle yapıldığı için öğrencilerimiz İngilizce konuşma becerisinden yoksunlar. Bu sorunu aşabilmenin önemli yollarından biri, İngilizce konuşma becerisini geliştirebilecek etkili yöntem ve teknikleri kullanabilmektir. Bu araştırmada üzerinde durulan, aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin İngilizce konuşma becerisi üzerindeki etkililiğidir. Aktif öğrenme adından da anlaşıldığı gibi öğrenciyi aktif kılan, öğrenme sürecinde öğrencinin kendi öğrenme sorumluluğunu yine öğrencinin kendisine veren ve öğrencinin kendisini her alanda en iyi şekilde

tanımasını sağlayan bir öğrenme biçimidir. Aktif öğrenmede kullanılan yöntem ve tekniklerle öğrenci, bahsedilen tüm bu özellikleri kazanmaktadır. Aktif öğrenmede tüm yöntem ve teknikler genellikle aktivitelere dayanır. Aktiviteler öğrencilerin dili anlamlı bir şekilde kullanabilmeleri için anlamlı içerikler oluşturur (Wright, Betteridge, Buckby, 1994:1). Öğretimde aktivite, okul yaşantılarını hayatın gerçekleriyle kaynaştıran bir süreci dile getiren bir kavramdır. Bu süreç de aktif yöntemlerin kullanılmasıyla gerçekleştirilir (Çebi, 1985:7). Aktivite ilgi çekici olmalıdır. Öğrencinin cevabını bildiği sorular sorularak yapılan bir etkinlik değildir. Öğrenci, aktivitenin sonunda şaşırmalı ve eğlenmelidir. Öğrencinin alması beklenen bilgiyle öğrenci arasında bir bilgi boşluğu olmalı ve öğrenci, aktiviteyi yaparken bu bilgi boşluğunu, bilgiye ulaşmak için yaptığı araştırmalar sayesinde oluşturduğu köprülerle aşabilmelidir.

Tüm bu bahsedilen özellikler aktif öğretim yöntem ve teknikleriyle birebir uyuşmaktadır. Aktif öğretim yöntem ve teknikleri, grup ve akran çalışmalarını, sınıf içi herhangi bir konu üzerinde tartışmayı, drama etkinliklerini, rol oynamayı, doğaçlamayı, oyunları, diyalog çalışmayı, hikaye okuma ve tamamlamayı, bireysel çalışmayı, beyin fırtınasını, sorun çözmeyi, proje hazırlamayı ve bahsedemediğimiz daha birçok yöntem ve tekniği içerir. Bu yöntem ve teknikler içinde kullanılan tüm etkinlikler İngilizce konuşma becerisinin geliştirilmesinde etkilidir. Aktif öğretim yöntem ve teknikleri, aktivitelerle öğrencilere konuşma ortamı hazırlar ve onları konuşmaya iter. Konuşma geliştirilebilecek bir yetenektir. Guevromant, konuşma becerilerinin de diğer dil becerileri gibi, uygulama ile öğretilebileceğini bulgulamıştır. Sosyal beceri eğitimi programında, temel iletişim becerilerini öğretmek için “*TV Talk Show*” diye adlandırdığı bir etkinlik kullanmaktadır. Bu oyunda bir çocuk sunucuyu oynar, diğeri de konuk olur. İlgilendiği konuları, hislerini, düşüncelerini ve fikirlerini öğrenerek konuğu rahatlatmak sunucunun görevidir. Her oyun üç dakika süreyle videoya kaydedilir ve sonra her iki çocuk konuşma becerilerine göre puanlandırılır (Shapiro, 2004:161). Burada amaç çocukların doğal bir şekilde sohbet etmelerini sağlamaktır. Bu şekilde bir aktivite İngilizce dersinde uygulandığında öğrenciler hem eğlenecekler hem de dili etkili bir şekilde kullanacaklardır.

Grup ya da akran çalışmaları da öğrencilerin konuşmalarını destekleyecek etkinliklerdir. Grup içerisinde akranlarıyla herhangi bir şeyi tartışırken daha rahat olacaklar ve dili kullanırken hata yapmaktan çekinmeyeceklerdir. Bu şekilde öğrenciler kendilerine güven duymayı öğreneceklerdir. Sınıf içi konuşma aktiviteleri, konuşma becerilerini pratik yapması konusunda öğrenciye zaman sağlayacak ve onu sınıftaki arkadaşlarıyla işbirliği içinde çalışması için teşvik edecektir (Bailey, Savage, 1994:280). Grup çalışması içerisinde öğrenciler tarafından serbest çalışmayla yaratılan ve öğrencilere verilen ya da kendilerinin oluşturdukları gerçek yaşam durumlarını yansıtan diyaloglar, öğrenciler tarafından sunulduğunda onlara düşünme yani bilişsel becerilerini ve konuşma becerilerini geliştirme fırsatı vermiş olur. Önder (2004:75) de, çocukların kendi akranları olan diğer çocuklarla farklı iletişim kurmalarının dil gelişimine ve dolayısıyla da zihinsel gelişime olumlu katkıları olabileceğini belirtmiştir.

Öğrencinin ihtiyaçlarına göre belirlenen herhangi bir problemin tartışılması da öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirmelerini, birbirlerinin problemlerini paylaşmalarını ve bu problemlere yaratıcı bir çözüm üretmelerini sağlar. Bu şekilde problem çözmeye dayalı aktivitelerle öğrenciler, gerçek hayatta karşılaştıkları problemlere hazır olacaklar, bunlara nasıl tepki vereceklerini kestirebilecekler ve kendi çözümlerini rahatlıkla kendileri üretebileceklerdir. Bu şekilde problem çözme stratejileri geliştirerek doğru ve kritik düşünmeyi öğreneceklerdir (Santrock, 1997:300). Drama aktiviteleriyle öğrenciler, yaratıcı olmayı ve sınıf içinde rahat hareket edip düşüncelerini rahat ifade edebilmeyi öğrenirler. Yukarıda bahsedilen Guevromant'un uyguladığı gibi bir oyunda öğrenciler kendilerini tamamıyla oyunun içinde hissederek oyundaki rolleri gibi hareket ederler. Bu durum onlara başkalarının hangi durumlarda, neler hissedebileceğini öğretmek kişilerle empati kurma becerisi kazandırır. Rol oynama, konuşma becerilerini geliştirmede hayli etkili bir yöntemdir. Öğrenci kendisini bir senaryo içinde bulur. Bu şekilde öğrenciler arası etkileşim sağlanarak bazı pratik beceriler de geliştirilmiş olur. Rolünü oynarken hedeflenen dili (İngilizce) mümkün olduğunca kullanır. Böylece dil, bir amaç için kullanılmış ve sosyal olaylardan izole edilmemiş olur. Sınıf içinde yapılan bu aktiviteler herhangi bir etkinliğe hazırlık için değil, doğrudan iletişim amaçlı olarak yapılır (Gönen ve Dalkılıç, 2003:36).

Görüldüğü gibi aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin içinde yer alan tüm bu yöntem ve teknikler, öğrencilerin kendi bireysel özelliklerini tanımalarına ve öz güven duymalarına yardımcı olan, onları hayata hazırlayan, işbirliği içinde çalışmalarını destekleyen, empati kurmalarını ve herkesle etkileşim içerisinde olmalarını sağlayan, kendi öğrenmelerini kendilerinin desteklediği, öğrenciyi bütünüyle aktif kılan; yani zihinsel, ruhsal ve fiziksel yönden etkili kılan, öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi becerilerini de kullanmalarını sağlayan ve iletişim yani konuşma becerilerini geliştiren aktiviteleri içeren yöntem ve tekniklerdir. Bu yöntem ve tekniklerle öğrenciler, hem öğrenmelerini gerçekleştirmiş olurlar hem de farklı bir dil kazanarak o dili geliştirmiş ve zenginleştirmiş olurlar.

Bu yöntem ve tekniklerin uygulanmasında öğrenciyi motive etme çok önemlidir. Öğretmen tüm bu aktiviteleri uygulayabilecek olumlu ve sıcak bir atmosfer yaratarak öğrencilerini teşvik etmelidir. Bu yöntemleri uygulamada öğretmenin rolü oldukça önemlidir; çünkü dil, insanların, iletişim kurmak istediklerinde katılabilecekleri bir etkinliktir (Celce-Murcia, McIntosh, 1979:88). Öğretmen bu isteği öğrencilerde yaratabilmelidir. Daha önce de belirtildiği gibi öğretmen, alanında ve yöntem bilgisi konusunda donanımlı olmalı, öğrenci psikolojisini iyi tanıyor olmalı, gelişmeye ve yeniliklere açık olmalıdır. En iyi yöntem bile yukarıda saydığımız yeterliklere sahip olmayan bir öğretmenin elinde etkililiğini kaybeder.

İngilizce öğretiminde kullanılabilecek aktif öğretim yöntem ve teknikleri aşağıda liste halinde verilip açıklanmıştır:

- ✓ *Soru cevap yöntemi*
- ✓ *Ayrılıp Birleşme Tekniği*
- ✓ *Grupla çalışma yöntemi*
- ✓ *Beyin fırtınası*
- ✓ *Görüş geliştirme*
- ✓ *Gösterip yaptırma yöntemi(Demonstration)*
- ✓ *Diyalog hazırlama*
- ✓ *Bireysel çalışma*

- ✓ *Bilgisayar destekli öğretim*
- ✓ *Proje yöntemi*
- ✓ *Yaratıcı drama yöntemi*
- ✓ *Dramatizasyon ve rol oynama*
- ✓ *Öykü oluşturma*
- ✓ *Eğitsel oyunlar*
- ✓ *Eşli öğrenme yöntemi*
- ✓ *Filmler ve sinema gösterileri*
- ✓ *Flaş kartlarla çalışalım*
- ✓ *Fotoğraflar konuşuyor*
- ✓ *Günlük tutma*
- ✓ *Hikayeler*
- ✓ *Rulman yöntemi*
- ✓ *Ritim tutarak öğrenelim*

Soru Cevap Yöntemi

Öğretim sürecinde öğrencilere aktarılanların hatırlanma düzeyini ölçmek amacıyla soru sorarak düşündürmeye ve düşünceleri sözlü ya da yazılı olarak ifade etmeye dayanan bir yöntemdir. Sadece cevap vermeyi değil, cevap verirken düşünmeyi de gerektirir. Soru cevap yöntemi gerektiği gibi uygulanırsa sınıf içerisinde iletişim artar ve gerçek bir öğrenme ortamı oluşturulur. Sorular sadece öğretmenden öğrenciye değil, öğrenciden öğretmene ve öğrenciden öğrenciye de sorulabilmelidir. Soruların düzeyi ve soruların soruluş biçimi de çok önemlidir. Sorular, bilgi soruları, anlatma ve kavrama soruları, uygulama soruları, analiz ve değerlendirme soruları şeklinde ifade edilebilir (Aykaç, 2005:75). Sorular öğrencilerin yeteneklerine de uygun olmalıdır. Öğrencilere soruyu cevaplamaları için verilen süre çok önemlidir. Yanıt alınmadan, soru başka bir öğrenciye sorulmamalıdır. Öğrenci cevap veremezse cezalandırılmamalıdır.

Soru cevap yöntemi doğru uygulandığı sürece öğrencileri güdüler, onlara öğrendiklerini uygulama ve yorumlama fırsatı verir. Konuyla öğrenci arasında bir bağ kurar. Öğrenci, kendi fikirlerini özgürce ifade edebilir. Sınıfta sağlıklı bir iletişim ve herkesin fikirlerini rahatlıkla ifade edebildiği demokratik bir ortam

sağlanır. Öğrenci, her an hazırdır ve derse ilgilidir. Sorularla bir önceki konunun tekrarı yapılabilir. Öğrencilerin derse aktif katılımlarını sağlayarak onların hatırlama, yargılama, değerlendirme, karar verme ve yaratıcı düşüncelerini geliştirmelerine olanak sağlar. Soru cevap yöntemi derste diğer yöntemlerle beraber de kullanılarak öğrenmeyi güçlendirir.

İngilizce öğretiminde soru cevap yönteminin kullanılmasıyla öncelikli olarak öğrencinin dili kullanması sağlanarak kendine ait fikirleri özgürce ifade etmesine imkan verilir.

Ayrılıp Birleşme Tekniği (Jigsaw)

İşbirliğine dayalı öğretimin içinde yer alan bu teknik, Aronson'un (1978) yap-boz tekniğinden bir uyarlamadır. Öğrenciler dört üyeli, birbirine benzemeyen takımlarda çalışırlar. Öğrencilerin çalışacakları konu belli bölümlere ayrılarak bu bölümler gruplara dağıtılır. Her bir takım üyesi konunun bir boyutundan sorumlu olur. Grup içerisinde konu çalışıldıktan sonra farklı takımlarda aynı konulardan sorumlu olan öğrenciler bir araya gelerek konuyu tartışırlar. Sonra konularını takım arkadaşlarına öğretmek üzere kendi takımlarına dönerler. Böylece bütün öğrenciler, tüm konu hakkında bilgi sahibi olurlar. Uygulama sonucunda tüm konulara ilişkin kısa bir sınav ya da farklı bir değerlendirme vardır (Demirel, 2005:101). Bu şekilde öğrenciler, ortak bir amaç doğrultusunda, küçük gruplar halinde birbirlerinin öğrenmelerine yardım ederek çalışırlar. Gruptaki her öğrenci hem kendisinin hem de diğerlerinin öğrenmesini üst düzeye çıkartmaya çalışır. Grup içerisinde herkes birbirinin öğrenmesine yardımcı olur. Böylece herkesin katkısıyla bir grup başarısı elde edilmiş olur. Öğrenciler, elde edilecek başarının bireysel bir başarı olmadığını, bu başarının ortak katılım sonucunda elde edildiğini bilirler (Yavuz, 2005: 215).

Öğrenci, bu tekniği uygularken çalıştığı konuyu arkadaşlarına en iyi şekilde anlatması gerektiği için hem iyi bir konuşmacı hem de kendisine verilen bilgilerden gerekli olanı aldığından emin olabilmesi için iyi bir dinleyici olması gerekir (Kral, 1995:5). İngilizce öğretiminde, iletişimsel becerilerin geliştirilmesinde, bu tekniğin önemi oldukça büyüktür.

Grupla Çalışma Yöntemi

Öğrencilerin sınıf içinde belirli gruplara ayrılarak bir konu üzerinde işbirliğine dayalı olarak çalışmasına dayanmaktadır. İşbirliğine dayalı öğrenmeyle bir çok benzer yanı bulunur. Bu yüzden işbirliğine dayalı öğrenme olarak da adlandırılır. Bu yöntemle öğrenciler, birlikte çalışma alışkanlığı kazanırlar ve toplum içinde olumlu ilişkiler kurmanın temellerini atarlar. Arkadaşlarıyla birlikte araştırmalar yaparak bu araştırmaları sınıfa sunarlar ve aktif bir şekilde öğrenme sürecinin içinde yer alarak kendilerini çok rahat bir şekilde ifade ederler. Grup çalışmasıyla yapılan çalışma sonunda bir ürün elde edilir. Grupla çalışma yöntemiyle öğrenciler birbirleriyle etkileşim içinde olurlar. Öğrencilerin yardımlaşma, işbirliği ve sorumluluk duyguları gelişir. Öğrenci, sosyalleşerek bir gruba ait olduğunu hisseder ve kendini rahatça ifade edebilir. Grupla çalışma yönteminde, gruplar oluşturulurken farklı seviyedeki öğrencilerin bir araya getirilmesine dikkat edilir. Öğretmen grup içerisindeki her türlü çalışmada, her zaman öğrencilere yol gösterir.

İngilizce öğretiminde bazı çekingen öğrenciler dili kullanmada yetersiz kalabilirler. Grupla çalışma yönteminde farklı seviyedeki öğrenciler bir araya getirildikleri için dil becerilerini kullanma anlamında birbirlerinden etkilenme olacağından dolayı çekingen öğrenciler de dili kullanma fırsatı bulacaklar ve kendi dil becerilerine güven duymayı öğreneceklerdir.

Beyin Fırtınası

Eleştiri ve yargı olmaksızın, bir konu üzerinde, düşüncelerin yüksek sesle dile getirilmesiyle yaratıcı düşünceler ortaya çıkarmak amacıyla kullanılan bir tekniktir (Aykaç, 2005:90). Bir konuyu çözmek ya da yaratıcı problem gücünü geliştirmek amacıyla kullanılır. Kısa sürede çok sayıda düşünce üretilir. Bu teknikle öğrenciler, derse aktif olarak katılırlar; çünkü bu teknikte söylenenlerin kalitesinden çok, sayısı önemlidir. Bu şekilde herkes konuşabilir ve fikrini söyleyebilir. Bu sayede de hemen akla gelen fikirler söylenerek yaratıcı fikirler ortaya çıkarılır. Beyin fırtınası başarılı bir şekilde uygulandığında ezberci kişiler yerine, yaratıcı düşünebilen, karşılaştığı sorunlara alternatif çözümler üretebilen kişiler yetiştirmeyi sağlamada etkili bir tekniktir. Öğrenciler farklı düşünce ve görüşlere saygı duymayı öğrenirler. Öğrenme sürecine aktif bir şekilde katılarak öğrenmeye motive olurlar. Beyin fırtınası tekniği uygulanırken öğrenciler konunun ne olduğunu net bir şekilde bilmelidirler. Zaman

sınırlaması konularak fikirler söylendikten sonra bunların tartışılması, analiz ve rapor edilmesi için olanak sağlanmalıdır. Beyin fırtınası tekniğinde, öğretmenlerin de heyecan ve coşkularını canlı tutarak sürekli bir şekilde kendilerinin çocuğu, yaratıcı ve orijinal yönlerini geliştirmeleri gerekmektedir.

Beyin fırtınası tekniğinde kısa bir sürede olabildiğince fazla fikir üretme söz konusu olduğundan dolayı İngilizce kelime ediniminde oldukça faydalı bir tekniktir; çünkü öğrenci çok fazla fikir üretebilmek için İngilizce kelime araştırmasına gidecektir. Bunu yaparken de farkında olmadan birçok İngilizce kelimeyi öğrenecektir.

Görüş Geliştirme Tekniği

Sınıfta demokratik bir ortam yaratarak öğrencilerin düşüncelerini özgürce ifade edebildiği, öğrencilerde görüş geliştirmek için kullanılan bir tartışma yöntemidir. Öğrencilerin birbirlerine saygı duymasını sağlar. Bireysel farklılıkları göz önünde bulundurur. Öğrencilerin bir konuyu yorumlamalarına ve derse aktif olarak katılmalarına olanak sağlar. Sınıf içinde zevkli ve eğlenceli bir ortam yaratır. Tartışma konusunun öğretmen tarafından iyi belirlenmesi ve konuyla ilgili, öğrencilerin bilgilendirilmesi gerekir. Öğrenciler, tartışmaya katılmaları konusunda öğretmen tarafından teşvik edilmelidir.

Görüş geliştirme tekniği, öğrencinin İngilizce dersinde dili aktif bir şekilde kullanmasını gerektirdiği için İngilizce konuşma becerisini geliştirmede oldukça etkili bir tekniktir.

Gösterip Yaptırma Yöntemi (Demonstration)

Belli bir izleyici grubuna, bir işin nasıl yapılacağını göstermek ya da genel ilkeleri açıklamak için başvurulan bir yöntemdir (Aykaç, 2005:112). Sınıfta öğretmen belli bir işlemin nasıl yapılacağını o işlemi göstererek anlatır. Öğrencilerin çeşitli duyu organlarını etkileyerek onların bir işlemle ilgili bilgi ve beceri kazanmalarını sağlar. Görsel ve işitsel öğeler birlikte kullanıldığı için etkili bir öğrenme ortamı yaratır. Anlatılan ve gösterilen şeyleri öğrencinin de yapması beklendiği için öğrenme sürecinde öğrenci aktiftir ve öğrendiklerini uygulama fırsatı bulur. Bu yöntem sınıf içinde ya da dışında gösterip yaptırma şeklinde uygulanacağı gibi televizyon, VCD, sine vizyon gibi araçlar yardımı ile film izletilerek de diğer

yöntemlerle birlikte uygulanabilir. Bu şekilde öğrencilerin bir çok duyusu aktive edilerek zengin bir öğrenme ortamı yaratılır. Gösterip yaptırma yöntemi özellikle becerilerin öğretilmesinde etkili bir şekilde uygulanabilecek bir yöntemdir. Yalnız, öğretmen bu yöntemi uygularken çok iyi hazırlık yapmalıdır. Uygun ortam ve araç gereçleri hazırlaması gerekir. Gösteri yönteminde uygulanacak aşamalar öğrencilere yazdırılmalıdır. Yapılan gösteriler tekrar edilerek ortaya çıkan hatalar öğrenciler tarafından görülebilecek şekilde olmalıdır. Gösterinin süresi ve zamanı belirlenmelidir. Gösteri sonunda sonuçlar öğrencilerle birlikte değerlendirilmelidir.

İngilizce öğretiminde özellikle küçük yaş gruplarında bu yöntem oldukça etkilidir. Öğrencilerin yapacakları aktiviteyi öğretmen birkaç kez sınıfa gösterdikten sonra onlardan aktiviteyi uygulamalarını ister. Öğrencilerin aktiviteyi fiziksel hareketler de yaparak uygulamaları gerekiyor ise bu yöntem etkisini daha fazla gösterir.

Diyalog Hazırlama

Diyalog hazırlama, öğrenim sürecinin her anında kullanılabilir. Yaratıcı yazma, eleştirel ve üretici düşünme becerilerini geliştirir. Herhangi bir derste kavramlar ya da karakterler arasında öğretim amaçlı diyaloglar hazırlatılabilir. Çalışmalar bireysel ya da gruplar halinde yapılabilir. Yazma çalışmaları sırasında öğrencilerden kendi görüşlerini savundukları kısa monologlar yazmaları istenebilir. Bu şekilde öğrencilerin kendilerini ifade edebilme becerileri gelişir.

İngilizce derslerinde özellikle ders sonlarında öğrencilerin dersle ilgili öğrendiklerini pekiştirmek amacıyla ve hatta o gün işlenen konuyu değerlendirme amaçlı kullanılabilir. Öğrenciler öğrendikleri kelimeleri ve yapıları kendi duygularını da içine katarak farklı bir şekilde kullanma fırsatı bulabilirler. Böylece, henüz öğrendiklerinin yanında yeni şeyler de öğrenerek duygularını ifade etme becerilerini geliştirirler.

Bireysel Çalışma Yöntemi

Bu yöntem, bir öğrencinin bir konuyu kendi başına öğrenmek veya kendi başına çalışmak istediği zaman kullanılır. Öğrencinin konuyu yaparak, yaşayarak öğrenmesidir (Demirel, 1998:52). Bu yöntemde öğrenciler kaynak kitaplardan veya bilgisayarlardan yararlanabilirler. Çevrelerindeki her türlü gelişmiş görsel araçlardan

faydalanabilirler. Bu yöntemle öğrenciler, eksikliklerini görerek kendilerini değerlendirme fırsatı bulabilirler. Bu, öğrenciye kendine güven ve başarı duygusu aşılar. Öğrencinin bilgiye nasıl ulaşacağını öğrenmesi ve kaynakları doğru kullanmasını bilmesi gerekir. Ne zaman ve nerede çalışacağını iyi planlamalıdır. Öğretmen, öğrenciye ne yapacağı ve nasıl çalışacağı konusunda çok iyi rehberlik etmelidir. Öğrenciye aktif bir şekilde, yaparak ve yaşayarak öğrenme olanağı sunulmalıdır.

İngilizce öğretiminde bireysel çalışma yöntemi, daha çok sınıf içi etkinliklerde değil, sınıf dışı çalışma etkinliklerinde kullanılır. İşlenen konuyla ilgili ya da ilgisiz herhangi bir konuyla ilgili öğrencinin bir performans ödevi hazırlaması istendiğinde bu yöntemle başvurulur. Öğrenci konuyla ilgili araştırmasını yapar. Öğretmen rehberliğinde onu değerlendirir ve ödevini sunar. Burada öğrenci, İngilizce öğrendiklerini kendi başına ne kadar kullanabildiğini de görür ve kendiyi ilgili değerlendirmesini yapar.

Bilgisayar Destekli Öğretim

Bilgisayar destekli öğretim öğrencilerin, programlı öğrenme materyalleri ile bilgisayar kullanarak etkileşimde bulunduğu, yani bilgisayar programları aracılığıyla öğrenmeyi gerçekleştirdiği, öğrenmelerini izleyip kendi kendilerini değerlendirebildikleri bir öğretim biçimidir (Aykaç, 2005:120). Bilgisayar destekli öğretim sırasında, öğrenci-bilgisayar etkileşimi, diğer programlı öğretim materyallerine göre daha eğlenceli ve öğrenciye daha somut yaşantılar kazandırıcı nitelikte olabilir. Bilgisayar destekli öğretim, düzenli sınıf öğretimine ek olarak uygulandığında öğrenci başarısını yükselttiği görülür. Düşük başarılı öğrenciler üzerinde çok fazla etkilidir. Öğrencinin düzeyine uygun çok seçenekli öğrenme yolları sunmaktadır. İlgi ve dikkati artırarak öğrencilerin aktif olarak öğrenmeye katılmalarını sağlar. Öğrenmeyi zevkli ve eğlenceli hale getirir. Öğrenciler kendi yaptıkları çalışmalarını hemen görebilirler. Yalnız, öğrencilerin sosyalleşmelerine engel olabileceği için öğretmenler tarafından çok iyi planlanarak uygulanmalıdır.

Bu yöntem İngilizce öğretiminde sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerde kullanılabilir. Yani, öğretmen tarafından sınıfta kullanılabildiği gibi öğrenciler ev ortamında da kullanarak öğrenmelerini gerçekleştirebilirler. Öğretmen, kendi

hazırladığı sunuları, resimleri, slaytları ve öğrencilerin seviyelerine uygun hazırlanmış çizgi film ya da sinema filmlerini bilgisayar yardımıyla İngilizce öğretiminde kullanabilir. Öğrenciler de sınıf içi öğrenmelerini evde İngilizce öğretimiyle ilgili hazırlanmış, kendi seviyelerine uygun öğretim CD'leriyle destekleyebilirler.

Proje Yöntemi

Projeler, öğrencilerin tek başına ya da küçük gruplar halinde uzun bir süre bireysel ya da birlikte çalışarak ortaya somut bir ürün çıkarmalarıdır (Saban, 2004:254). Öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmelerine fırsat sağlayarak onlara bağımsız ve eleştirel düşünebilme alışkanlığı kazandırır. Öğrenciler, öğrenme sürecine aktif bir şekilde katılarak problem çözme becerisi edinin grupla çalışma alışkanlığı kazanırlar. Projeye başlamadan önce öğrencilerin konuyla ilgili bir ön bilgiye sahip olmaları gerekmektedir. Çok fazla zaman alacağı için öğretmenin çok iyi planlama yapması gerekir. Konuya uygun bir projenin belirlenmesi, gerekli araç gereçlerin sağlanması ve yapılan çalışmaların öğrencilerle birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

İngilizce derslerinde bu yöntemi kullanırken öğrenciler önce gruplara ayrılır. Her gruba çalışacakları konular verilir ya da konuları kendilerinin belirlemesi istenir. Her grup konuya karar verdikten sonra nasıl çalışacakları hakkında bilgi verilir ve ne kadar sürede projeyi tamamlamaları gerektiği kararlaştırılır. Proje hazırlama sürecinde öğrenciler birbirleriyle sürekli iletişim halindedirler ve öğretmenin rehberliğinden her zaman yararlanırlar. Bu yöntemle öğrenciler, gruplar halinde takım ruhunu hissedip çalışarak İngilizce bir ürün ortaya çıkarırlar. Bildikleri İngilizce kelimeleri, cümleleri, ifadeleri birbirleriyle paylaşarak kelime bilgilerini artırırlar ve cümle kurmada ilerleme kaydederler. Bilgisayardan da yardım aldıkları için öğretmen rehberliğinde yararlı bazı İngilizce siteleri de öğrenmiş ve İngilizce kaynaklardan yeni bir takım şeyler öğrenmiş olurlar.

Yaratıcı Drama Yöntemi

Doğaçlama, rol oynama ve tiyatro gibi tekniklerden faydalanarak yapılan bir grup çalışmasıdır (Aykaç, 2005:136). Eski bilişsel örüntülerin yeniden düzenlenmesi yoluyla bireylerin bir yaşantıyı, bir olayı veya bir fikri canlandırmaları söz

konusudur. Bu açıdan bakıldığında, gözlemler, deneyimler, duygular ve yaşantılar oynusu süreçlerle gözden geçirilir. Yaratıcı drama, tiyatro yapmak değildir. Özünde “oyun” kavramı vardır. Tiyatro gibi yazılı bir metne dayanmaz ve sahneye konmaz. Öğrencilere verilen bir kelime, bir resim ya da bir fotoğraftan yola çıkılarak o an verilen birkaç dakikalık süre içerisinde grup ile birlikte ya da bireysel olarak bir metin, öykü oluşturularak canlandırılır. Canlandırma yapılırken de öğrenci kendi yaratıcılığını kullanarak sürece doğal olarak katılır. Yaratıcı dramada, kişinin grup içinde rahatlığı ve kendini güvende hissetmesi önemli olduğu için önce kendini sonra karşısındakini tanıma gereksinimi vardır.

Eğitim öğretim sürecinde yaratıcı drama, bir kavramın, bir ders konusunun anlaşılması, birey ve grup tarafından içselleştirilip gözden geçirilerek üzerinde düşünülerek dışa vurulmasıdır (Aykaç, 2005:137). Bu şekilde grup içerisinde sözel anlatım gelişirken toplumsallaşma da sağlanır. Öğrenciler her yönden yaratıcı ve değişik fikirlere açık olurlar. Çocuk yaşadığı dünyayı araştırarak, keşfederek ve gözlem yaparak öğrenir. Böylece çocuğun aktif bir şekilde konunun ve olayın içine girmesi sağlanarak etkili bir öğrenme oluşturulur.

Yaratıcı drama bir yöntem olarak kullanılırken belli bir sıranın izlenmesi gerekmektedir. Bunlar:

- ✓ Isınma
- ✓ Oynama(Pantomim ve rol oynama)
- ✓ Doğaçlama
- ✓ Oluşumlar

Yaratıcı drama çalışmalarında katılımcılar hangi yaş grubundan olursa olsunlar yaratıcı oyunlarla önemli değerler kazanırlar. Bu değerler, hayal gücünü geliştirme, bağımsız düşünebilme, işbirliği yapabilme, sosyal duyarlılık gösterme, duygunun sağlıklı bir biçimde boşalımı ve kontrolü, dil gelişimi ve daha iyi konuşma alışkanlığı kazanma olarak sayılabilir. Etkili iletişim söz konusudur. Etkili iletişim, karşılıklı saygı esasına dayalı olarak, her iki tarafın da gereksinimlerinin karşılanabildiği ortak payda anlayışına dayanır. Yaratıcı drama etkinliklerinde birey bu beceriyi grup çalışmaları esnasında kendiliğinden kazanır; çünkü yaratıcı dramada hiçbir bireyin önceliği söz konusu değildir ve amaç tüm grubu yaratıcı ve üretken

kılabilmektedir (Bozdoğan, 2003:71). Yaratıcı drama, grubun kendini geliştirmesi için de olanak sağlar. Çeşitli yaş gruplarına ait üyeler birbirlerini kabul etmeyi, değerlendirmeyi ve teşvik etmeyi de öğrenirler. Yaratıcı drama, bir grup çalışması içerisinde fikirlerin paylaşılması ve problemlerin çözülmesi için de bir olanak sağlar. Yaratıcı drama, kişinin kendi bedenini, duygularını, düşüncelerini ve çevresinde olup bitenleri bilinçli bir şekilde anlamasını sağlar. Öğrencilerin aktif olarak derse katılımını sağlayarak eğlenceli bir ortam yaratır. İşbirliği ve dayanışma duygusunu geliştirir. Öğrencilerin problem çözme yeteneklerini geliştirerek sosyalleşmelerine olanak sağlar ve empati duygularını geliştirir.

Çocukların oyun döneminde bulunmaları ve dramının da oyunsu süreçleri içinde barındırması nedeniyle okul öncesi ve ilköğretim döneminde kullanılabilecek etkili bir yöntemdir. Drama yöntemi uygulanırken sınıf şeklinin iyi bir şekilde düzenlenmesi gerekir. Ya “U” ya da “yarım daire” şeklinde olmalıdır. Yöntemin uygulandığı sınıf kalabalık olmamalıdır. Öğrencilerin ön hazırlıktan geçmesi gerekir. Yöntemin uygulanması uzun zaman alabilir. Öğretmen yöntem içerisinde etkinlikleri düzenlerken tüm öğrencilerin katılımı için çaba harcamalıdır. Yöntem uygulanmadan önce iyi bir planlama ve hazırlık yapılmalıdır. Öğretmen hazırlık amacıyla öğrencilere rol oynama ya da doğaçlama etkinlikleri yaptırmalıdır. Donuk imgeler, doğaçlama, kafa sesi ve fotoğraf anı, yaratıcı drama yönteminde kullanılan bazı tekniklerdir.

Özünde “oyun” kavramını içeren yaratıcı drama, İngilizce öğretiminde vazgeçilemez yöntemlerden birisidir. Yaratıcı drama, öğrenciye İngilizceyi etkileşimli ve eğlenceli bir yolla sunar. Fiziksel, zihinsel ve ruhsal anlamda öğrenciye bütünüyle ulaşır ve tüm bu özellikleri aktif tutarak her tipten insana ulaşabilme özelliğine sahiptir. Öğrencinin dili kullanmada kendine güven duymasını sağlar. Gerçek bir konuşma ortamı yarattığı için öğrencilerin fikirlerini, duygularını ve hislerini kullanabilmelerine olanak sağlar. Dil kaynaklarını etkili bir şekilde kullanmaya yönlendirir. Yani yaratıcı dramada öğrenci, dinlemeye, okumaya, yazmaya ve en önemlisi konuşmaya teşvik edilecektir. Böylece öğrenci, İngilizcede sahip olduğu dil yeterliliklerini en etkili şekilde kullanmaya çalışacaktır (<http://iteslj.org/Techniques/Chauhan-Drama.html>). Bunu yaparken de farkına bile varmadan bir çok beceriyi çok doğal bir şekilde edinecektir.

Dramatizasyon ve Rol Oynama Tekniği

Dramatizasyon, bir duygu ve dűşüncenin hareket, mimik, ses ve sözle anlatılmasıdır (Aykaç, 2005:149). Anlama ve anlatma yetenekleri kişiliği geliştirir. Daha etkili ve daha canlı bir eğitim öğretim fırsatı sağlar. Çocuklar taklit yoluyla daha etkili bir şekilde öğrenir. Oyunlaştırma, çocukların ilgisini çekerek onlara neşe verir. Böylece hem eğlenip hem öğrenirler. Dramatizasyonda, okuma parçaları da dramatize edilip yorumlanabileceği için konuların somutlaştırılarak anlaşılması sağlanmış olur.

Rol oynamada ise, bir olay ya da fikir, grubun üyeleriyle beraber dramatize edilir. Kişi olayın içine dahil olarak olayı inceleyebilir. Başka bir kimliğe büründükleri için de empati kurma becerileri gelişir. Başkalarının duygu ve düşüncelerini çok daha rahatlıkla anlayabilirler. Öğrencilerin kişiliğini geliştirerek onlarda öz güven oluşturur. Rol oynama, öğrencileri dili akıcı bir şekilde kullanır hale getiren bir tekniktir. Öğrenciler kendilerini birçok farklı durumlarda görerek farklı deneyimler kazanırlar ve bu şekilde kendilerini geliştirirler. Rol oynamanın en önemli tarafı da öğrencilerin hem konuyu anlamasını sağlaması hem de onları eğlendirebilmesidir (Ladousse, 2004:6).

Okul öncesi ve ilköğretim döneminde oyunun önemi oldukça büyüktür. Oyun ortamı içerisinde çocuklar değişik roller üstlenirler ve bu rolleri yaşarlar. Gerçek hayattan bir kesiti, deneyerek ve yaşayarak öğrenirler. Böylece bedensel, ruhsal ve zihinsel açıdan daha sağlıklı olurlar. Yaratıcılıkları gelişir. Sıradanlaşmış bir hayat yaşamayarak çok yönlü düşünmeyi öğrenirler. Sadece bilinenlerle yetinmeyip yaratıcı düşünerek yeni ve özgün fikirler ortaya çıkarabilirler.

Dramatizasyonda olay ve durumlar canlandırılarak bunların incelenmesi sağlanır. Karmaşık olaylar daha rahat anlaşılır. Öğrencilerin iletişim becerileri gelişir. Özellikle içe dönük ve utangaç öğrenciler kendilerini daha rahat ifade ederler. Öğrencilere birlikte çalışma ve işbirliği içinde olma becerileri kazandırır. Öğrencilerin sözcük dağarcığını geliştirerek etkili konuşmalarını hızlandırır. Eğlendirici bir ortam yaratarak öğrencileri öğrenmeye motive eder.

Dramatizasyon tekniği İngilizce öğretiminde özellikle konuşma becerisini kazandırmada önemlidir. Öğrencilerin okudukları ya da dinledikleri herhangi bir

parçaya duygu ve kişilik eklemelerini sağlar. Bir kelimeyi, cümleyi ya da diyalogu bir karakterle sunmalarına olanak sağlar. Bunu yaparken de öğrencilerin kendilerini-kendi kişiliklerini-anlamalarını, fikirlerini özgürce ifade etmelerini ve anlamlı bir konuşma ortamı sağlayarak konuşmalarını teşvik eder. Dramatizasyon tekniğinde öğrenciler, İngilizce konuşmaya bir yandan cesaretlendirilirlerken bir yandan da dile anlam vererek onu kişileştirmeyi öğrenirler. Yani, geleneksel yöntemlerde olduğu gibi “A” öğrencisi “İsmin ne?” diye sorar, “B” öğrencisi soruya cevap verir şeklinde değildir. “İsmin ne? (What’s your name?)” sorusunun nasıl, nerede ve kime sorulduğu düşünülecek olursa ona yüklenecek anlamlar çok önemlidir. Örneğin, “İsmin ne? (What’s your name?)” sorusunun bir polis tarafından bir hırsıza sorulma şekliyle bir yarışma sunucusunun bir yarışmacıya sorması şekli arasında büyük bir fark vardır. İşte bu teknikle öğrenci, kelimeleri, cümleleri yorumlayıp dili kişileştirecek, onu anlamlı ve hatırlanabilir hale getirecektir (Phillips, 1999:7).

Rol oynama tekniği de İngilizce öğretiminde kullanılan aktif öğretim yöntem ve tekniklerinden bir tanesidir. Rol oynamada öğrenci, herhangi bir kişiliğe bürünebilir. Bir milyoner, pop star, bankacı, ev hanımı, memur, tezgahtar ya da anne ve baba gibi birçok rolü oynayabilir (http://www.teachingenglish.org.uk/think/speak/role_play.shtml). O işi yapan insanların kişiliğine bürünürken kendinden de bir şeyler koyarak rolünü sergiler. Burada öğrenci, rolünü yaparken o mesleklerle alakalı İngilizce birçok sözcük kullanmak durumunda olacaktır. Öğretmen, öğrencinin anlamını bilmediği ve söyleyemediği sözcükleri söylemesinde ona yardımcı olur. Böylece öğrenci, bu şekilde yeni şeyler öğrenir. Başka bir kişiymiş gibi davrandığı için de empati kurma becerisi gelişir. Rol oynamada öğrencilere sözlü olarak ne yapacakları söylenebileceği gibi rol kartları da hazırlanabilir (EK 6). Eğlenceli ve motive edici olduğundan öğrenci İngilizce dersine karşı daha olumlu bir şekilde bakar. Öğrenciler sınıf atmosferinin dışına çıkıp gerçek hayatı yansıtan konular ve kişiler hakkında konuşup dil yeteneklerini daha geniş alanda kullanma fırsatını bulurlar.

Öykü Oluşturma Tekniği

Yarım bırakılan bir öykünün tamamlanması ya da verilen sözcüklerden, cümlelerden ve fotoğraflardan yola çıkılarak bir öykü oluşturma tekniğidir. Öğretmen konuyla ilgili alanları kısmen öyküleştirerek öyküye başlar ve belli bir

yerden sonra öğrencilerin tamamlamasını ister (Purtul, 2006:60). Bu teknikle öğrencilerin hayal dünyaları ve yaratıcılıkları gelişir. İşbirliği ve dayanışma duygusu oluşur. Öğrencilerin aktif olarak derse katılmalarını sağlayarak yazılı anlatımlarını geliştirir. Bu teknikte öğretmen, öğrencileri mümkün olduğu kadar özgür bırakarak yaratıcılıklarının gelişmesine fırsat verir. Öykü oluşturma sırasında öğretmen, öğrencilere çok iyi rehberlik etmelidir. Öyküler sınıfta okunup değerlendirilmeli, kesinlikle olumsuz geribildirimde bulunulmamalıdır (Aykaç, 2005:154).

İngilizce öğretiminde oldukça sık kullanılabilecek bir tekniktir. Öğrencilerin hayal güçlerini kullanarak farklı olaylar yaratmaları sağlanır ve İngilizce cümle kurma becerileri gelişir. Bu aşamada, öğretmen öğrencilere çok iyi rehberlik etmeli onların yaratıcılığını canlı tutacak şekilde her fikre açık olmalıdır.

Eğitsel Oyunlar

Çocuğun hayal dünyası ile gerçek dünya arasında bir köprü görevi gören oyun, bireylerin zihinsel, duygusal ve bedensel yeteneklerini geliştiren ve içerisinde zevk ve eğlence unsurları taşıyan eğitimsel nitelikleri bulunan etkinliklerdir (Aykaç, 2005:162). Öğrenciler, oyun içerisinde yaşadıkları deneyimlerini gerçek hayata aktarma fırsatı bulurken, öğrenmeden de zevk alırlar. Oyunlarla, öğrenilenlerin kalıcılık düzeyi artırılır. Oyun, çok doğal bir araçtır; doğal bir yetenektir. Her çocuk oyun oynar (San, 2003:45). Her çocuğun içindeki bu doğal yeteneği en iyi şekilde değerlendirmek gerekir. Çocuklar, insanlar arasındaki ilişkileri oyun yoluyla öğrenerek duygusal açıdan da gelişirler. Problem çözme, sosyal beceriler edinme ve yaratıcı düşünebilme yeteneklerini kazanmada oyunun önemi çok büyüktür. Kişilik gelişiminde de önemli bir araçtır. Sınıf ortamında konular, oyunlarla öğrencilerin zevk alabilecekleri etkinliklere dönüştürülerek öğrencilerin derse olan ilgi düzeyleri artırılabilir, aynı zamanda hatalı alışkanlıkların düzeltilmesi sağlanabilir ve öğrenilenleri akılda tutma süresi de uzatılabilir.

Örnek bazı eğitsel oyunlar:

- ✓ Siz olsaydınız ne yapardınız?
- ✓ Eşleştirme
- ✓ Nesi var?
- ✓ Kavram öğretimi ve kavram haritası (Aykaç, 2005:163-164)

İngilizce öğretiminde kullanılan pek çok oyun, öğrencilerin derste aktif olmasını sağlayarak derse ilgilerini artırmaktadır. Kavram haritası, yap-boz, kulaktan kulağa, adam asmaca, farklı olanı bul, sessiz sinema ve bil bakalım kim? gibi bir çok eğitsel oyun İngilizce öğretiminde kullanılmaktadır. İngilizce derslerinde verilmek istenen konunun ya da o konuya ait kelimelerin bir oyunla beraber verilmesi, öğrencilerin ilgisini artırır ve konuyu anlamalarına yardımcı olur. Konunun içeriğine göre bir derste bir ya da birkaç oyun oynanabilir. Oyunlar öğrencilerin bir dil formunu defalarca kullanmalarını gerektirdiği için onun akılda tutulma oranını artırır. Oyunlar yoğun ve anlamlı dil pratikleri sağladığı için tüm becerileri (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) geliştirici alıştırmalardır.

Eşli Öğrenme Yöntemi

Öğrencilerin birbirlerine öğretmelerini sağlayan bir öğrenme yöntemidir. Öğrenciler paylaşımları esnasında birbirlerinin ifadelerine karşı hemen geri bildirim alırlar ve düşünme adımlarını karşısındaki kişi ile birlikte yeniden düzenlerler. Bu esnada karşılıklı etkileşimle öğrenme süreci yapılandırılır. Bu da öğrencilerin sosyalleşmesi için önemli bir adımdır. Birlikte çalışabilme, etkili takım çalışması yapabilme ve iletişim kurma becerileri, ilerleyen zamanlarda daha da önemli hale gelecek ve sadece bilgi öğrenme olayı ortadan kalkacaktır. Öğrencilerin etkileşim içinde oldukları öğrenme ortamlarında bilişsel, duyuşsal, sosyal ve dil yetenekleri gelişmektedir. Öğrenmede doğal bir ortam sağlar. Akranlarından geri bildirim ve model alma yoluyla öğrencilerin öğrenme olanaklarını artırır, dili anlama ve üretme becerilerini geliştirir. Etkileşim, akademik öğrenmelere ek olarak dilin öğrenilmesi için de büyük önem taşımaktadır (Yavuz, 2005:140). Eşli öğrenme sırasında öğrenciler birbirlerini dinleyerek bilgi alış verişi yaparlar. Bu şekilde kaliteli bir öğrenme süreci yaşarlar. Bu yöntem çift yönlü bilgi alışverişinin olduğu bir öğrenme deneyimidir. Öğrenme sürecini, öğrenci deneyimi yönlendirir. Bu yöntemin etkili bir şekilde işleyebilmesi için öğretmenlerin kolaylaştırıcı rolü ve doğru yönergeleri verebilmeleri büyük önem taşır. Planlama evresinde öğretmenler yoğun bir ön hazırlık devresinden geçmelidir ve etkileşimin kalitesini artırmak için etkinlikleri özenle yapılandırmalıdır.

Eşli öğrenme yöntemi İngilizce öğretiminde birçok aktivite için kullanılabilir. Eşli öğrenme sırasında öğrenciler birbirlerine konu hakkında soru soruyor olabilirler,

dinledikleri herhangi bir hikayeyi birbirlerine anlatıyor olabilirler ya da rol oynama yapıyor olabilirler. Tüm bunları uygularken sürekli birbirleriyle etkileşim ve iletişim içindedirler. İngilizceyi aktif bir şekilde kullanmaya çalışırlar. Birbirlerinin hatalarını düzelterek birbirlerinin öğrenmelerine yardımcı olurlar. Hem de hataları arkadaşları tarafından düzeltildiği için daha rahat konuşma ortamı oluşur; utangaçlık, çekingenlik ve yanlış söyleme korkusu oluşma ihtimali çok azdır. Bu yöntemde de dil aktif bir şekilde kullanılmış olur.

Filmler ve Sinema Gösterileri

Öğretim ortamını zenginleştirmede filmler önemli rol oynar. Görüntü, ses ve müzik gibi pek çok öğeyi içinde barındırdıklarından etkileyici ve dikkat çekici bir yapıya sahiptirler. Filmlerin bir öğrenme materyali olarak kullanılması için iyi bir ön hazırlık sürecinin tamamlanması gerekmektedir. Film gösterisi öncesi, öğretmenler kullanılacak teknolojik materyalleri kontrol etmelidirler. Film esnasında kullanılacak öğretim amaçlı materyaller hazırlanmalıdır. Filmin izleneceği fiziki ortam mutlaka önceden düzenlenmelidir. İyi planlandığı sürece, her türlü konu, filmler aracılığı ile etkili bir öğrenme yaratılarak öğrencilere aktarılabilir.

Filmler İngilizce öğretiminde önemli bir yere sahiptir. Öğrencilerin dinlediğini anlama becerilerini geliştirir. Dinlerken izleme olanağına da sahip oldukları için filmde geçen her kelimeyi anlamasalar bile olaylar arasında bağ kurarak anlamaya çalışırlar. Filmdeki konuşmaları taklit ederek konuşma becerilerini geliştirebilirler. Filmler, kelimelerin öğrenciler tarafından doğru telaffuz edilmelerini sağlar. İngilizceyi konuşan insanların nasıl yaşadıkları hakkında yani onların kültürleri hakkında biraz da olsa fikir sahibi olmalarını sağlamaları açısından da filmler önem kazanmaktadır.

Flaş Kartlarla Çalışma

Flaş kartlar öğrenilenleri değerlendirme, görsel formlar oluşturabilme ve kendini ifade edebilme için kullanılır. Her derste öğretim faaliyetlerinde kullanılacak bir tekniktir (Yavuz, 2005:152). Öğretmen ve öğrenciler kendilerinin hazırladıkları flaş kartları kullanabilecekleri gibi hazır yapılmış olanları da kullanabilirler. Flaş kartlar genelde bilgi düzeyindeki davranışların kazandırılmasında etkilidir. Bazen ön bilgilerin kontrolü bazen de değerlendirme

amaçlı kullanılır. Bireysel çalışma ya da grup çalışması şeklinde uygulanabilir. Öğretmenlerin dersten önce ön hazırlık yapmaları gerekmektedir.

Flaş kartlarla çalışma İngilizce derslerinde sıklıkla kullanılabilir bir tekniktir. Özellikle ana konuya başlamadan önce ön bilgileri kontrol etme amaçlı kullanılabilir. Herhangi bir okuma parçasını işlemeyen önce onunla ilgili bilinmeyen kelimeleri öğrenmede ya da öğrenilen kelimeleri tekrar amaçlı kullanılabilir. İngilizce zamanları (şimdiki zaman, geniş zaman, geçmiş zaman...) öğrenirken öğrencilerin cümle kurmalarına yardımcı olabilecek flaş kartlar kullanılabilir. Öğrenci karta bakar, kartta gördüğü şeylerle ilgili cümle kurmaya çalışır (EK 5).

She's having a shower/bath. (O banyo yapıyor.)

He's helping his grandmother. (Büyükannesine yardım ediyor.)

They're running. (Koşuyorlar.)

He's playing basketball. (Basketbol oynuyor.)

Flaş katlar görsel olduğu için öğrencinin, İngilizce birçok şeyi daha rahat hatırlamasını sağlar.

Fotoğraflar Konuşuyor

Bir konuya başlarken kullanılabilir. Görsel materyalleri yorumlama, görsel materyallerden yararlanarak üretici düşünme becerilerini geliştirmek için kullanılabilir. Her derse rahatlıkla uyarlanabilir. Fotoğraflar beyinde farklı düşünme alanlarını harekete geçirerek birçok bilgiyi depolamayı kolaylaştırır. Öğrenciler, fotoğraf içindekileri yorumlayarak yaratıcı düşünebilirler. Öğretmen, fotoğrafı dramatize etmelerini isteyerek de öğrencilerin rol paylaşımını sağlar ve fotoğrafta gördüklerinin dışında daha neler olabileceğini kestirmelerini ister. Böylece onların farklı düşünebilme yeteneklerinin gelişmesi için ortam sağlar. Öğrenciler fotoğraftaki karakterleri konuşarak diyalog hazırlayabilirler. Bu şekilde fotoğraflar, öğrencileri düşünmeye sevk etme yönüyle etkili araçlardır. Öğrenciler gördüklerini öğrendikleriyle ilişkilendirerek beyinde yeni öğrenme bağları oluştururlar. Öğretmen, uygulama öncesi iyi bir plan yapmalı, hazırladığı sorular ve yönergelerle öğrencileri kaliteli düşünme ürünleri üretmeye yönlendirmelidir (Yavuz, 2005:154).

İngilizce dersinde görsel araçların önemli bir yeri vardır. Flaş kartlarda olduğu gibi fotoğraflar da öğrencilerin birçok şeyi rahat hatırlayabilmeleri ve yorum yapabilmeleri açısından önemlidir. Konunun içeriğine uygun her türlü fotoğraf materyal olarak kullanılabilir. Öğrencilerin kendilerine ait fotoğraflar, film aktörlerinin fotoğrafları, hayvan fotoğrafları, manzara fotoğrafları ve insan fotoğrafları gibi birçok fotoğraf İngilizce dersinde ana konuyu vermek için, ana konuya başlamadan önce ısınma amaçlı ya da konuyu işledikten sonra pratik amaçlı kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme yaparken bile fotoğraflar kullanılabilir. Öğrenciler fotoğraflarla ilgili konuşmaya çalışırken İngilizce kelime haznelerini geliştirerek cümle kurmada pratik yaparlar; duygu ve düşüncelerini de katarak olayları yorumlayabilme yeteneklerini geliştirirler.

Günlük Tutma

Olaylara ve durumlara karşı duygu ve düşünceleri ifade etme ve kendi kendini değerlendirme amaçlı kullanılır. Öğrenme sürecini izlerken ve öğrenme süreci tamamlandığında kullanılır. Günlük yazmak öğrencilerin güçlü deneyimler kazanmalarına yardımcı olur. Çocuklarda okuma ve yazma alışkanlıklarının gelişmesini sağlar. Ortaya çıkarılamayan pek çok fikir ve bakış açısı günlükler yoluyla ortaya çıkar. Öğrenciler günlük tutarken bir tür iç konuşma yaptıkları için kişisel fikirlerini ve duygularını ortaya çıkarabilirler. Bu şekilde kendi düşünme sistemlerini keşfederler. Öğretmenler, farklı öğrenme etkinliklerinden sonra öğrencilere, yaptıkları çalışmalarla ilgili düşüncelerini yazmalarını isteyerek rehberlik ederler. Öğretmenler bu etkinliklerle bir yandan öğrencilerin yazma ve farklı düşünme becerilerini geliştirirken bir yandan da onların duygu ve düşüncelerini anlayarak kişilik özelliklerini de öğrenebilirler.

İngilizce dersinde daha çok yazma ve okuma becerilerini geliştirmede kullanılır. Günlük tutma, dönem başında öğrencilerden istenir. Öğrenciler kendilerini istedikleri gibi ifade etmede özgürdürler. Mümkün olduğunca farklı kelimeler kullanarak kendilerini ifade etmeleri istenir. Bunu yaparken öğrenciler sürekli sözlük karıştırarak yeni kelimeler öğrenirler. Yanlış cümleler kursalar bile öğretmenin verdiği düzenli ve yapıcı dönütlerle bunları düzenleyip yazma becerilerini geliştirirler. Öğrenciler isterlerse yazdıklarını sınıfta okuyarak arkadaşlarıyla fikirlerini paylaşabilirler. Bu şekilde yazılanları tartışma fırsatı da doğacağından

konuşma için de ortam yaratılmış olur. Bu aktiviteler, haftada bir ya da iki kez uygulanabilecek, öğrencileri rahatlatma aktiviteleri olabilir. Böylece öğrenciler, İngilizce olarak yazma, okuma ve yazdıklarıyla ilgili konuşma fırsatını elde edeceklerdir.

Hikayeler

Farklı duyguların ateşlenmesine imkan veren yoğun bilgi içeren konularda, olayları ve konuları birbirine bağlama imkanı sunan bir öğrenme aracıdır (Yavuz, 2005:203). Öğrenme ortamında hikayelerin kullanılmasıyla öğrenciler çok daha üretken olurlar.

Hikaye dinleme, anlatma, hikaye yazma ve okuma, İngilizce dersinde sık sık kullanılır. İngilizce hikaye okuma öğrencilerin hem dinlediğini anlama becerilerini geliştirir hem de kelimeleri doğru telaffuz etmelerini ve cümlelerin vurgularını doğru bir şekilde yapmalarını sağlar. Hikaye anlatma, öğrencilerin İngilizce konuşma becerisini geliştirirken olaylar arası bağ kurabilmelerini güçlendirir. Hikaye yazarken öğrenciler, hayal güçlerini kullandıkları için yaratıcılıklarını geliştirirler. İngilizce kelime bilgilerini pratik yaparlar. Hikaye okurken de yeni kelimeler öğrenirler, bir hikaye yazacakları zaman cümleleri nasıl seçeceklerini görürler ve kendilerini daha iyi ifade edebilirler.

Rulman Yöntemi

İletişim kurma, kendini ifade etme, farklı bakış açıları kazanma, sıra dışı ve eleştirel düşünme amaçlı kullanılan bir yöntemdir. Sınıfa canlılık ve hareketlilik getiren, öğrencilerin zevk alarak uygulayabileceği bir öğrenme ve paylaşım yöntemidir. Öğrenme sürecinde cevabı net olmayan durumlara ilişkin değerlendirmeler ve tartışmalar yaparken kullanılır.

İngilizce dersinde öğrencileri oldukça aktif tutan bir yöntemdir. Öğrencilerin ayakta birbirleriyle iletişim ve etkileşim içinde oldukları, sürekli olarak hareket ettikleri ve fikirlerini paylaştıkları bir yöntemdir. Öğrencilerin sürekli olarak İngilizce konuşmasını sağlar. Öğretmenin yapıcı dönütleriyle öğrenciler bilmedikleriyle ilgili bilgi sahibi olurlar ve bunları kullanma fırsatı bulurlar. Bu yöntemle öğrenciler, İngilizce dersinde daha aktif olarak konuşurlar ve utangaç öğrenciler kendilerini ifade edebilme fırsatını bulurlar.

Şarkılarla ve Ritm Tutarak Öğrenelim

Konuyla ilgili önemli bilgi ve kavramları belli bir ritm eşliğinde söyleme yöntemidir. Öğretim sürecinin sonunda öğrendiklerini tekrarlama amaçlı etkinliklerde kullanılır.

İngilizcede şarkılar ve ritimler oldukça önemlidir. Özellikle erken yaşlarda İngilizce öğrenmeyi çok zevkli kılar. Her yaş grubunda kullanılabilir. Şarkılar ya da ritimler konuyla alakalı olduğu gibi konudan çok bağımsız da olabilir. Öğrencilerin belli kelime yapılarını öğrenmesinde etkilidir. Kelimelerin ve cümlelerin akılda tutulmasını sağlar. Her şarkıda belli bir olay yer aldığı için öğrencide ilişkilendirerek öğrenme gerçekleşir. Öğrenciler, kelimeleri ve cümleleri sürekli tekrar ettikleri için konuşurken akıcılık kazandırır. Öğrencileri eğlendirir ve rahatlatır.

Öğrenme ve Öğretme Sürecinde Aktif Öğrenmenin Yeri: Psikoloji ve Eğitim Bilimleri alanlarında davranışçılık akımının egemen olması, aktif öğrenmenin yayılmasını geciktirmiştir. Davranışçılık akımında, öğrencinin sadece edimi üzerinde durulmuş, öğrenmenin gözlenilemeyen bölümleriyle ilgilenilmemiş ve öğrencinin anlayıp anlamadığı da dikkate alınmamıştır. Bu anlayışta öğrenciler edilgin bir öge olarak görülür, öğretmenler öğrencinin neyi, ne zaman ve nasıl öğreneceğine karar verir ve bildiklerini öğrencilere doğrudan aktarır.

Bilişselciler ise bunun böyle olmadığını düşünmüşlerdir. Onlara göre öğrenme, öğrencinin bilgiyi işleme yöntemlerinden ve önceki öğrenmelerinden etkilenmektedir. Öğrenci, yeni bilgileri öncekilerle ilişkilendirir, var olan şemaları kullanarak yeni bilgiyi yapılandırır. Öğrenme birikimli bir süreçtir. Her öğrenci geçmiş yaşantısına göre dinlediklerinden farklı anlamlar çıkarabilir. Öğrenilenler bellekte şemalar halinde saklanır. Şema bireyin belli bir konuda sahip olduğu bilgilerin tümüdür. Bu yüzden ön öğrenmeler sonrakilere üzerinde oldukça etkilidir. Eğer bir konu önceki öğrenmelerimizle ilişkili değilse onu anlayamayız. Öğrenme birikimli bir süreç olduğu için okuldaki öğrenme ve öğretme sürecinde, öğrencilere yeni öğrendikleri ile öncekileri karşılaştırma, aralarında bağ kurma, onlar hakkında düşünme fırsatları verilmelidir (Açıkgöz,2003:46).

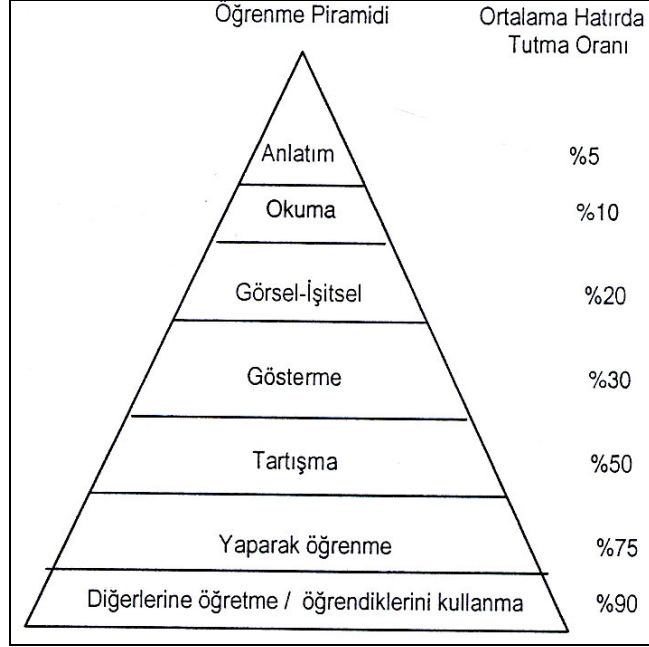
Her alanda bilgi sahibi olamayız. Gereksinim duyduğumuzda bu bilgilere gerekli yerlerden ulaşabiliriz. Önemli olan bunu yapmayı sağlayacak öğrenme ve

bilgi edinme becerilerine sahip olmaktır. Öğrencilerin gereksinim duydukları öğrenmeleri kendi başlarına gerçekleştirecek zihinsel beceri ve alışkanlıklara sahip olması, aktif öğrenme modelinde özel bir önem taşır; çünkü aktif öğrenme uygulamaları bu becerilere dayanmaktadır.

Öğrenme kapasitesi durağan değildir. Eğitim yoluyla artırılabilir. Aktif öğrenme yöntemleriyle öğrencilere bir yandan bir konu alanına özgü bilgi ve beceriler verilirken, diğer yandan öğrenmeyi, etkili düşünmeyi öğrenmesi de sağlanabilir (Açıkgöz,2003:47). Öğretilen konu yaşamdan kopuk olmamalıdır. Aksi takdirde anlamlı öğrenme gerçekleşmez. Öğrenmek, ezberlemek değildir. Ezberlenen şeyler bir müddet sonra unutulur. Bu, beynin çalışma biçimine aykırıdır. Öğrenciler, bir konu üzerinde ne kadar çok konuşur, yazar, okur, gözler, değerlendirir ve eylemde bulunursa o kadar iyi öğrenirler. Öğrenilenlerin kullanılması da bilgiyi kalıcı hale getirir. Bu durumda öğrenilen şeylerin kalıcı olması için okulda sınıf ortamında bol bol tekrar edilmesi ve kullanılması gerekmektedir.

Öğretim yöntemlerinin öğretimde hatırd tutma oranlarını gösteren aşağıdaki piramit aktif öğrenmenin ne kadar etkili olduğunu göstermektedir.

Şekil 2. Öğretim Yöntemlerinin Hatırda Tutma Üzerindeki Etkileri

Kaynak: Açıkgöz, (2003: 7)

Öğrenmede önemli olan anlam çıkarmaktır. Öğrenilen bilgileri tek tek ezberlemek değil, onlar arasında anlamlı bağlar kurabilmek ve onları ilişkilendirebilmektir. Yani o konu üzerinde akıl yürütme, problem çözme, bilgiyi işleme ve yeniden üretme yapabilmektir. Bu anlamda bilgiyi işleme aslında uğraştırıcı bir süreçtir. Bu uğraştırıcı süreç, bireyin zihinsel kapasitesini zorlamasını gerektirir. Öğrencinin uğraşarak, düşünerek gerçekleştirebileceği etkinlikler eğitimde en uygun olan etkinliklerdir. Uğraştırıcılık beyne dayalı öğrenmenin temel ilkelerinden birisidir. Eylemde bulunma ve anlama, öğrencilerin doğuştan getirdiği dürtülerdendir. Öğrencilerin yaşamına yaratıcılık sokarak ve onların doğal sahip oldukları bilme ve anlama isteklerini besleyerek öğrencilere ilgilerini geliştirebilecekleri yaratıcı ve zengin çevreler sunulmalıdır.

Öğrenme kişisel ve içsel bir süreç olduğundan dolayı sosyal etkileşim olmadan gelişme olamaz. Çevredeki düşünceler ve beklentiler öğrenme sürecini etkiler. Sosyal etkileşim bu sürecin etkililiğini artırır. Etkileşim açısından zengin bir çevrede olan çocukların beyin yapısı gelişmekte ve öğrenme kapasitesi artmaktadır.

Aktif öğrenme yöntem ve teknikleri bu anlamda yoğun etkileşim fırsatı verdiği için daha etkilidir.

Öğretme ve öğrenmenin etkililiği kullanılan yöntemin etkililiği ile doğru orantılıdır. İngilizce öğretiminde geçmişten günümüze doğru yöntemler seçilmeye ve kullanılmaya çalışılmıştır. Yöntem seçiminin yanında o yöntemin doğru kullanılması da çok önemlidir. Gerek yöntem seçiminde gerekli özenin gösterilememesi gerekse seçilen yöntemlerin uygun bir şekilde kullanılmaması İngilizce öğretiminde ve öğrenimindeki aksaklıkları beraberinde getirmiştir. Öğrencinin nasıl öğrendiği göz ardı edilerek onun pasif tutulduğu yöntem ve teknikler uygulanmaya çalışılmıştır. Bu yöntemler de belli oranlarda başarı göstermiş olabilirler ama öğrencilere bilgi yüklemenin ötesine geçememişlerdir. Dil öğrenebilmek onu farklı alanlarda ve değişik şekillerde kullanmayı gerektirir. Bunun yapılabilmesi için de öğrenenin yani, sınıf içinde öğrencinin aktif olması gerekir. Beyin bilgiyi direkt almaz; onu işler. Beynin bilgiyi işleyebilmesi için öğrencinin zihinsel süreçleri kullanabilmesi gerekir. Öğrencinin zihinsel süreçleri kullanabilmesi de ona bu zihinsel süreçleri kullanabilecek ortamlar ve fırsatlar yaratılmasıyla mümkündür. Edindiğimiz bilgiyi diğerleriyle paylaşıyor ve onunla ilgili sorular soruyorsak, beyin öğrenme anlamında mükemmel bir iş yapıyor demektir. Beyin ancak aktif olduğunda yani, düşünmeye itildiğinde bu mükemmel işi çıkarabilir. İşte İngilizce öğretiminde de aktif öğretim yöntem ve teknikleri öğrenciye tüm bu fırsatları verebilmektedir. John Holt'a göre öğrenci, herhangi bir şeyi kendi cümleleriyle ifade ettiğinde, onunla ilgili örnekler verdiği, diğer olaylar ve onun arasındaki bağlantıları gördüğünde, onu farklı şekillerde kullanabildiğinde, onunla ilgili sonuçları tahmin edebildiğinde ve onu derinlemesine anlayabildiğinde aktif öğrenme gerçekleşir (Silberman, 1996:3). İngilizce öğretiminde de bir öğrencinin İngilizceyi anlayabiliyor ve konuşabiliyor olması yani, o dili etkin bir şekilde kullanabiliyor olması için yukarıda bahsedildiği gibi sınıf içi ya da sınıf dışı etkinliklerde öğrendiği herhangi bir İngilizce kalıbı kendi cümleleriyle ifade edebilmesine, onunla ilgili örnekler verebilmesine, diğer olaylarla bağlantı kurabilmesine, onu farklı şekillerde kullanabilmesine ve onunla ilgili yorumlar yapabilmesine fırsat sağlayacak yöntem ve tekniklerin kullanılması gerekmektedir. Aktif öğretim yöntem ve teknikleri, amacına uygun bir şekilde İngilizce öğretiminde

kullanıldığı takdirde tüm bu fırsatları öğrencilere sağlayabilecek yöntem ve tekniklerdir.

Aktif Öğrenmenin Beynin Çalışmasına Uygunluğu: İnsan beyni günümüzde en karmaşık fiziksel yapıyı oluşturmaktadır. Çevremizde gördüğümüz her şeyin temelinde insan beyni yer almaktadır. Birçok iyi kararı ve aynı zamanda birçok kötü kararı da alabilen insan beyni henüz tam anlamıyla çözülmüş bir yapı değildir. Beyin arka beyin, orta beyin ve ön beyin olmak üzere üç bölüme ayrılır. Beynin her bölümü diğerleriyle ilişkili bir şekilde çalışır. Yeni öğrenilen davranışlar ve bilgilerle eski yaşantılar arasındaki bağlantıların kurulduğu kısım bağlantı kurucu korteks (associative cortex) denilen bir kısımdır. Algılama, öğrenme, düşünme ve bellekle ilgili süreçlerin burada yer aldığı düşünülmektedir. Bağlantı kurucu korteksin dil davranışıyla da ilgisi vardır (Cüceloğlu, 2004:78).

Beyin karmaşık yollarla öğrenir. Bir paralel işlemci gibi birçok şeyi aynı anda yapabilir. Zihni zorlayan etkinlikler hem beyin yapısına uygundur hem de beyni geliştirir. Daha önce de belirttiğimiz gibi üst düzey işler, kişiyi düşünmeye ve yeni yollar bulmaya sevk eder. Kişi bunu yaparken de beynini düşünmeye, yeni yollar bulmaya zorlar ve beynini yorar. Bu esnada beyin daha çok çalışır ve kendini geliştirir. Bir başka ifadeyle insan, daha karmaşık ve zor işler yaparak beynini geliştirmiş olur. Zihni, karmaşık etkinliklerle zorlamak zihin jimnastiği yapmak gibidir. Bu durum aktif öğrenmenin koşullarından olan “öğrenenin zihinsel yeteneklerini kullanmaya zorlanması” ve “karmaşık işler” koşulları ile birebir örtüşmektedir. Alt düzey işler her zaman ezberleme ve aynı şeylerin tekrarını gerektirdiği için beyin bu işleri yaparken zorlanmaz. Dolayısıyla herhangi bir gelişme kaydedemez. Aktif öğrenme, üst düzey işlerin kullanılması anlamında öğrenene birçok fırsat sunduğu için beyin çalışma sistemine uygundur. Kişi tesadüfi yöntemlerle de bu karmaşık yapıları edinip beynini geliştirme fırsatı yakalayabilir; fakat öğrenme ve öğretme ortamında aktif öğretim yöntemleriyle öğrenene bu tür fırsatlar verilirse beyin öğrenme malzemesini daha iyi sindirir. Öğrenme şansa bırakılmamış olur. Aktif bilgi yerinde ve zamanında işlenir.

Her beynin kendine özgü bir yapısı vardır. Bilgi herkes tarafından farklı bir şekilde işlenir ve yorumlanır. Her beyin farklı bir yapıya sahip olması her bireyin farklı bir şekilde öğreneceğini, bilgiyi farklı işleyeceğini ve yorumlayacağını

göstermektedir. Bu olay da öğrenme ve öğretme sürecinde farklı yaklaşımların kullanılmasını gerekli kılar. Böylece öğrenenlere değişik seçeneklerin ve kendi öğrenmesiyle ilgili karar alma fırsatlarının sunulduğu aktif öğretim yöntem ve teknikleriyle, her öğrencinin beyin yapısına uyabilecek öğretim ve öğrenme ortamı sağlanmış, sahip olduğu sınırsız kapasite tam anlamıyla kullanılmış ve geliştirilmiş olur.

Geleneksel Öğretim ve Aktif Öğrenme : Öğretimdeki başarısızlığın büyük bir olasılıkla en büyük nedeni, yanlış öğretim yöntemlerinin kullanılmasıdır. Seçilen öğretim yöntemi uygulanan dersin alanıyla ve içeriğiyle uyumlu olmalıdır. Dersin amaçlarına yönelik aktiviteleri içermelidir. Öğrenci, hem uygulanan dersin amaçlarını kazanabilmeli hem de kendini kişisel anlamda yeterli hissedip kendinde öz güveni yaratabilmelidir. Bunların yanı sıra, eğitim sisteminin, dolayısıyla öğretim programlarının dayandığı felsefe ve öğretmenin öğretme ve öğrenme hakkındaki görüşleri, yöntem seçimine etki eder (Fidan, 1996:178). Günümüzde okullarda, amaçları kazanma ve öz güven yaratabilme gibi konular göz ardı edilmiş ve daha çok akademik başarı üzerine yoğunlaşmıştır. Öğrencileri, düşündüren, araştırmaya yönelten etkinlikler sunulamamıştır. Öğrenciler bilgiyi kullanma, problem çözme ve bilgiyi yapılandırma gibi fırsatlardan mahrum bırakıldıklarında, yaratıcı düşünme becerilerini kaybedebilirler. Bu durum, öğrencilerin kendi içlerinde doğal olarak var olan bilgi edinme merakını köreltmüş olur. Günümüzde öğretmenler genellikle, anlatım yöntemiyle dersi öğrencilere aktarmakta ve öğrencilerin onları ezberleyerek sınavlara hazırlanmalarını beklemektedirler. Verilen bilgileri ne kadar iyi tekrararlarsa o kadar başarılı olurlar. Bu şekilde ezberci bir sistem uygulanarak kişilere en temel yaşam becerileri bile kazandırılmamaktadır. Kişiler biraz karmaşık bir durumla karşılaştıklarında yapıcı ve uygun çözümler üretebilecek düzeye gelememektedirler.

Geleneksel öğretimde öğrenciye, kendi öğrenme sürecinin sorumluluğu verilmez. Öğrencide öz güven ve yaratıcılık oluşturulamaz. Öğrencinin bilgiyi işlediği ve yeniden ürettiği göz ardı edilir. Her öğrenciye aynı tip öğretim uygulanarak öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmaz. Öğretmen, öğrenme sürecinin merkezindedir. Bütün faaliyetler öğretmenin merkezde olduğu görüşüne göre biçimlendirilmiştir (Fidan, 1996:168). Tüm kararları kendisi alır. Sınıf

ortamında, öğretmenden öğrenciye doğru tek yönlü bir iletişim vardır. Aktif öğretimde ise iletişim, sadece öğretmenden öğrenciye doğru değildir. Öğretmenden öğrenciye, öğrenciden öğretmene ve öğrenciden öğrenciye şeklindedir. Yani sınıf ortamında yüksek düzeyde bir etkileşim vardır. Öğrenci, öğrenme sürecini kendisi düzenler ve geleneksel sınıflarda olanın tersine öğrenci, kendinde öz güven hissederek yaratıcılığını sonuna kadar kullanır. Aktif öğretimin uygulandığı sınıflarda en pasif bir öğrenci bile sürecin içerisine girerek aktif bir rol almaya çalışır. Söylediklerinin ve yaptıklarının dikkate alındığını hisseden ve gören öğrenci, kendi kişiliğinin farkına vararak, öğrenme isteğini sürekli yeniler ve öğrenme sürecinde aktif rol alır. Bağımsız düşünebilme, bağımsız hareket edebilme, geleneksel öğretim anlayışında olmadığı için geleneksel öğretim, toplumun gereksinimlerini karşılayamamakta ve çağın gerisinde kalabilmektedir. Çizelge 2’de belirtildiği gibi aktif öğrenmede, çağın gereksinimlerine ve insan psikolojisine de uygun olarak iyi yetişmiş, etkili iletişim becerilerine sahip, yaratıcı düşünebilen, karmaşık sorunları çözebilen, karar verebilen, etkili düşünen, içinde yaşadığı toplumda etkili olan, güvenli ve sağ duyulu, gayretli ve istekli, çevresindeki tüm kaynakları kullanabilen ve etkili insan ilişkileri kurabilen insan tipi yetiştirilir.

Aktif öğrenmede, iletişim sisteminin çok yönlü olması özelliğinden dolayı aktif öğrenme, İngilizcenin dört temel dil becerisini geliştirmede oldukça etkili bir şekilde kullanılabilir. Öğrenciler, herhangi bir ihtiyaçtan dolayı dinlemeye, konuşmaya, okumaya ve yazmaya itileceklerdir. Bu durum da onların bu becerilerde gelişmelerini sağlayacaktır. İngilizce konuşulan bir ortamın pek fazla bulunmadığı ve İngilizcenin sadece müfredat dersi olarak okutulduğu bir yerde çok iyi İngilizce konuşan öğrenciler görmek pek mümkün olmamaktadır. Buna ek olarak öğrencileri İngilizce konuşmaya motive edebilecek, gerçeği yansıtan durumların oluşturulamaması da bu olumsuz sonucu doğuran önemli etkenlerdir. Bu durumda, öğrencileri İngilizce konuşmaya motive edecek ve yabancı dili kullanmaya gereksinim duyuracak şeylerin ne olabileceği üzerinde düşünüldüğünde aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin bu sorunu gidermede etkili olduğunu görmekteyiz. Öğrenciler kendilerinin yaptıkları şeylerden zevk duydukları için derslerde daha çok eğlenirler. Sınıf içinde öğrenciler ve öğretmen sürekli iletişim içinde olacağından sınıfta sürekli bir İngilizce konuşma ortamı doğacaktır. Dili doğru ve akıcı

kullanmayı öğrenecekler, hislerini özgürce, daha rahat bir şekilde ifade edebilecekler ve aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı öğrenci merkezli bir sınıfta iletişim kurma olanaklarına sahip oldukları için konuşmaya istekli olacaklardır. Kullanılan yöntem ve tekniklerle dört temel dil becerilerini geliştirirken kendi öğrenme stratejilerini de kendi kendilerine bulacaklardır.

Aktif öğretim yöntem ve teknikleri çok çeşitli konu alanlarında ve düzeylerde etkilidir. Tekniklerin sadece bir yöntem ve tekniği değil, birçok öğretim yöntem ve tekniğini içeriyor olması onun kullanışlı olduğunu göstermektedir. Her konu ile ilgili ve her amaç için bir aktif öğrenme tekniği bulunabilir. Bu açıdan da kolay ulaşılabilirlik özelliği de bulunmaktadır. Ayrıca bunları kullanmak için çok özel yerler ve araçlar gerekmemektedir. Aktif öğrenmede öğretimsel sürecin tümü öğrenmek için kullanılır. Bu yüzden aktif öğrenmede her şey bir sıra, masa, kağıt, kalem, defter, kitap ve hatta öğrenciler bile bir materyal olarak kullanılabilir. Kullanılan malzemenin kalitesi öğretimin kalitesini de artıracaktır; fakat bunlar aktif öğrenmenin vazgeçilmez bir koşulu değildir.

İngilizce öğretiminde materyal kullanımı oldukça önemlidir. Gerek hazır yapılmış materyaller olsun gerekse öğrencilerin kendilerinin hazırladıkları materyaller olsun her türlü malzemenin dili kullanma anlamında önemli bir yeri vardır. Bir kumaş parçası, bir kağıt, bir naylon poşet gibi çok küçük ve anlamsız gözükken şeyler İngilizce dersinde etkili iletişim kurmak için kullanılacak çok amaçlı materyallere dönüşebilirler. Bu bağlamda aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin İngilizce öğretiminde önemli bir yeri vardır.

Aktif öğrenmede öğrenciler, bilgiye nerede gereksinim duyarlarsa onu orada kullanabilirler. Olaylara ve kişilere olumlu bakarak çevreyi anlamaya çalışırlar. Empati kurma becerisine ve yüksek öz güvene sahiptirler. Neyi, neden yaptıklarını bilerek hareket ederler; okumaya ve öğrenmeye karşı bilinçli bir şekilde olumlu tutumları vardır. Kaygı düzeyleri gerekli olabilecek sınırdadır. Üst düzey düşünme becerilerini geliştirmişlerdir. Sonuç olarak, aktif öğrenmeyle bilişsel, sosyal ve duygusal yönden gelişmiş bireyler görmek mümkündür. Yani neye sahip olduklarının farkındadırlar. William James bu konuda şöyle der:

“Çoğu insan fiziksel, düşünsel veya ahlaki açıdan olsun kendi potansiyel varlıklarının çok azını kapsayan dar bir çemberde yaşar. Hepimiz, içinden hayal bile etmediğimiz şeyleri çekip çıkarabileceğimiz yaşam sarnıçlarına sahibiz.”

(Sharma, 2005:52)

İngilizce öğretiminde aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılmasıyla öğrencilere derse katılmaları anlamında fırsatlar verilmekte, düşüncelerinin önemsendiği üzerinde titizlikle durularak fikirlerini özgür bir şekilde ifade edebilmeleri ve grup çalışmalarıyla tüm aktivitelere katılmaları teşvik edilerek kendilerine güven duymaları sağlanmaktadır. Böylelikle dili kullanırken, öğrencilerin daha aktif oldukları, düşüncelerini özgürce ifade edebildikleri ve konuşurken kendilerine güven duydukları görülebilmektedir.

Aşağıdaki çizelgede aktif öğretimin uygulandığı sınıflarla geleneksel yöntemlerin uygulandığı sınıfların karşılaştırılması verilmiştir.

Çizelge 2. Aktif Öğretimin Uygulandığı Sınıflarla Geleneksel Yöntemlerin Uygulandığı Sınıfların Karşılaştırılması

	AKTİF SINIF	GELENEKSEL SINIF
GÖRÜNTÜ	Öğrenciler çeşitli biçimlerde otururlar, sınıfın önü arkası belli değil aynı anda her köşesinde etkinlik sürmekte, hareketli, sürekli etkileşim halinde, öğretmen sınıfta dolaşarak gereksinim duyanlara yardım etmekte.	Öğrenciler sıralar halinde hareketsiz oturmakta ve başlarında bir öğretmen anlatım yapmakta, etkileşim çok sınırlı.
AMAÇ	Bilginin özümsemesi, anlamlandırılması ve yeniden üretilmesi, öğrenilenlerin kullanılması, problem çözme, kavrama.	Aktarılan bilginin öğrenci tarafından alınması ve tekrarlanması.
KURALLAR	Herkes aynı anda konuşabilir ve söylediklerini dinleyecek birini bulabilir, dersin akışını sağlayacak kurallar dışında fazla kural yoktur.	Öğrenciler hareket edemez, söz verilmedikçe konuşamaz, arkadaşları ile etkileşimde bulunamaz.
ÖĞRENCİ	Araştırır, düşünür, soru sorar, keşfeder, tartışır, fikir üretir, karşılaştırma yapar, açıklar, örnek verir, anlam çıkarır, önceki öğrenilenlerle bağ kurar, değerlendirme yapar, çıkarımlarda bulunur, tahmin eder, neyi nasıl öğreneceğine karar verir, kendi eksikliklerinin farkına varır, öğrenme malzemesini başka ifadelerle anlatır, örnek ister, neden sonuç ilişkilerini bulur, bilgiyi yeniden yapılandırır ve sınıflar, öğrenmek için uğraşır.	Pasif alıcı;not alır, aktarılan bilgileri ezberler ve sınavlarda tekrarlar, daha sonra unuttur.
ÖĞRETMEN	Öğrenmeyi kolaylaştırıcı	Uzman, bilgi aktarıcı, karar verici
SORUNLAR	Öğrenciler arasında fikir çatışmaları yaşanabilir. Ancak, bunların geliştirici yönleri vardır.	Öğrencilerin dersten sıkılmaları, ezbercilik, disiplin bozulması, ilgisizlik, öğretmenleri tükenmişliği ve gelişmenin yavaşlığı, güdüsüzlük ve yetersiz sosyal etkileşim, olumsuz sınıf atmosferi, bilgiyi kullanma fırsatı bulamama.
AVANTAJLARI	Etkili, ekonomik, kullanışlı, bilgiyi kullanma fırsatı sağlayıcı	—————
YETİŞTİRİLEN İNSAN TİPİ	İyi yetişmiş, etkili iletişim becerilerine sahip, yaratıcı düşünebilen, karmaşık sorunları çözebilen, karar verebilen, etkili düşünen, içinde yaşadığı toplumda etkili olan, güvenli ve sağ duyulu, gayretli ve istekli, çevresindeki tüm kaynakları kullanabilen ve etkili insan ilişkileri kurabilen	Kalıp yargılarla donanmış, gelişmeye kapalı, sorun çözme becerilerinden yoksun, girişken olmayan, yaratıcı olmayan, bağımlı kişilik.
BAĞLAM	Öğrenmeyi paylaşma, öğrencinin öğrenme kapasitesini geliştirme, herkesin başarılı olmasını sağlama.	Yalnız öğrenme, yarışma, iyileri seçme ve başarısızları eleme, öğrencinin kapasitesini durağan kabul etme, tek tip öğretim.

Kaynak: Açıkgöz, (2003: 35)

Aktif Öğrenmenin Duyuşsal ve Sosyal Gelişime Olan Etkileri: Çocukları fiziksel anlamda çevreleyen dış dünyalarının yanında onların yaşantılarını yansıtan bir de iç dünyaları vardır. Duyguları ve davranışları onların iç dünyalarını yansıtır. Öğretmenler öğrencilerin iç dünyasını görüp buna göre planlama yapmalıdırlar. Bu şekilde planlanmış oyunlarla, aktivitelerle öğrenciler mutluluk, sevinç, kaygı, korku, dostluk ve düşmanlık gibi birçok duygusal tepkiyi de öğrenebilirler. Duygusal tepkilerini kontrol altına almayı da öğrenirler (Çalışkan ve Karadağ 2005:26).

Yapılan aktivitelerle öğrenciler toplumsallaşırlar. Sınıfta grup, işbirliği ve takım çalışmalarıyla yardımlaşmayı, dayanışmayı ve birlikte çalışmayı öğrenirler. Sınıf içerisinde dış dünyadaki sorunlar örnek olay olarak incelendiği için çocuklar gerçek yaşamda karşılaştıkları benzer problemlere daha önce sınıf ortamında çözümler ürettiklerinden dolayı onlarla daha kolay başa çıkabilirler. Bazı toplumsal kuralları daha rahat öğrenip içselleştirebilirler. Eşli ya da grup çalışmalarında sınıf arkadaşlarının tümüyle çalışarak hepsini tanıma fırsatı bulurlar, insanlara ön yargılı olmamayı ve işbirliği içinde çalışmalarını gerektiğini öğrenirler. Paylaşımın yanı sıra kendilerine güven duygusu da kazanırlar (Adıgüzel, 1993:82).

Aktif Öğrenmenin Zihinsel ve Dil Gelişimine Olan Etkileri: Düşünme ile dil arasında sıkı bir ilişki vardır (Mengüşoğlu, 2003:237). Öğrenciler düşünürler, planlarlar ve yaratırlar. Bunu yaparken birçok kişiyle etkileşim içinde olduklarından yeni sözcükler öğrenirler. Öğrendiklerini ifade ederler. Başkaları onları dinler ve bu şekilde dili kullanmayı öğrenirler. Sınıf içinde ise yapılan aktivitelerle farkında bile olmadan birçok kelimeyi ve yapıyı öğrenirler. Bu aktivitelerle yine bunları ifade etme fırsatı bularak konuşurlar. Aktif öğretim yöntem ve teknikleri içindeki aktiviteler, öğrencilerin hem zihinsel işlemleri öğrenmelerini kolaylaştırır hem de dil gelişimini destekler (Çalışkan ve Karadağ, 2005:28-29). Bu şekilde öğrenciler, hem kendilerini ifade etmeleri hem de karşılarındakileri anlamaları gerektiği için zihinsel ve dil becerilerini beraber kullanırlar.

İngilizce Öğretiminde Aktif Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin Kullanılması: Geçmişten günümüze İngilizce öğretiminde birçok yöntem ve teknik kullanılmıştır. Bazıları başarılı olmuş bazıları istenen sonucu yaratmamıştır. Yabancı bir dil olarak İngilizcenin öğretilmesi ikinci bir dil olarak öğretilmesinden daha

zahmetli ve zordur. Günlük yaşamda kullanılmadığı sürece öğrenilmesi zaman alır. Farklı bir dili etkili bir şekilde öğrenebilmek pratik yapmayı gerektirir. Yani günlük yaşamda kullanmayı gerektirir. Ancak o zaman etkili ve verimli bir öğrenme sağlanır. Günümüzde İngilizce öğretimi için kullanılan en etkili yöntemin “İletişimsel Yaklaşım” (Communicative Approach) olduğu söylenebilir. Aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin de içinde bulunduğu yaklaşım, öğrencilerin her zaman aktif olmasını gerektiren, onları düşünmeye iten aktiviteler içermektedir. Günlük yaşamda karşılaşılan problemler sınıf içerisine örnek olarak taşınmakta, öğrencilerden problemlerin üstesinden gelebilmeleri için çözüm üretmeleri beklenmekte ve öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini geliştirecek aktiviteler yapılmaktadır. İletişimsel yaklaşımda öğrenciler, gerçeği yansıtan iletişimsel durumların içine alınırlar, burada dil yapısının doğruluğundan çok, uyguladıkları iletişimsel aktivitenin başarısı önemlidir. Konuşarak, iletişim kurmayı öğrenirler (Larsen-Freeman, 1985:131). İletişimsel aktiviteleri çekici ve anlamlı hale getirebilmek için aktivitelerde bilgi boşluğu yaratılmalıdır. Geleneksel bir sınıfta bir öğrenci soruyu sorarken diğer öğrenci bilinen cevabı sadece aktarır.

Where's the library?

It's on Green Street, opposite the bank.

Kütüphane nerede?

Green sokakta, parkın karşısında.

Yukarıdaki örnekte her iki taraf da cevabı bilir, gerçek bir iletişim söz konusu değildir. İletişimsel yaklaşımda ise iki tarafın da bilmediği, bilgi boşluğunun olduğu aktiviteler yaratılabilir. Bu şekildeki aktivitelerle öğrenciler, bilmedikleri bölümlerle ilgili bilgilere iletişimsel becerilerini kullanarak ulaşırlar. Aşağıda iletişimsel yaklaşıma uygun bilgi boşluğunun yaratıldığı bir aktivite örneği verilmiştir:

Birinci öğrenci: Brighton'da yaşıyorsun.

Londra'da oturan bir arkadaşın seni Wembley'deki bir konsere davet ediyor. Konsere birlikte gidebilmek için seninle saat 5 ya da 6 civarında Waterloo İstasyonunda buluşmak istiyor. İstasyonu arayarak Brighton'dan Waterloo'ya giden uygun bir tren bul ve ne kadar olduğunu öğren.

İkinci öğrenci: Brighton İstasyonunda çalışıyorsun.

Zaman çizelgesini kullanarak birinci öğrenciye cevap ver. Onun için uygun bir tren bul. Biletin ne kadar olduğunu öğrenmek için fiyat listesini kullan.

Student A: You live in Brighton

Your friend from London has invited you to a concert at Wembley. He wants to meet you at Waterloo Station at around 5 or 6 o'clock so you can travel together to the concert. Ring the station to find a suitable train from Brighton to Waterloo. Find out how much it will cost.

Student B: You work in Brighton Station

Use your timetable to answer student A's questions. Find a suitable train for him/her. Use the price guide to calculate the cost of the ticket (Lavery, 2001:40).

Örnekte görüldüğü gibi öğrenciler, gerçek bir durum yansıtılarak bilgiye ulaşırlar ve iletişimsel becerilerini anlamlı bir şekilde kullanırlar.

Araştırmamızda bahsedilen aktif öğretim yöntem ve teknikleri, İngilizce öğretiminde rahatlıkla kullanılabilir. Tüm bu yöntem ve teknikler, iletişimsel yaklaşıma uyum sağlamaktadır. Bir dil öğretiminde, bu yöntem ve tekniklerle öğrenciler düşünmeye sevk edilirken dili etkin bir şekilde kullanmış olurlar. Bu şekilde öğrencilere sadece dil yapısı değil öğrenmeyi nasıl öğrenmeleri gerektiği farklı stratejiler kullanılarak verilmekte ve farklı bir dilin kültürüyle kendi kültürleri arasında bir köprü oluşturabilmeleri sağlanmaktadır. Öğrenciler sınıf ortamında konuşma malzemesi bulabildiklerinde ve bu malzeme gerçek yaşamla ilişkili olduğunda konuşmaya daha çok istekli olurlar. İşte aktif öğretim yöntem ve teknikleri, yapısı itibarıyla konuşma becerisini geliştirmede etkilidir. Geliştirilmesi gereken tek beceri pratik yapma becerisidir. Bir şeyin nasıl iyi bir şekilde ya da zayıf bir şekilde yapıldığını, farklı ve daha iyi bir şekilde nasıl yapılacağını tekrar tekrar

görmektir. Aktif öğretim yöntem ve teknikleriyle bunu değişik aktivitelerle uygulamak mümkündür. Okul için değil hayat için öğrenmeyi esas kıldığından anlamlı öğrenmeyi de sağlar. Olaylara farklı açıdan bakabilme becerisini kazandırır. İngilizceyi sınıf içinde etkili bir şekilde kullanmak için gerekli atmosferi sağlar. Öğrenciyi teşvik edecek ve yetkin kılacak kadar İngilizce kullanabileceği aktiviteler içerir.

Aşağıda geleneksel yöntemlere göre hazırlanmış bir ders kitabından mekanik bir alıştırma örneği ve aktif öğretim yöntem ve tekniklerine uygun, öğrencileri düşünmeye sevk eden karşılaştırılmalı bir örnek verilmektedir:

Geleneksel bir ders kitabından mekanik bir alıştırma:

“Bulunduğun şehirde bir yabancısın ve yön tarifine ihtiyacın var. Sorunu oluştur:

Müzik marketi. (“Buralarda bir müzik marketi var mı?”)

- a) yüzme havuzu   b) disko   c) kafe   d) turist danışma ofisi
e) sinema

“You are a stranger in your town and you need directions.

Make up your questions:

Music shop. (“Is there a music shop near here?”)

- a) swimming pool   b) disco   c) cafe   d) tourist office   e) cinema

Yukarıdaki örnekte görüldüğü gibi öğrencinin cevabı bulması için düşünmesine gerek yok. Örneğe bakacak ve örneğin aynısını ezberleyerek diğer şıklardaki seçenekleri de tek tek mekanik bir şekilde yapacak.

Aktif öğretim yöntem ve tekniklerine uygun anlamlı bir alıştırma:

“Bulunduğun şehirde bir yabancısın ve birkaç şeye ihtiyacın var. İhtiyacın olan şeylerin olduğu yere nasıl gideceğini sor:”

Bir haritaya ihtiyacın var. (“Buralarda bir turist danışma ofisi var mı?”)

- a) dış macunu   b) seyahat çeki bozdurmak   c) içecek   bir   şey
d) birkaç pul

*“You are a stranger in your town and you need some things.
Ask directions to the places.”*

You need a map. (“Is there a tourist office near here?”)

*a)some toothpaste b)to change some traveler’s cheques
c)something to drink d)some stamps*

(Lavery, 2001:39)

İkinci örneğe baktığımızda birincisinden çok farklı olduğunu görürüz. Öğrencinin neye ihtiyacı olduğu verilerek gitmesi gereken yeri kendisinin bulması ve soruyu buna göre kendisinin oluşturarak sorması istenmektedir. Yani öğrenciye düşünmesi için fırsat verilmektedir. Bu şekilde alıştırma daha anlamlı hale getirilmekte ve bir yandan öğrencinin konuşma becerisini geliştirirken, bir yandan da onun düşünme becerisini geliştirmektedir.

İngiliz dili öğretiminde iletişimsel yaklaşıma geçiş yönünde ilk önerilerde bulunan yöntem bilimcilerden Christopher Brumfit, öğretmenlerin kendilerine sormaları gereken soruları şöyle özetler:

“Öğretim tarzım öğrencileri dış dünyada ihtiyaç duydukları dile ne kadar yakınlaştırabilir? Öğrencilerime mümkün olduğunca fazla İngilizce konuşma fırsatını ne kadar veriyorum?...” (Hubbard ve diğerleri, 1987:251)

Bu sorulardan çıkaracağımız anlam, bazı kalıpları, bunların anlamlarını ve bu kalıplarla ilgili alıştırmaları öğrencilere vermek yerine, öğrencilerin gereksinim duydukları, gerçek yaşamı yansıtan, dili kullanmalarını sağlayan örnekler verilebileceğidir. Bu ifadeleri örneklerle açıklayalım.

Kalıplar öğretildiğinde şu örnekler verilir:

“It is made of wood.” (O, tahtadan yapılmıştır.)

“They are made of plastic, etc.” (Onlar plastikten yapılmıştır.)

Bu şekilde klasik örnek dizileri çok kolay bir şekilde öğrencilere verilebilir; fakat bu örnek kalıp cümleler öğrencilerde herhangi bir düşünme fırsatı yaratamazlar.

Öğrencilerin düşünerek bir şeyleri kendilerinin bulması istendiğinde bu örnekler iletişimsel yaklaşım benimsenerek onlara çok daha etkili bir şekilde sunulabilir. Öğretmen, sınıfta tahtadan yapılmış nesnelere göstererek öğrencilerin, gösterdiği nesnelere ilgili bir şeyler söylemelerine fırsat verir.

“blackboard(yazı tahtası), desk(sıra), chairs(sandalyeler), pencils(kalemler), vb.”

“It’s a blackboard(Bu bir yazı tahtasıdır).”

“They’re chairs(Onlar sandalyelerdir).”

“That’s a pencil(Şu bir kalemdir).”

Öğretmen bu şekilde tahtadan yapılmış birçok nesneyi göstererek öğrencilere, bu nesnelere ne olduğunu söylemeleri için fırsatlar verir. Öğrenciler bir müddet sonra öğretmenin gösterdiği tüm nesnelere tahtadan yapılmış nesnelere olduğunu anlayarak cevap verirler.

“They are wood, they are from wood.” (Onlar tahta, onlar tahtadan)

Öğretmen öğrencilerin verdiği bazı başarısız denemeleri göz ardı ederek cümleler kurmalarına izin verir. Sonra verilmesi gereken yapıyı öğrencilere verir.

“They are made of wood.” (Onlar tahtadan yapılmıştır)

“It’s made of wood, etc.” (O tahtadan yapılmıştır)

Bu aşamadan sonra öğretmen pratik ve alıştırmaya devam eder. Bu şekilde öğretmen, öğrencilerin dili kullanmaları için onlarda bir ihtiyaç duygusu yaratır. En son aşamaya kadar öğrenciler aktiftir ve onlar için yeni olan bir dili aktif bir şekilde kullanmaya çalışırlar.

İngilizce Öğretiminde Aktif Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar: İngilizce öğretiminde bir dersi işlemeye önce yapılması gereken bazı aşamalar vardır. Ders planı yapma, sınıfı düzenleme ve öğrencilerdeki bireysel farklılıkları dikkate alma gibi faktörler bir dersi planlamada önemlidir. Hangi konuyu işliyor ya da hangi beceriyi odaklanıyor olursak olalım her

ders için üzerinde düşünmemiz gereken önemli birkaç madde vardır. Bunlar aşağıda sunulmuştur:

– **Ders Planı Yapma:** Ders planı bir dersin çerçevesini oluşturur. Ders bir yolculuk ise ders planı bir harita gibidir. Nereden başlayacağını ve nereye gideceğini gösterir. Ders planları, öğretmenin sınıfı hakkındaki düşüncelerini yansıtır. Genellikle yazılı formdadır. Ders planında öğretmen sınıf için gerçekleştirmek istediği amaçlarını belirtir. Ders planı öğretmenin olası problemleri belirlemesini ve önlem almasını sağlar. Philip Crosby'nin planlama hakkında şöyle bir ifadesi bulunmaktadır:

“İyi şeyler yalnızca planlanırsa olur, kötü şeyler kendiliğinden olur.”

(Aykaç, 2005:9)

Bu sözden de anlaşılacağı üzere öğrencilere iyi şeyler kazandırmak planlanmış aktivitelerle olur. Rastgele yapılmış derslerle öğrenci sadece rastgele şeyler öğrenir.

Bir aktif öğrenme etkinliği için öğretmen plan yaparken esnekler. Yukarıda belirttiğimiz gibi dersi bir yolculuk olarak görür ve planı yani haritası her zaman yanındadır. Herhangi bir yerde bloke olursa yeni yollar aramaya hep hazırdır. Bir aktif öğrenme etkinliği için yapılan planda amaçlar bellidir. Aktiviteyle verilmek istenen konu net olmalıdır. Bu konuya göre hedefler belirlenir. Konu ve hedefler belirlendikten sonra onu kapsayan, hedeflenen dilin kullanıldığı bir içerik ya da durum belirlenir. İçerik herhangi bir dinleme veya okuma metninden alınabilir. Önemli olan doğal yaşamı yansıtıyor olmasıdır. Planda öğrencileri derse ısındıracak bir giriş kısmı(warp up/ice breaker) olması gerekir. Gareth Rees öğrencileri atlete benzetir. Atletler koşmadan önce vücutlarını nasıl ısıtıyorlarsa öğrencilerin de derse başlamadan önce ısınmaları gerektiğini düşünür (Robertson, Acklam, 2000:8). Isınma aktiviteleri öğrencilerin İngilizceyi kullanabilmeleri için onları teşvik edecek aktivitelerdir. Süre olarak kısadır, öğrenciyi sıkmaz. Sonra konu belli bir içerikte sunularak öğrencilerin derse katılımı sağlanır. Bunu yaparken de kasetçalar, video, gazete, şarkı, resim, hikaye, fıkra ya da gerçek eşyalar gibi birçok materyal kullanılabilir. Kullanılan materyaller öğrencilerin düzeyine uygun olmalıdır. Öğretmen materyallerle konuyu sunup öğrencilerin derse aktif katılımını sağladıktan

sonra, yani öğretme ve öğrenme süreci sonunda öğrencilere öğrendiklerini tekrar ettirmek ve dili kullanmalarını sağlamak amacıyla kontrollü quizler, testler, cümle tamamlama, yazma ve bilgi araştırma gibi alıştırmalar yaptırabilir. Bu şekilde öğretmen, öğrencinin ne derece öğrendiğini ve gelişme gösterdiğini de ölçmüş olur (Küçükahmet, 1999:65). Uygulanan bu tür aktiviteler öğrencilerin tekrar yoluyla hedeflenen dili (İngilizce) öğrenmelerini kolaylaştırır. Bu şekilde öğretmen dersin değerlendirilmesine yönelik uygulamalar yapmış olur. Öğretmen bu aktiviteleri yaparken öğrencilerin örnekleri içselleştirmelerini, kendi yaşamlarından örnekler vermelerini sağlarsa öğrenme sürecini daha eğlenceli ve ilgi çekici hale getirerek öğrenmeyi etkin kılmış olur. Kontrollü aktiviteler öğrencilerin doğru yapıları öğrenmeleri için gereklidir. Daha az kontrollü ya da serbest aktiviteler öğrencilerin dilde akıcılık kazanmaları için önemlidir. Serbest aktivitelerde öğrenciler dili etkin bir şekilde kullanma şansı bulurlar. Mümkün olduğunca doğal bir şekilde dili kullanırlar. Rol oynama, tartışma ya da günlük tutma serbest aktivite olarak uygulanabilir. Bu aktiviteler sırasında öğretmen, öğrencileri izleyerek rehberlik eder ve mümkün olduğunca öğrencilere dönüt verir. Ders bitiminde, öğretmen dersi özetlemeli bazı ana hatların altını çizerek önemini belirtmelidir. Ders, başında olduğu gibi sonunda da küçük bir aktiviteyle bitirilebilir. Burada amaç başta olduğu gibi öğrencileri derse ısıtmak değil dersi eğlenceli ve verimli bir şekilde bitirmektir. Ders planında zamanlama ve öğrenci seviyesi de çok önemlidir. Öğretmen dersin amaçlarına ve öğrenci seviyesine göre zamanı ayarlamalıdır. Öğrencilerin ön yaşantılarını bilip planı ona göre düzenlemelidir. Ayrıca bahsedildiği gibi her öğrenci farklı özelliklere sahip olduğu için her öğretmenin her sınıfta kullandığı ders planı aynı olmamalıdır. Aynı şekilde öğretmen, ders planı hazırlarken çevre şartlarını, okuldaki ve sınıftaki fiziksel koşulları da göz önünde bulunduracağı için farklı okullarda görev yapan öğretmenlerin uyguladıkları ders planları da aynı olamaz. Sonuç olarak planlama, öğrencilerimizin bize nasıl dönüt verdiği ve nasıl ilişkilendirme yaptıklarına bağlı olarak değişir. Aynı zamanda planımızı vazgeçilmeyecek bir yol gösterici olarak görmemeli, sınıf içerisinde öğrencilerimizin ihtiyaçlarına göre değişiklikler yapabilmeliyiz. Başka bir ifadeyle, planımızı ne kadar iyi uygularsak uygulayalım, o sadece sınıf içerisinde yapacağımız konusunda öneriler sunar. Scriver (1994), ders planımızı eksiksiz hazırlamamızı; fakat sınıf

içerisinde öğrencilerin dönütlerine göre yaptığımız planı uyarlayabilmemiz gerektiğini düşünür.

– **Ortamı Hazırlama (Sınıf Düzeni):** İyi bir eğitim ortamı öğrenci başarısını etkilemektedir. Öğretimi kolaylaştırmak için öğretim hizmetinin niteliğini (okulun ve sınıfın fiziksel imkanları, okul yönetimi, öğretmen-öğrenci ilişkisi, ders araçları, hedef-içerik örgütlenmesi vs.) etkili ve verimli kılmak gerekir (Aykaç, 2005:29).

Sınıf ortamının düzenlenmesi öğretme sürecinde önemlidir. Öğrencilerin özelliklerini çok iyi bilen öğretmen sınıf düzeninin kurulmasında etkin kişi olmalıdır. Sınıfta öğrenciyle öğretmen göz teması kurabilecek şekilde durmalıdırlar. Sınıf ortamı öğrenmeyi teşvik etmelidir. Sıraların yerleştiriliş düzeni, duvarların boyası, sınıftaki öğrenci mevcudu, ısı ve ışık durumu, yardımcı eğitim araçları, dersane ve laboratuvarların özellikleri sınıftaki atmosferin oluşumunu ve öğrencilerin başarısını etkilemektedir (Aykaç,2005:31). Sınıfın oturma düzeni sınıf içerisinde etkili bir iletişim yaratacak şekilde olmalıdır. Aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı bir sınıfta konuya ve uygulanan yöntemlere göre sınıf düzeni değişebilmelidir. Örneğin beyin fırtınası yöntemini uygularken “U” şeklinde, drama etkinliklerinde tüm alanı kullanabilecek şekilde sınıf düzeni sağlanabilmelidir (EK 7). Aktif öğrenmede sınıftaki her araç ve materyal öğrenme aracıdır. Onlara farklı anlam ve işlevler yüklenebilmektedir (Aykaç,2005:32).

– **Aktif Öğrenme ve Bireysel Farklılıklar:** Bazı insanlar diğerlerinden daha iyiye bu durum bize o insanların beyin yapılarının farklı işlediğini gösterir. İnsanlar aynı duruma değişik cevaplar verebilirler (Harmer, 2005:45-46). Farklı kişiler farklı biçimlerde öğrenirler; çünkü her birinin hazır bulunuşluğu birbirinden farklıdır. Sınıfta, öğretimi öğrencinin öğrenme biçimine uygun hale getirmek gerekir. Öğrenme süreci öğrencilerdeki bu farklılıklar göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır. Bu yapılmazsa öğrencilerde düş kırıklığı, güvensizlik gibi olumsuz duygular ortaya çıkabilir. Her öğrenci farklı bir çalışma sistemine sahiptir. Bu çalışma sistemleri onların dersi nasıl dinlediklerini, ödevlere olan yaklaşımlarını, eğitim ve öğretime ilişkin görüşlerini yansıtır. Her öğrenci, bir kısmını doğuştan getirdiği bir kısmını sonradan edindiği bazı zeka türlerine sahiptir. Bazı öğrencilerde

de sadece bir zeka türü baskın olabilir. Öğrenciler zeka türlerinin özelliklerine göre öğrenirler ve yine bu özelliklerine göre tanınırlar. Bu zeka türlerinin kendilerine has birçok özelliği bulunmaktadır. Öğretmenler bu özelliklerin her birini dikkate alarak öğretim sürecini hazırlamalıdır. Farklı tip öğrenenler için farklı tip aktiviteler uygulamalıdır (Harmer, 2005:47). Konuyu ve aktiviteleri seçerken, araç ve materyalleri planlarken öğrenci özelliklerinin üzerinde titizlikle durmalıdır. Öğrenciyi işlemek için onu tanımak gerekir. Altını işleyen kuyumcunun saf altını işlemeden önce onun içeriğini, ne ile daha uyumlu bileşeceğini ve ne şekilde çözüleceğini nasıl bilmesi gerekiyor ise bir öğretmenin de öğrencisini fiziksel, ruhsal ve zihinsel olarak her yönüyle çok iyi tanıması gerekmektedir.

– **Sınıfta Öğretmenin Rolü:** Aktif öğrenmede öğretmen kolaylaştırıcıdır. Gerekse duyduğunda öğrenciye yardım eder ve onun öğrenmesini kolaylaştırır. Öğretmen öğrencinin zorlandığı herhangi bir konuyla ilgili ona seçenekler sunmalı ya da öğrencinin o seçenekleri görerek öğrenmesini kolaylaştırmalıdır. Öğretmen, hem öğrencinin bağımsız öğrenmeyi gerçekleştirmesini sağlar hem de onun nasıl yapılacağını öğretir. Öğrencilerin, öğrenmeyi öğrenmelerini sağlar. Öğrencilerinin sınıfta put gibi oturup her dediğini yapmalarını isteyen biri olmamalıdır (Cüceloğlu, 2002:23). Aktif öğrenmede öğretmen araştırmacıdır. Bilginin hızla değiştiği günümüzde gelişmeleri takip etmek artık zor değildir. Bir yandan bilgi değişirken öte yandan ona ulaşma yolları da gelişmektedir. Öğretmen yalnızca konu alanındaki yenilikleri değil öğretim alanındaki yenilikleri de izlemelidir. Öğretim becerileri ve öğrenciler hakkında bilgi sahibi olmak günümüzde alan bilgisinden daha önemlidir. Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme becerilerini kazanabilmeleri için öncelikle öğretmenlerin yaşam boyu öğrenen kişiler olması gerekir. Öğretmen tasarımcıdır. Öğretmen öğrencilere alacakları kararlarla ilgili seçenekler sunmalıdır. Herhangi bir problem karşısında olası çözümleri çok iyi tasarlayıp sunmalıdır.

Kısacası aktif öğrenmede öğretmen, öğretim sürecini tasarlayan ve bu süreçte öğrencilere rehberlik eden onların planlama, açıklama ve yönetme rollerini teşvik eden, az konuşan, araştıran ve sürekli kendini geliştirerek öğrenene örnek olan kişidir. Öğretmen, öğrencilerin öğrenmesini kontrol eder, organize eder, değerlendirir; öğrenmeyi tetikler, katılımcıdır, kaynaktır ve gözlem yapar. Öğretmen

olarak hangi rolü ne zaman yükleneceğimizi çok iyi biliyor olmamız gerekir (Harmer, 2005:63). Uygun zamanda ve durumda rolümüzü üstlenmeli ve uygulamalıyız.

Öğretmen yukarıda bahsedildiği gibi yenilikleri takip ederken her yöntem ve tekniği çok iyi incelemeli ve “Öğrencilerim için yeteri kadar öğretim yöntem ve teknikleri kullanıyor muyum?” (Purtul, 2006:111), “Ben bu yöntem ve teknikleri kendi sınıfımda nasıl uygulayabilirim?” diye düşünüp onları adapte edebilmelidir. Yani kendi kendini sorgulayıcı bir öğretmen olmalıdır. Bir öğretim faaliyeti için ön hazırlık yapmalı, bu ön hazırlık doğrultusunda konunun ve öğrencilerin özelliklerine göre ders planını hazırlamalıdır (Taşpınar, 2005:171). Kendi öğretimi ile ilgili yansıtıcı düşünüp kendine olumlu ya da olumsuz eleştiriler yöneltebilmelidir. “Daha farklı ya da daha iyi bir sonuç elde edebilmek için daha farklı neler yapabilirim?” diye düşünmelidir. Öğrencinin motivasyonunu yüksek tutup dikkatini derse yöneltmelidir. Her tür öğrenciyi (hızlı ya da yavaş öğrenen) dikkate almalıdır. Yani bireysel farklılıkları göz önünde tutmalıdır. Gerektiğinde öğrencinin ders dışı faaliyetleriyle de ilgilenmelidir. Her öğrencinin zeka türünü ya da türlerini dikkate alarak öğretimi tasarlamalıdır. Öğrencilerinin büyük bir potansiyele sahip olduklarının farkında olmalı ve her birindeki pırlıtyı fark edebilmelidir (Cüceloğlu, 2002:23). Nöro-Linguistik Programda bir vecize, “yaptığın şey işe yaramıyorsa bir başkasını dene” der (Revell, Norman, 2000:129). Yani öğretmen, farklılığa açık olmalıdır. Bir yol uymuyorsa diğerine yönelebilmelidir.

– **Sınıfta Öğrencinin Rolü:** Aktif öğrenmede öğrenci, geleneksel sınıflarda olduğu gibi öğretileni aynen alıp ezberlemez. Onu kendine özgü stratejilerle işleyip yeniden üretir. Öğrenci kendi öğrenmesini düzenler. Plan yapar. Dönütleri dikkate alarak öz değerlendirmesini yapar. Her şeyde doğruluk, netlik ve açıklık arar. Bilgi ve yeteneklerinin sınırlarını zorlar. Durumlara, alışılmışın dışında bakma yolları üretir. Aktif öğrenmede öğrenci, konuyu nerede kullanabileceğini tasarlar, onu niçin öğrendiğini bilir ve kendi öğrenmesinde iyi ya da kötü olduğu noktaları keşfetmeye çalışır. Aktif öğrenci, zihni aktif olandır. Araştırır, düşünür ve keşfeder.

Taşpınar (2005:195) sınıftaki aktif öğrenci profilini şu şekilde ifade etmektedir:

“Geleneksel öğretim sisteminde öğrenci sınıfta pasif, izleyici, dinleyici, öğretmenin verdiği bilgileri sorgulamadan kabul eden bir konumdadır. Günümüz eğitim anlayışı bu tür bir öğrenci profili yerine öğrencinin merkeze alındığı, yani etkinliklerin içinde tam anlamıyla yer alan bir öğrenci profili öngörmektedir.”

Öğrenciler, bir şeyler keşfetmekten ve hayal güçlerini kullanmaktan hoşlanırlar. Aktivitelere katılmayı, o aktiviteler içinde bir şeyler üretmeyi, çizmeyi, oyun oynamayı, şarkı söylemeyi ve fiziksel hareketlerde bulunmayı severler. Hafızalarını çok iyi kullanırlar, her şeyi anlamaya gerek duymadan birçok şeye duyarlı olmaya alışkındırlar (Willis, 1996:127). Aktiviteler sırasında öğrenmeye meraklıdırlar. Yüksek iç motivasyona sahiptirler; fakat ilgileri çabuk dağıldığı için her zaman farklı şeyler yapmak isterler (Harmer, 2005:38). Sınıf ortamında kendi kendilerine araştırmayı ve oyunu severler. Tüm bu özellikler dikkate alındığında öğrenci, sınıfta keşfeden rolündedir.

2. İLKÖĞRETİMDE AKTİF ÖĞRENME KURAMI DESTEKLİ İNGİLİZCE ÖĞRETİM YÖNTEMİNİN İNGİLİZCE KONUŞMA BECERİSİNİ GELİŞTİRMEYE ETKİLERİNE İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA/Şehit Namık Tümer İlköğretim Okulu Örneği

2.1. Kişisel Durum Bilgileri

Araştırma, 2005–2006 öğretim yılında, Diyarbakır ili, Şehit Namık Tümer İlköğretim Okulu 8. sınıflar üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu okulun 8. sınıflarından random yöntemiyle bir deney, bir de kontrol grubu oluşturulmuştur. Bu bağlamda 8-E sınıfı deney grubu, 8-B sınıfı ise kontrol grubu olarak atanmıştır. Araştırma bu sınıflara devam eden toplam kırk dört (44) öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin deney ve kontrol gruplarına göre dağılımları Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3
Deneklerin Cinsiyetlere Göre Dağılımı

	Deney Grubu	%	Kontrol Grubu	%	Toplam Öğrenci
Kız	14	64	8	36	22
Erkek	8	36	14	64	22
Toplam	22	100	22	100	44

Çalışma grubu içerisinde yer alan sınıfların benzer özellikler gösteren gruplar olmasına dikkat edilmiştir. Hangi grubun deney ya da kontrol grubu olacağına yansız atama yoluyla karar verilmiştir.

Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Puanlarının Mukayesesi

6 hafta boyunca deney grubunda aktif öğretim yöntem ve teknikleriyle, kontrol grubunda ise geleneksel öğretim yöntemleriyle uygulama yapılmıştır. İngilizce konuşma becerisinin geliştirilmesinde aktif öğretim yöntem ve teknikleri ile geleneksel yöntemlerin etkililik dereceleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Uygulamalardan önce ve sonra

araştırmacı tarafından öğrencilere öntest ve sontest uygulanarak erişi puanları yoklanmıştır.

Araştırmada, İngilizce dersini aktif öğretim yöntem ve tekniklerini kullanarak işlemenin erişiye ve derse yönelik tutuma olan etkisi araştırılmıştır. Bir başka deyişle, aktif öğretim yöntem ve teknikleri ile geleneksel yöntemlerin İngilizce konuşma becerisini artırmadaki etkililikleri araştırılmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda deney ve kontrol gruplarının İngilizce dersinin giriş kazanımlarına ilişkin öntest-sontest puanları ile tutum puanları karşılaştırılmış ve ortaya çıkan sonuçlar aşağıda verilmiştir:

Tablo 4'te deney ve kontrol gruplarının öntest puanlarının genel olarak karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçları verilmektedir.

Tablo 4
Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Puanlarının
Karşılaştırılması (t testi)

	Grup	N	Ortalama	SS	Ortalamalar farkı	P	Sonuç
Duyuşsal özellikler	Kontrol	22	1,65758	0,55293	-0,32727	0,110	t:1,63
	Deney	22	1,98485	0,75982	-0,32727	0,111	sd:42
Dinleme	Kontrol	22	1,62121	0,46068	-0,14545	0,381	t:0,88
	Deney	22	1,76667	0,61816	-0,14545	0,382	sd:42
Dilbilgisi	Kontrol	22	2,40303	0,42637	0,14242	0,293	t:1,06
	Deney	22	2,26061	0,46046	0,14242	0,293	sd:42
Kelime bilgisi	Kontrol	22	1,51010	0,48452	-0,42929	0,038	t:2,14
	Deney	22	1,93939	0,80250	-0,42929	0,039	sd:42
Akıcılık	Kontrol	22	1,64015	0,56072	-0,13258	0,488	t:0,70
	Deney	22	1,77273	0,68871	-0,13258	0,488	sd:42
Telaffuz	Kontrol	22	1,60101	0,62447	-0,01515	0,941	t:0,07
	Deney	22	1,61616	0,73040	-0,01515	0,941	sd:42
Anlam bilgisi	Kontrol	22	1,45758	0,56505	-0,08485	0,656	t:0,44
	Deney	22	1,54242	0,68369	-0,08485	0,656	sd:42

Tablo 4 incelendiğinde, öğretim öncesi deney ve kontrol grubu öğrencilerinin duyuşsal özelliklerine [t=1,63, p>0,05], dinleme özelliklerine [t=0,88, p>0,05], dilbilgisi özelliklerine [t=1,06 p>0,05], akıcılık özelliklerine [t=0,70, p>0,05], telaffuz özelliklerine [t=0,07, p>0,05] ve anlam bilgisi özelliklerine [t=0,44, p>0,05] göre öntest puanları arasındaki fark anlamlı değildir. Deney grubu öğrencilerinin öğretim öncesi kelime bilgilerine yönelik öntest puan ortalamasının yaklaşık 1,94, kontrol grubu öntest puan ortalamasının yaklaşık 1,51 olduğu görölmektedir. Deney

ve kontrol grubu öğrencilerinin kelime bilgilerine yönelik öntest puanları arasındaki fark [$t=2,14$, $p<0,05$] anlamlı çıkmıştır. Deney ve kontrol gruplarının öntest puanları arasında sadece kelime bilgisine yönelik anlamlı bir fark görülmüştür. Deney grubunda öntestten elde edilen İngilizce konuşma becerisi puan ortalaması ise 1,84 olarak belirlenmiştir. Kontrol grubunun puan ortalamasının ise 1,70 olduğu görülmüştür. Diğer bölümlerde (duyuşsal özellikler, dinleme, dilbilgisi, akıcılık, telaffuz ve anlam bilgisi) anlamlı bir farkın olmaması, grupların denk olduklarını göstermektedir. Bu durumdan dolayı öğrencilerin İngilizce dersine yönelik giriş kazanımları bakımından benzer oldukları söylenebilir. Bu sonuç, araştırmada İngilizce konuşma becerisinin geliştirilmesi açısından uygulanan yöntemlerin etkililiğini belirlemek açısından önemli kabul edilmektedir.

Tablo 5’de deney ve kontrol gruplarının öntest tutum puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin t testi sonuçları bulunmaktadır. Tabloda, deney öncesi, her iki grubun İngilizce dersine yönelik tutumları ölçülmeye çalışılmıştır.

Tablo 5
Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Tutum Puanlarının
Karşılaştırılması (t testi)

Grup	N	Ortalama	SS	P	t	SD
Kontrol	22	3,60672	0,29196	0,42433	-0,80680	42
Deney	22	3,67589	0,27652	0,42434	-0,80680	41,87664

Tablo 5 incelendiğinde, deney grubu öğrencilerinin öğretim öncesi İngilizce dersine yönelik tutum puan ortalamasının yaklaşık 3,68, kontrol grubu tutum puan ortalamasının ise, yaklaşık 3,61 olduğu görülmektedir. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutum puanları arasındaki bu fark [$t=-0,81$, $p>0,05$] anlamlı değildir. Deney ve kontrol gruplarının İngilizce dersine yönelik genel tutum puanları arasında anlamlı bir farkın olmaması, grupların İngilizce dersine yönelik genel tutumlarının, uygulama öncesinde denk olduklarını göstermektedir.

Deney ve kontrol grubunda öntestler yapıldıktan sonra, deney grubunda aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin, kontrol grubunda ise geleneksel öğretim yöntemlerinin uygulandığı 6 hafta süre ile ders işlenmiştir. Her iki grupta da araştırmacı tarafından geliştirilen İngilizce konuşma becerisi ölçeği kullanılarak

gözlem yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar kaydedilerek değerlendirilmiştir. Deneysel grubundaki öğrencilerin, öğretim sürecine katılmada daha istekli oldukları gözlenmiştir. Çünkü, aktif öğretim anlayışı, okulun yaşama hazırlık olmaktan çok yaşamın kendisi olduğunu kabul eden, öğretmenin görevinin yönetmek değil rehberlik etmek ve öğrenmeyi öğretmek olduğunu; okulun, öğrencileri yarıştırmaktan çok işbirliğine özendirildiği demokratik bir yaklaşımda olması gerektiğini savunan bir anlayıştır (Fidan ve Erden, 2001:100-101).

Aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulandığı deneysel grubundaki öğrencilerinin, öğrendiklerini yaşamla ilişkilendirebilme özelliklerine sahip oldukları saptanmıştır. Aktif öğrenmede öğrenciler, öğretmeni dinleyerek, ödevleri ezberleyerek ve soru cevaplayarak çok fazla öğrenmezler, öğrendiklerini konuşup yazıp onları geçmiş yaşantıları ile ilişkilendirdikleri ve günlük yaşamlarına uyarlayabildikleri zaman öğrenirler (Demirel, 2005:155).

2.2. Geleneksel İngilizce Öğretim Yöntemlerinin Konuşma Becerisini Geliştirmeye Etkileri

Tablo 6'de kontrol grubunun cinsiyete göre sınav puanlarının karşılaştırılmasına yönelik t testi sonuçları verilmektedir.

Tablo 6
Kontrol Grubunun Cinsiyete Göre Sınav Puanlarının Karşılaştırılması
(t testi)

	Cinsiyet	N	Ortalama	SS	Ortalamalar farkı	P	t	SD
Duyuşsal özellikler	Kız	8	2,3250	0,7005	-0,2988	0,441	-0,7861	20
	Erkek	14	2,6238	0,9314	-0,2988	0,406	-0,85097	18,25
Dinleme	Kız	8	2,0833	0,6412	-0,3024	0,446	-0,77674	20
	Erkek	14	2,3857	0,9826	-0,3024	0,394	-0,87159	19,49
Dilbilgisi	Kız	8	2,7333	0,5002	-0,1190	0,639	-0,47643	20
	Erkek	14	2,8524	0,5952	-0,1190	0,623	-0,50049	16,94
Kelime bilgisi	Kız	8	1,9722	0,8663	-0,3373	0,434	-0,79844	20
	Erkek	14	2,3095	0,9968	-0,3373	0,418	-0,83093	16,51
Akıcılık	Kız	8	2,0833	0,6577	-0,3929	0,369	-0,91874	20
	Erkek	14	2,4762	1,0951	-0,3929	0,306	-1,051	19,88
Telaffuz	Kız	8	2,1111	0,7225	-0,3810	0,392	-0,87552	20
	Erkek	14	2,4921	1,0962	-0,3810	0,339	-0,98005	19,43
Anlam bilgisi	Kız	8	1,7750	0,6676	-0,3774	0,402	-0,85638	20
	Erkek	14	2,1524	1,1318	-0,3774	0,337	-0,98361	19,93

Kontrol grubunda cinsiyete göre kız öğrencilerinin konuşma becerisi puan ortalaması 2,15, erkek öğrencilerin konuşma becerisi puan ortalaması 2,47'dir. Kontrol grubunda kız ve erkek öğrencilerin cinsiyet dağılımına göre sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark gözükmemektedir. Bunun sonucunda, kontrol grubunda uygulanan geleneksel yöntemlerin kız ve erkek öğrenciler üzerinde aynı derecede bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 7'da kontrol grubu öntest-sontest puanlarının karşılaştırılmasına yönelik t testi sonuçları verilmektedir.

Tablo 7
Kontrol Grubu Öntest-Sontest Puanlarının Karşılaştırılması
(t testi)

	Ortalama	N	SS	P	Sonuç
Öntest duyuşsal özellikler	1,6576	22	0,55293	0,000	t=-8,482
Sontest duyuşsal özellikler	2,5152	22	0,84982		sd=21
Öntest dinleme	1,6212	22	0,46068	0,000	t=-5,724
Sontest dinleme	2,2758	22	0,87003		sd=21
Öntest dilbilgisi	2,4030	22	0,42637	0,000	t=-4,985
Sontest dilbilgisi	2,8091	22	0,55331		sd=21
Öntest kelime bilgisi	1,5101	22	0,48452	0,000	t=-4,676
Sontest kelime bilgisi	2,1869	22	0,94492		sd=21
Öntest akıcılık	1,6402	22	0,56072	0,000	t=-5,394
Sontest akıcılık	2,3333	22	0,96122		sd=21
Öntest telaffuz	1,6010	22	0,62447	0,000	t=-6,397
Sontest telaffuz	2,3535	22	0,97628		sd=21
Öntest anlam bilgisi	1,4576	22	0,56505	0,000	t=-4,257
Sontest anlam bilgisi	2,0152	22	0,98796		sd=21

Tablo 7'e bakıldığında duyuşsal özelliklerde [t=-8,48 ; p<0,05], dinleme özelliklerinde [t=-5,72 ; p<0,05], dilbilgisi özelliklerinde [t=-4,99 ; p<0,05], kelime [t=-4,68 ; p<0,05], akıcılıkta [t=-5,39 ; p<0,05], telaffuz özelliklerinde [t=-6,40 ; p<0,05] ve anlam bilgisinde [t=-4,26 ; p<0,05] öntest ve sontest ortalamaları arasındaki fark anlamlıdır.

Kontrol grubunun öntestteki konuşma becerisi puan ortalaması 1,70; sontestteki konuşma becerisi puan ortalaması ise 2,36 olarak belirlenmiştir. Kontrol grubunda öntest ve sontestte ortaya çıkan ortalama ilköğretim not sistemine göre "geçer" derecesindedir. Kontrol grubunda öntest ve sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir farkın çıkması, kullanılan yöntemlerin nisbeten etkili olduğunu

göstermektedir. Tablo 7’de görüldüğü gibi kontrol grubu öğrencileri öntestte, konuya ilişkin gerekli bilgi, beceri ve yeteneğe sahip değilken uygulanan yöntemlerle (geleneksel yöntemler) konu tamamlandıktan sonra öğrencilerin başarılarında belli bir düzeyde artış olduğu görülmüştür. Bunun sonucu olarak uygulanan yöntem ne olursa olsun, konular tamamlandıktan sonra öğrenci başarısının belli bir düzeyde artacağı beklenmektedir.

Yaşar(1993:47) da, “Yabancı Dilde Okuma Becerilerinin Geliştirilmesinde Küçük Gruplarla Öğretim Yönteminin Etkililiği” adlı araştırmasında kontrol grubuna uyguladığı geleneksel yöntemlerin sonucunda, kontrol grubunda yer alan öğrencilerin bazı becerilerde gelişme gösterdiklerini saptamıştır. Bu bulgu bizi uygulanan her yöntemin sonucunda öğrencilerin başarısında bir artış olabileceği sonucuna ulaştırmaktadır. Başka bir ifadeyle, gerektiği gibi uygulanan her yöntem sonucunda belli bir oranda başarı sağlanması beklenir. Ayrıca, yöntemi uygulayan öğretmenin de, öğrenci başarısında önemli bir rolünün bulunduğu söylenebilir.

2.3. Aktif Öğrenme Kuramı Destekli İngilizce Öğretim Yöntemlerinin Konuşma Becerisini Geliştirmeye Etkileri

Tablo 8’de deney grubunun cinsiyete göre sontest puanlarının karşılaştırılmasına yönelik t testi sonuçları verilmektedir.

Tablo 8
Deney Grubunun Cinsiyete Göre Sontest Puanlarının Karşılaştırılması (t testi)

	Cinsiyet	N	Ortalama	SS	Ortalamalar farkı	P	t	SD
Duyuşsal özellikler	Kız	14	3,7810	0,6359	0,4643	0,139	t:1,54	20
	Erkek	8	3,3167	0,7532	0,4643	0,166	1,47	12,7
Dinleme	Kız	14	3,6952	0,5996	0,9119	0,004	t:3,24	20
	Erkek	8	2,7833	0,6963	0,9119	0,008	3,1	12,9
Dilbilgisi	Kız	14	3,5762	0,2775	0,5429	0,005	t:3,19	20
	Erkek	8	3,0333	0,5274	0,5429	0,024	2,71	9,3
Kelime bilgisi	Kız	14	3,6746	0,6630	1,1191	0,001	t:3,89	20
	Erkek	8	2,5556	0,6201	1,1191	0,001	3,97	15,6
Akıcılık	Kız	14	3,7262	0,6084	0,7783	0,018	t:2,57	20
	Erkek	8	2,9479	0,8017	0,7783	0,035	2,38	11,7
Telaffuz	Kız	14	3,8254	0,6159	1,2004	0,002	t:3,48	20
	Erkek	8	2,6250	1,0148	1,2004	0,012	3,04	10,0
Anlam bilgisi	Kız	14	3,7857	0,5628	1,1691	0,001	t:3,70	20
	Erkek	8	2,6167	0,9311	1,1691	0,009	3,23	10,0

Deney grubunda cinsiyete göre kız öğrencilerinin konuşma becerisi puan ortalaması 3,72, erkek öğrencilerin konuşma becerisi puan ortalaması 2,84'tür. Deney grubundaki kız ve erkek öğrencilerin cinsiyete göre sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu için, deney grubunda uygulanan aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin kız öğrencilerin özelliklerine daha fazla uyum sağladığı söylenebilir. Ayrıca, elde edilen bulgulara göre, konuşma becerisinde kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla daha başarılı oldukları söylenebilir. Bu konu ile ilgili olarak, Demirel (1999:49) bazı araştırmalara dayanarak, dil gelişiminde konuşma miktarı, konuşmada kullanılan kelime çeşidi, cümlenin gramer yönünden doğruluğu gibi alanlarda kızların erkeklerden ileride olduğunu belirtmektedir. Bu yargı da araştırmamızdaki kızların erkeklere göre konuşma becerisi bakımından daha başarılı oldukları yönündeki bulguyu destekler niteliktedir.

Tablo 9'da deney grubu öntest-sontest puanlarının karşılaştırılmasına yönelik t testi sonuçları verilmektedir.

Tablo 9
Deney Grubu Öntest-Sontest Puanlarının Karşılaştırılması
(t testi)

	Ortalama	N	SS	P	Sonuç
Öntest duyuşsal özellikler	1,9848	22	0,75982	0,000	t=-16,597
Sontest duyuşsal özellikler	3,6121	22	0,70121		sd=21
Öntest dinleme	1,7667	22	0,61816	0,000	t=-16,767
Sontest dinleme	3,3636	22	0,76531		sd=21
Öntest dilbilgisi	2,2606	22	0,46046	0,000	t=-13,400
Sontest dilbilgisi	3,3788	22	0,46022		sd=21
Öntest kelime bilgisi	1,9394	22	0,80250	0,000	t=-9,183
Sontest kelime bilgisi	3,2677	22	0,83898		sd=21
Öntest akıcılık	1,7727	22	0,68871	0,000	t=-15,744
Sontest akıcılık	3,4432	22	0,76825		sd=21
Öntest telaffuz	1,6162	22	0,73040	0,000	t=-11,715
Sontest telaffuz	3,3889	22	0,96301		sd=21
Öntest anlam bilgisi	1,5424	22	0,68369	0,000	t=-13,606
Sontest anlam bilgisi	3,3606	22	0,90353		sd=21

Tablo 9'a bakıldığında duyuşsal özelliklerde [t=-16,60 ; p<0,05], dinlemede [t=-16,77 ; p<0,05], dilbilgisi özelliklerinde [t=-13,40 ; p<0,05], kelime bilgisinde [t=-9,18 ; p<0,05], akıcılıkta [t=-15,74 ; p<0,05], telaffuz özelliklerinde [t=-11,72 ; p<0,05] ve anlam bilgisinde [t=-13,61 ; p<0,05] öntest ve sontest ortalamaları arasındaki fark anlamlıdır.

Deney grubunun öntestteki konuşma becerisi puan ortalaması 1,84; sontestteki konuşma becerisi puan ortalaması ise 3,40 olarak belirlenmiştir. Deney grubunda öntestte ortaya çıkan ortalama ilköğretim not sistemine göre “geçer” derecesindeyken sontestte ortaya çıkan ortalama “orta” dereceye ulaşmıştır. Deney grubunun öntest ve sontest puan ortalamaları arasında ortaya çıkan fark aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulandığı sınıftaki öğrencilerin İngilizce konuşma becerisinin daha çok geliştiğini göstermektedir. Deney gurubu ve kontrol grubu arasındaki başarı artışı dikkate alındığında her ne kadar her iki gruptaki öğrencilerin öntest ve sontest puanları arasında bir fark ortaya çıkmışsa da, deney grubunda bu farkın daha fazla olduğu görülmektedir. Buna göre, deney gurubunda uygulanan aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin, kontrol gurubunda uygulanan geleneksel yöntemlere göre İngilizce konuşma becerisini geliştirmede daha etkili olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Uygulanan geleneksel yöntemlerle de tablo 10’da görüldüğü gibi öğrencilerin bilgi düzeyinde artış olmuştur; fakat etkililik ve kalıcılık bakımından aktif öğretim yöntemlerinin daha verimli olduğu söylenebilir.

Deney ve kontrol grubuna uygulanan İngilizce konuşma becerisi ölçeğinin yansıttığı ortalama sonuçlar doğrultusunda, araştırmamızın sontestindeki deney ve kontrol grubu arasında anlamlı farkın çıkmasıyla, aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin İngilizce konuşma becerisini geliştirmede etkili olduğu sonucuna varılabilir. Berktekin (1992:108) de, “Application of Drama Techniques (Role Play and Games) in English Language Teaching Syllabus at Pre- Intermediate Level” adlı araştırmasında aktif öğretim yöntem ve teknikleri arasında yer alan bazı tekniklerin konuşma becerisindeki yeterliliği etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Adı geçenin bulguları, araştırmamızın bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Bir beceri alanı olan konuşmanın gelişmesi, yaparak yaşayarak öğrenme ile mümkün olabilir. Bu nedenle yalnızca konuşma kurallarının öğretilmesi bu beceri alanının gelişmesi için yeterli değildir (Aşlıoğlu, 1993:109). Oysa, geleneksel yöntemlerin uygulandığı sınıflardaki konuşma eğitimi genellikle konuşma kurallarını öğretmekle sınırlı kalmaktadır. Bir konuda kuralları biliyor olmak, o konuda becerilerin gerçekleştirileceği anlamına gelmez. Bilgi olmasına karşın, beceri ortaya çıkmayabilir.

Tablo 9 incelendiğinde aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı bir sınıfta öğrenilenlerin kalıcılık düzeyinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Çünkü öğrencinin öğretim sürecinde bir izleyici olmak yerine, bu sürece etkin olarak katılması, bir başka deyişle öğrenme sürecinin sorumluluğunu paylaşması öğrendiklerinin daha kalıcı hale gelmesini sağlamaktadır. Oğulmuş (2002:57) da, araştırmasında öğrencilerin sınıfta aktif rol aldıklarında daha iyi öğrendiklerini ve öğrenmelerinin kalıcı olduğunu vurgulamıştır. Bu konu ile ilgili olarak üniversite öğrencileri arasında yapılan bir araştırmaya göre, sadece anlatım yönteminin kullanıldığı bir derste öğrenilenlerin kalıcılığı ölçülmeye çalışılmış, “öğrencilerin pasif durumda iken ilk on dakika sonrasında dikkatlerinin gittikçe dağılmakta olduğu, ilk on dakika içerisinde verilenlerin hatırlanma oranının %70 iken son on dakika içerisinde bu oranın %20’ye kadar düştüğü” saptanmıştır. Öğrenmeye aktif katılımın söz konusu olmadığı öğrenme ortamlarında böyle bir sonuç kaçınılmaz olarak görülmektedir (Açıkgöz, 2004:6).

Deney ve Kontrol Gruplarının Sontest Puanlarının Mukayesesi

Tablo 10’da deney ve kontrol gruplarının sontest puanlarının karşılaştırılmasına yönelik t testi sonuçları verilmektedir.

Tablo 10
Deney ve Kontrol Gruplarının Sontest Puanlarının
Karşılaştırılması (t testi)

	Grup	N	Ortalama	SS	Ortalamalar farkı	P	Sonuç
Duyuşsal özellikler	Kontrol	22	2,51515	0,84982	-1,09697	0,000	t=-4,670
	Deney	22	3,61212	0,70121	-1,09697	0,000	sd=42
Dinleme	Kontrol	22	2,27576	0,87003	-1,08788	0,000	t=-4,404
	Deney	22	3,36364	0,76531	-1,08788	0,000	sd=42
Dilbilgisi	Kontrol	22	2,80909	0,55331	-0,56970	0,001	t=-3,713
	Deney	22	3,37879	0,46022	-0,56970	0,001	sd=42
Kelime bilgisi	Kontrol	22	2,18687	0,94492	-1,08081	0,000	t=-4,012
	Deney	22	3,26768	0,83898	-1,08081	0,000	sd=42
Akıcılık	Kontrol	22	2,33333	0,96122	-1,10985	0,000	t=-4,230
	Deney	22	3,44318	0,76825	-1,10985	0,000	sd=42
Telaffuz	Kontrol	22	2,35354	0,97628	-1,03535	0,001	t=-3,541
	Deney	22	3,38889	0,96301	-1,03535	0,001	sd=42
Anlam bilgisi	Kontrol	22	2,01515	0,98796	-1,34545	0,000	t=-4,714
	Deney	22	3,36061	0,90353	-1,34545	0,000	sd=42

Tablo 10 incelendiğinde, duyuşsal özelliklerde [$t=4,67$; $p<0,05$], dinleme özelliklerinde [$t=4,40$; $p<0,05$], dilbilgisi özelliklerinde [$t=3,71$; $p<0,05$], kelime bilgisinde [$t=4,01$; $p<0,05$], akıcılıkta [$t=4,23$; $p<0,05$], telaffuz özelliklerinde [$t=3,54$; $p<0,05$] ve anlam bilgisinde [$t=4,71$; $p<0,05$] deney ve kontrol grupları arasındaki fark anlamlıdır. Sonteste gruplar arasında ortaya çıkan bu farkın anlamlı olması deney grubunda yapılan uygulamanın etkili olduğunu göstermektedir. Bir başka deyişle, bu araştırma, İngilizce konuşma becerisini geliştirmede, etkililik yönünden aktif öğretim yöntem ve teknikleriyle geleneksel yöntemler arasında anlamlı bir farkın olduğunu göstermektedir. Bu sonuçla, deney ve kontrol gruplarında uygulanan iki değişik öğretim yönteminin birbirinden önemli derecede farklı etkililiğe sahip olduğunu da söyleyebiliriz.

Oğulmuş'un (2002:44,57) da araştırmasında, "Öğrencilerin aktivitelerle sınıfta daha iyi motive oldukları" yönündeki bulgusu ve aynı araştırmada öğretmenlerin %90'ının "drama tekniklerinin konuşma becerisini geliştirdiği" yönündeki görüşleri, araştırmamız ile elde edilen bulguları destekler niteliktedir.

Baş (2002:5) da araştırmasında, aktif öğretim yöntem ve teknikleri arasında yer alan "Drama Yöntemiyle Türkçe Eğitimi" adlı çalışmasında, Türkçe dersinin dramatisasyon tekniğiyle daha eğlendirici olarak yapılabildiğini, çocukların derse karşı ilgi düzeylerinin yükseldiğini, ürkek, kendine güveni olmayan çocukların grup içinde kendilerini daha iyi ifade edebildiklerini belirtmiştir. Ona göre ilgi ve anlayış gören çocuklar, daha çok yaratıcılık göstermişler, sınıf içerisinde daha fazla aktif olmuşlardır. Araştırmacı, Türkçe konuşma becerisini geliştirmek için uyguladığı dramatisasyon etkinlikleri ile, başarı sağlandığını ifade etmektedir.

Türkçe konuşma becerisinin nasıl geliştirileceği konusundaki yukarıdaki araştırma bulguları ile araştırmamızın bulguları arasında benzerlik görölmektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Tartışma

Araştırmanın genel amacı, ilköğretimde aktif öğrenme kuramı destekli İngilizce öğretim yöntemi ile konuşma becerisinin geliştirilmesi hususunun Şehit Namık Tümer İlköğretim Okulu örneğinde betimlenmesidir. Bu genel amaca bağlı olarak araştırmanın alt amaçları; *geleneksel İngilizce öğretim yöntemlerinin konuşma becerisini geliştirmeye etkileri nelerdir?* ve *aktif öğrenme kuramı destekli İngilizce öğretim yöntemlerinin konuşma becerisini geliştirmeye etkileri nelerdir?* biçiminde belirlenmiştir.

Bu araştırmada nicel ve nitel yöntemlerden yararlanılmış ve öntest-sontest kontrol gruplu deneysel model kullanılmıştır. Araştırma için ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinden iki grup seçilmiştir. Yansız atama yoluyla gruplardan birisi deney, diğeri kontrol grubu olarak atanmıştır. Öğrenciler deneysel işlemde önce ve sonra bağımlı değişkenlerle ilgili olarak ölçüme tabi tutulmuşlardır. Deney grubunda aktif öğretim yöntemi ve tekniklerine göre ders işlenirken, kontrol grubunda geleneksel öğretim yöntemleri kullanılmıştır.

Eğitim bitmeyen ve dinamiklerini sürekli yenileyen bir süreçtir. Bu anlamda eğitimin dönemsel dinamiklerinin takip edilmesi ve gerekli yönlendirmenin yapılması ancak süreklilik ve devamlılık arz eden araştırmalar ile mümkün olabilir.

“Araştırmaya asla ara vermemeliyiz. Bütün araştırmamızın sonu başlangıç noktamıza varmak ve o yeri ilk kez bilmek olacaktır.”

(Sharma, 2006:142)

Öğrenme, kişinin araştırarak belli bir süreç içerisinde davranışlarında meydana gelen değişmelerle kendini tanıdığı bir yaşam ürünü olduğuna göre, öğrenme bireyden bireye farklılık gösterecektir. Bu durumda öğrenme, tek bir yöntemle gerçekleştirilebilecek bir durum değildir. Modern eğitimde de öğretim etkinliklerinin bilişsel olduğu kadar duyuşsal ve devinişsel amaçlara da hizmet edebilmesi gerektiği anlaşıyor bulunmaktadır (Çebi, 1985: 144). Yabancı dil öğretiminde ülkemizde şu ana kadar kullanılan bir çok yöntemin başarısız olduğu görülmektedir. Bunun en büyük nedeninin öğrenci özelliklerinin dikkate alınmadan yapılan tek düze bir öğretimin olduğu söylenebilir.

Geçmişten günümüze kullanılan yanlış yöntemlerle ya da yöntemlerin yanlış kullanılmasıyla İngilizce öğretiminde sorunlar yaşanmış ve İngilizcenin dört temel becerilerinden en önemlisi sayılabilecek olan konuşma becerisini edindirme problemi hep olmuştur ve bu problem günümüze kadar devam etmiştir. Bu araştırmada aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin önemi üzerinde durularak, bu yöntem ve tekniklerle İngilizce konuşma becerisinin ne derecede geliştirilebileceği geleneksel yöntemlerle de karşılaştırılıp deneylenmeye çalışılmıştır. 8. sınıf öğrencilerinden yansız atama yoluyla biri deney, diğeri kontrol grubu olmak üzere iki grup belirlenmiştir. Her iki gruptaki öğrenciler, uygulamadan önce ve sonra “İngilizce Konuşma Becerisi Ölçeğine” tabi tutulmuşlardır. Deney grubunda aktif öğretim yöntem ve teknikleriyle, kontrol grubunda ise geleneksel yöntemlerle öğretim yapılmış, uygulama öncesi ve sonrası ölçüm yapılarak iki yöntemin etkililiği araştırılmaya çalışılmıştır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan bulgular, kullanılan yöntem ve tekniklerin İngilizce konuşma becerisini geliştirmede ne derecede etkili olduğunu göstermektedir. Aktif öğretim yöntem ve teknikleriyle ders yapılan grubun İngilizce konuşma becerisinde kayda değer bir gelişme görülürken geleneksel yöntemlerle ders yapılan grupta aktif öğretim yöntem ve teknikleriyle ders yapılan gruptaki kadar kayda değer bir gelişme görülmemiştir. Ortaya çıkan sonuç yöntemlerin etkililiği ile doğru orantılı olmuştur.

Aktif öğrenmede bilgi tek değildir ve bilgiler öğrencilere aktarılarak öğretilemez. Tam tersine aktif öğrenmede bilgi geçicidir, tartışılabilir. Öğrenci bilgiyi olduğu gibi kabul etmez; onu yorumlar ve kendi tarzına göre şekillendirir. Başka bir ifadeyle öğrenci tartışır, analiz ve sentez yapar, önceki bildikleriyle yenilerini yapılandırır, kendi öğrenmesinden sorumludur, yani kendi kendini değerlendirebilecek yapıya sahiptir ve öğrenme sürecinde tamamıyla aktif rol alır. Öğretmen ise, sadece bu sürecin yaşanmasına rehberlik eden kişidir. Öğrenciye öğretmekten çok bilgiye ulaşma ve bilgiyi öğrenme yollarını gösterir. Bu anlamda öğretimi planlama konusunda öğretmene çok iş düşer. Öğretmenin yöntem bilgisi konusunda donanımlı olması, öğrencilerdeki bireysel farklılıkları biliyor ve dikkate alıyor olması ve alanında etkin olması gerekmektedir. Aktif öğretim yöntem ve teknikleri drama, rol oynama, beyin fırtınası, grupla çalışma, bireysel çalışma, flaş kartlarla çalışma ve gösterip yaptırma yöntemi gibi birçok yöntem ve tekniği

içermektedir. Bu yöntem ve teknikler öğrencinin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel özelliklerini dikkate alarak öğrencinin her üç yönden gelişimini sağlar. Geleneksel yöntemlerde öğrencinin sadece bilişsel gelişimine önem verilerek diğer yönler dikkate alınmaz. İletişimsel yaklaşımı benimseyen aktif öğretim yöntem ve teknikleriyle öğrenciler devamlı iletişim içinde olurlar. İletişim sırasında öğrencilerin fikirleri ve davranışları değişir ve şekillenir. Farklı olaylar karşısında farklı dil becerilerini kullanırken, dilin kültürel yapısı da gelişip zenginleşir. Böylece öğrenci kendini, kendi kültürünü ve başkalarını öğrenmeye başlar. İngilizce öğretiminde bu şekilde bir iletişimsel yaklaşımı benimseyen aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılmasıyla öğrenci konuşmasını geliştirir, akıcılık kazanır, kelime haznesini geliştirir, fikirlerini rahatlıkla ifade edebilir, farklı durumlarda farklı dil yapılarını kullanabilir, dinleme becerisi kazanır ve insanlarla ilişkilerini geliştirir. Sonuç olarak aktif öğretim yöntem ve teknikleri İngilizce öğretiminde bir öğrenme yolu olarak kullanılırken dilin kazanılması, geliştirilmesi ve zenginleştirilmesi anlamında önemli bir yere sahiptir.

Milli Eğitim Bakanlığınca orta öğretim kurumlarında yabancı dil öğretiminin amaçları şöyle belirlenmiştir:

- *Öğrenilen yabancı dili, tabi konuşma hızıyla konuşulduğunda anlayabilme,*
- *Anlaşılır şekilde konuşabilme,*
- *Kolaylıkla okuyabilme ve okuduğunu anlayabilme,*
- *Düşünce ve duygularını yazıyla anlatabilme,*
- *Öğrendiği yabancı dili okuldan sonra da kendi kendine geliştirebilme güç ve yeteneğini kazanma. (Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler dergisi 2149, 10 Ekim 1983, akt. Oyat,1997:15)*

Yabancı dil öğretiminde Milli Eğitim Bakanlığınca amaç edinilen “Öğrenilen yabancı dili, tabi konuşma hızıyla konuşulduğunda anlayabilme” ve “Anlaşılır bir şekilde konuşabilme” ifadelerine bakıldığında bu ifadelerin tam anlamıyla gerçekleştirilememiş olduğu görülmektedir. Günümüzde ise hala tam anlamıyla gerçekleştirilebildiği söylenemez. Yeterli ölçüde yöntem bilgisine sahip öğretmenlerin yetiştirilememesi, olumsuz fiziki koşullar ve araç gereç eksikliği bu

maddelerin gerçekleştirilememesinde önemli sayılabilecek etmenler olmuştur (Sevinç, 2006: 61). Bu sorunun altında yatan en önemli sebepten bir tanesi de farklı öğretim yöntem ve tekniklerinin yeterince bilinmemesi ve etkili bir şekilde uygulanamamasıdır.

Aşılıoğlu (2006), bu konuda Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Programı son sınıfta okuyan öğretmen adaylarının yöntem bilgisi konusunda kendilerini nasıl algıladıklarını belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının yöntem ve teknikler konusunda kendilerini çok yeterli görmedikleri anlaşılmıştır. Anlatma yönteminde adayların yüzde 42,2'si, soru yanıt yönteminde yüzde 47,3'ü, gösteri tekniğinde yüzde 30,2'si kendilerini çok yeterli algılarken, diğer yöntem ve tekniklerde (beyin fırtınası, örnek olay inceleme, drama ve rol oynama) kendilerini çok yeterli olarak algılama oranı yüzde 20 ve daha aşağı değerler olarak ortaya çıkmıştır. Dramada yüzde 11,4'ü, rol oynamada ise yüzde 17,5'i kendilerini çok yeterli görmüşlerdir. Bu sonuçlardan da anlaşıldığı gibi üniversitelerin öğretmen yetiştiren bölümleri öğretmen adaylarına öncelikle yöntem bilgisi konusunda yeterlilik kazandırmalıdır. İngilizce öğretmenleri sahip oldukları bu yeterlilikle kendi öğrencilerine İngilizceyi öğreteceklerdir. Bu araştırmanın sonuçları araştırmamızda yer alan ifadeleri destekler niteliktedir. İngilizce öğretiminde yer alan dört temel beceriyi en etkili bir şekilde verebilmek, öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini gerçekleştirebilecek birçok yöntem ve tekniği uygulamakla sağlanabilir. Bu da her şeyden önce nitelikli İngilizce Öğretmeni yetiştirmekle, yani yöntem bilgisi konusunda kendini çok yeterli gören İngilizce Öğretmeni yetiştirmekle mümkün olacaktır.

Gerçek öğrenme, ezberleyerek öğrenme değildir. İngilizce öğretiminde, dil dilbilgisi kurallarını ezberlemenin ötesine geçilmediği sürece gerçek öğrenme tam anlamıyla oluşamayacaktır. Her öğrencinin farklı gereksinim ve isteklerini hesaba katmayan geleneksel yöntemleri uygulamakla öğrencilerde neyi, neden öğrendiklerinin farkındalığını yaratmak mümkün değildir. Öğrenci, öğrendiklerinin hedeflerini bilerek öğrenmesini gerçekleştirmelidir. Yani, yaparak ve yaşayarak kendini tanımasını ve her alanda kendine güven duymasını sağlayan bir öğrenme tarzı oluşturulmalıdır. Okullar yaşama hazırlık sağlayan; bilginin yüklendiği bir merkez değil, yaşamın kendisi olarak öğrencilere de kendi sorumluluklarını

kendilerinin üstlendiği bir yaşam sunmalıdır. Bu öğretim tarzını destekleyen aktif öğretim yöntem ve teknikleriyle öğrenci, tartışarak, soru sorarak, yaparak ve başkalarına öğreterek gerçek öğrenmeyi gerçekleştirir. Aktif öğrenmenin bahsettiğimiz tüm bu özellikleri İngilizce öğretiminde engel sayılabilecek birçok sorunu aşılabilmede önemli bir yer tutmaktadır. Sonuç olarak araştırmamızda, aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin İngilizce öğretiminde, özellikle İngilizce konuşma becerisini geliştirmede etkili olduğuna dair elde edilen olumlu bulgular doğrultusunda, aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin öğrenciyi direkt olarak öğrenme sürecinin içine katıp sadece sözselsel ve görsel olarak değil, yaparak ve yaşatarak da onu aktif kılan ve bu şekilde dil öğrenimini büyük ölçüde sağlayan öğretim yöntem ve teknikleri olduğu söylenebilir.

Yapılan araştırma neticesinde elde edilen bulgulara dayanılarak aktif öğrenme kuramının uygulandığı deney grubunun kontrol grubuna göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermiş olması sadece yöntemsel bir başarı olarak yorumlanmayabilir. Yani, farklı bir yöntemin ilk defa kullanılmış olmasının öğrencilerin başarı düzeyini etkilemiş olabileceği de göz önünde bulundurulmalıdır. Nitekim çok başarılı olduğu ifade edilen pek çok yöntemin zaman içinde monotonluğa uğrayarak beraberinde getirdiği başarı düzeyini sonraki dönemler de muhafaza edemediği bilinen bir olgudur. Zaten önemli olan yöntemden ziyade onun bireyde açığa çıkardığı enerjidir.

Deney grubunda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha başarılı olmasının nedenleri incelendiğinde, özellikle doğadaki dişi enerjinin doğa ile daha bütüncül ve teslimkar bir karaktere sahip olmasından dolayı daha az direnç gösterme eğiliminde oldukları ifade edilebilir.

Sonuç

Araştırmanın genel amacı, ilköğretimde aktif öğrenme kuramı destekli İngilizce öğretim yöntemi ile konuşma becerisinin geliştirilmesi hususunun Şehit Namık Tümer İlköğretim Okulu örneğinde betimlenmesi olarak ifade edilmiştir.

Araştırmanın başlangıç parametreleri incelendiğinde:

– 8. sınıf İngilizce dersinde öğretim uygulamalarından önce yapılan öntest puanlarında deney ve kontrol grubu arasında sadece kelime bilgisinde deney grubu puan ortalaması yaklaşık 1,94, kontrol grubu puan ortalaması yaklaşık 1,51'dir. Aralarında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır ($t=2,14$, $p>0,05$). Diğer özelliklerde deney ve kontrol grubu öntest puanlarında anlamlı bir fark görülmemiştir. Buna göre uygulama öncesi her iki grup birbirine denktir sonucuna ulaşılmıştır. (Tablo 4)

– Uygulama öncesi deney grubu öğrencilerinin tutum puan ortalaması yaklaşık 3,68, kontrol grubu öğrencilerinin tutum puan ortalaması yaklaşık 3,61'dir. Her iki grubun İngilizce dersine yönelik tutum puanları arasındaki fark ($t=0,81$, $p>0,05$) anlamlı değildir. Bu durum her iki grubun derse olan tutumlarının uygulama öncesi denk olduğunu göstermektedir. (Tablo 5)

Genel amaca bağlı olarak cevabı aranan alt sorular/alt amaçlar bağlamında ulaşılan ara sonuçlar ve tablo referansları şöyle gösterilebilir;

✓ *Geleneksel İngilizce öğretim yöntemlerinin konuşma becerisini geliştirmeye etkileri bağlamında ulaşılan birinci ara sonuç; geleneksel öğretim yöntemlerinin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin öntest-sontest konuşma becerisi puanları karşılaştırıldığında, kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrasında belli bir düzeyde başarı gösterdikleri görülmüştür (öntest:1,70, sontest:2,36). (Tablo 7)*

✓ *Aktif öğrenme kuramı destekli İngilizce öğretim yöntemlerinin konuşma becerisini geliştirmeye etkileri bağlamında ulaşılan ikinci ara sonuç; aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı deney grubu öğrencilerinin öntest-sontest erişim puanları karşılaştırıldığında tüm özelliklerde farkın anlamlı olduğu görülmektedir. Uygulama deney grubunda anlamlı bir fark yaratmıştır (öntest:1,84, sontest:3,40). Bu fark deney grubuna uygulanan aktif öğretim yöntem ve tekniklerin İngilizce konuşma becerisini geliştirmede etkili olduğunu göstermiştir. (Tablo 9)*

Araştırmanın yukarıda sıralanan iki alt sonucuna bağlı olarak konu hakkında ulaşılan nihai yargı; aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin geleneksel yöntemlere göre daha etkili olduğudur.

Öneriler

Uygulamacılara Öneriler

✓ İngilizce öğretiminde yıllardır ağırlıklı olarak uygulanan geleneksel yöntemler yerine, yaparak ve yaşayarak ve “sezdirerek öğretme”ye dayalı aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılmasının daha faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

✓ İngilizce öğretmenlerimiz aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin nasıl uygulanabileceği ile ilgili hizmet içi eğitim programlarından geçirilmelidir. Bu yöntem ve teknikler ilköğretim birinci kademe öğrencileri için de çok büyük önem taşımaktadır. Aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin tamamı (bu araştırmada adı geçen ve geçmeyen) ilköğretimde tüm derslerde rahatlıkla kullanılacak etkili yöntem ve tekniklerdir. Bu bağlamda tüm öğretmenlerimiz bu yöntem ve tekniklerin ne olduğu, hangi derslerde ve nasıl kullanılacakları konusunda bilgilendirilmelidir.

Araştırmacılara Öneriler

✓ Aktif öğretim yöntem ve tekniklerinden soru-cevap yöntemi, beyin fırtınası tekniği, dramatizasyon ve rol oynama tekniği, bireysel çalışma yöntemi ve flaş kartlarla çalışma tekniği gibi araştırmamızda adı geçen yöntem ve teknikler deney grubunda kullanılmıştır. Araştırmamızda yer almayan diğer aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin de İngilizce öğretiminde ne kadar etkili olduğunu belirlemeye yönelik araştırmaların da yapılması önerilmektedir.

✓ Bu araştırmada aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin konuşma becerisini geliştirmedeki etkileri ölçülmeye çalışılmıştır. Uygulama yapılırken diğer beceriler üzerindeki etkileri az da olsa gözlemlenmiştir; fakat araştırma, konuşma becerisi üzerine odaklandığı için diğer beceriler üzerinde konuşma becerisinde olduğu kadar durmamıştır. Aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin diğer temel beceriler(dinleme, okuma, yazma) üzerindeki etkileri de araştırmacılar tarafından derinlemesine incelenebilir.

KAYNAKLAR

- AÇIKGÖZ, Kamile Ün (2003) **Aktif Öğrenme**, Eğitim Dünyası Yayınları, İzmir.
- AÇIKGÖZ, Kamile Ün (2004) **Etkili Öğrenme ve Öğretme**, Eğitim Dünyası Yayınları, İzmir.
- ADIGÜZEL, Ömer (1993) **Oyun ve Yaratıcı Drama İlişkisi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- AKGÜNDÜZ, Hasan (1997) **Klasik Dönem Osmanlı Medrese Sistemi-Yapı.Amaç.İşleyiş**, Ulusal Yayınları, İstanbul.
- AKGÜNDÜZ, Hasan (2007) **Eğitime Dair Kuramsal ve Tarihsel Çözümlemeler**, Yüksek Lisans Ders Notları, Diyarbakır.
- AKYÜZ, Yahya (2004) **Türk Eğitim Tarihi**, PegamA Yayıncılık, Ankara.
- AŞILIOĞLU, Bayram (1993) **Ortaokullarda Türkçe Öğretimi**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- AŞILIOĞLU, Bayram (2006), “**İngilizce Öğretmen Adaylarının Öğretim Yöntem ve Teknikleri Konusundaki Yeterliliklerine İlişkin Algıları**”, Eğitim Araştırmaları, Sayı 22, Diyarbakır.
- AYDIN, Ayhan (2005) **Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi**, Tekağaç Eylül Yayıncılık, Ankara.
- AYKAÇ, Necdet (2005) **Öğretme ve Öğrenme Sürecinde Aktif Öğretim Yöntemleri**, Naturel Yayınları, Ankara.
- BAILEY, Kathleen M. ve SAVAGE Lance (1994) **New Ways in Teaching Speaking, New Ways in TESOL Series**, Amerika.
- BAŞ, Hacer Zehra (2002) **Drama Yöntemiyle Türkçe Eğitimi**, Uzerler Matbaacılık, Ankara.
- BERKTEKİN, Gaye (1992) **Application of Drama Tecniques (Role Play and Games) in English Language Teaching Syllabus at Pre- Intermediate Level**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Çukurova Üniversitesi, Adana.
- BOZDOĞAN, Zülal (2003) **Okulda Rehberlik Etkinlikleri ve Yaratıcı Drama**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Şener (2002) **Veri Analiz El Kitabı**, PegamA Yayıncılık, Ankara.

- CAMPBELL, Colin ve KRYSZEWSKA, Hana (2003) **Learner-Based Teaching**, OUP, Oxford.
- CELCE-MURCIA, Marianne ve McINTOSH Lois (1979) **Teaching English As A Second or Foreign Language: Newbury House Publishers**, Amerika.
- CÜCELOĞLU, Doğan (2002) **‘Keşke’siz Bir Yaşam İçin İletişim Donanımları**, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- CÜCELOĞLU, Doğan (2004) **İnsan ve Davranışı / Psikolojinin Temel Kavramları**, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- ÇEBİ, Ahmet (1985) **Aktif Öğretim Yöntemlerinden Rol Oynama**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- ÇALIŞKAN, Nihat ve KARADAĞ, Engin (2005) **İlköğretimde Drama “Oyun ve İşleniş Örnekleriyle”**, Anı Yayıncılık, Ankara.
- DEMİRCAN, Ömer (1988) **Dünden Bugüne Türkiye’de Yabancı Dil**, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- DEMİREL, Özcan (1993) **Yabancı Dil Öğretimi**, Usem Yayınları, Ankara.
- DEMİREL, Özcan (1998) **Genel Öğretim Yöntemleri**, Kardeş Kitap ve Yayınevi, Ankara.
- DEMİREL, Özcan (1999) **Türkçe Öğretimi**, PegamA Yayıncılık, Ankara.
- DEMİREL, Özcan (2001) **Eğitim Sözlüğü**, PegamA Yayıncılık, Ankara.
- DEMİREL, Özcan (2005) **Eğitimde Yeni Yönelimler**, PegamA Yayıncılık, Ankara.
- ERDEN, Münire (1998) **Eğitimde Program Değerlendirme**, Anı Yayıncılık, Ankara.
- FİDAN, Nurettin (1996) **Eğitim Psikolojisi / Okulda Öğrenme ve Öğretme**, Alkım Yayınevi, Ankara.
- FİDAN, Nurettin ve ERDEN, Münire (2001) **Eğitime Giriş**, Aklın Yayınları, İstanbul.
- GÖNEN, Mübeccel ve DALKILIÇ, Nursel Uyar (2003) **Çocuk Eğitiminde Drama / Yöntem ve Uygulamalar**, Epsilon Yayıncılık, İstanbul.
- GÜN, Nil (2001) **NLP Zihninizi Kullanma Kılavuzu**, Kuraldışı Yayıncılık, İstanbul.
- HADFIELD, Jill (1995) **Elementary Communication Games**, Nelson, Londra.
- HADFIELD, Jill (2004) **Classroom Dynamics**, OUP, Oxford.

- HARMER, Jeremy (2005) **The Practice of English Language Teaching**, Longman, İngiltere
- HUBBARD, Peter, JONES, Hywel, THORNTON, Barbara ve WHEELER, Rod (1987) **A Training Course For TEFL**, OUP, Oxford.
- KARASAR, Niyazi (2004) **Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Yayın Dağıtım**, Ankara.
- KARASAR, Niyazi (2004) **Araştırmalarda Rapor Hazırlama, Nobel Yayın Dağıtım**, Ankara.
- KAVCAR, Cahit; OĞUZKAN, Ferhan; AKSOY, Özlem (2002) **Yazlı ve Sözlü Anlatım**, Anı Yayıncılık, Ankara.
- KRAL, Thomas (1995) **Creative Classroom Activities**, Washington.
- KÜÇÜKAHMET, Leyla (1999) **Öğretimde Planlama ve Değerlendirme**, Alkım Yayınevi, İstanbul.
- LARSEN, Diane ve FREEMAN (1985) **Techniques and Principals in Language Teaching**, OUP, İngiltere.
- LAVERY, Clare (2001) **Language Assistant**, The British Council, İngiltere.
- LADOUSSE, Gillian Porter (2004) **Role Play**, OUP, Oxford.
- MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI (2006) **İlköğretim İngilizce Dersi Öğretim Programı**, Devlet Kitapları Müdürlüğü, Ankara.
- MENGÜŞOĞLU, Tahiyettin (2003) **Felsefeye Giriş**, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- OĞULMUŞ, Müzeyyen (2002) **Students' and Teachers' Perspectives on the Use Drama Tecnique in EFL Classrooms**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- OYAT, Sıla Ay (1997) **Yabancı Dil Öğretiminde Dramanın Kullanımı**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- OYGUR, Hasan (2007) **Yazım Kılavuzu**, Özgür İletim, Ankara.
- ÖNDER, Alev (2004) **Yaşayarak Öğrenme için Eğitici Drama / Kuramsal Temellerle Uygulama Teknikleri ve Örnekleri**, Epsilon, İstanbul.
- PHILLIPS, Sarah (1999) **Drama with Children**, OUP, Oxford.
- POLLARD, Laurel ve HESS, Natalie (1997) **Zero Prep / Ready-to-go Activities For the Language Classroom**, Alta Book Center Publishers, California.
- PURTUL, İrfan (2006) **Eğitimde Ezbersiz Günlere Doğru**, Akasya Kitap, Ankara.

- REVELL, Jane ve NORMAN, Susan (2000) **In Your Hands / NLP in ELT**, Safire Press, Londra.
- RICHARDS, Jack C. ve RODGERS, Theodore S. (1992) **Approaches and Methods in Language Teaching / A Description and Analysis**, CUP, Cambridge.
- ROBERTSON, Callum ve ACKLAM, Richard (2000) **Action Plan For Teachers / A Guide to Teaching English**, BBC World Service, Londra.
- SABAN, Ahmet (2004) **Öğrenme Öğretme Süreci / Yeni Teori ve Yaklaşımlar**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- SAN, İnci (2003) **Drama ve Öğretim Bilgisi / V. Uluslar arası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri Atölye ve Konferans Etkinlikleri**, Naturel Yayıncılık, Ankara.
- SANTROCK, John W. (1997) **Life-Span Development**, Brown&Benchmark Publishers, Amerika.
- SCRIVENER, Jim (1994) **Learning Teaching**, Heinemann, Oxford.
- SEKMAN, Mümin (2005) **Her Şey Seninle Başlar / Kişisel Kurtuluş Savaşınızı Başlatın**, Alfa Yayınları, İstanbul.
- SENEMOĞLU, Nuray (1997) **Gelişim Öğrenme ve Öğretim / Kuramdan Uygulamaya**, Ertem matbaacılık, Ankara.
- SENEMOĞLU, Nuray (2004) **Gelişim Öğrenme ve Öğretim / Kuramdan Uygulamaya**, Gazi Kitabevi, Ankara.
- SEVİNÇ, Ü. Kemal (2006) **İlköğretim Okullarında İngilizce Öğretiminde Karşılaşılan Güçlüklerle İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- SEYİDOĞLU, Halil (2003) **Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı**, Kurtiş Matbaası, İstanbul.
- SHAPIRO, Lawrence E. (2004) **Yüksek EQ'lu Bir Çocuk Yetiştirmek / Anne-Babalar İçin Duygusal Zeka Rehberi**, Varlık Yayınları, İstanbul.
- SHARMA, Robin (2005) **Ferrarisini Satan Bilge**, GOA Basım Yayın, İstanbul.
- SHARMA, Robin (2006) **Aile Bilgeliği**, GOA Basım Yayın, İstanbul.
- SILBERMAN, Mel (1996) **Active Learning, 101 Strategies to Teach Any Subject**, Allyn and Bacon, Amerika.

- SÖNMEZ, Veysel (2006) **Eğitim Bilimine Giriş**, Anı Yayıncılık, Ankara.
- ŞAHİN, Fehmi (2006) **Orta Öğretim Programlarında Etik Eğitimi Üzerine Bir Araştırma**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- ŞAHİNEL, Melek (2003) **Etkin Öğrenme**, PegamA Yayıncılık, Ankara.
- YALÇINKAYA, Lütfi ve Diğerleri (2006) **Let's Speak English 8**, MEB, Devlet Kitapları, İstanbul.
- YAŞAR, Şefik (1993) **Yabancı Dilde Okuma Becerilerinin Geliştirilmesinde Küçük Gruplarla Öğretim Yönteminin Etkililiği**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- YAVUZ, Kudret Eren (2005) **Yeniden Yapılanan Sınıflar İçin Aktif Öğrenme Yöntemleri**, Ceceli Yayınları, Ankara.
- YILDIRIM, Ali ve ŞİMŞEK, Hasan (2005) **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- TAŞPINAR, Mehmet (2005) **Kuramdan Uygulamaya Öğretim Yöntemleri**, Üniversite Kitabevi, Elazığ.
- UR, Penny (1997) **A Course in Language Teaching / Practice and Theory**, CUP, Cambridge.
- WILLIS, Jane (1996) **A Framework For Task-Based Learning**, longman, İngiltere.
- WRIGHT, Andrew, BETTERIDGE, David ve BUCKBY, Michael (1994) **Games For Language Learning**, CUP, Cambridge.
- <http://iteslj.org/Techniques/Chauhan-Drama.html> (erişim tarihi: 28.03.2005)
- http://www.teachingenglish.org.uk/think/speak/role_play.shtml (erişim tarihi: 06.05.2007)

EKLER

1. Onay Yazısı
2. İngilizce Konuşma Becerisi Ölçeği
3. Tutum Ölçeği
4. Aktif Öğrenmede Kullanılan Aktivite Örnekleri
5. Flaş Kart Örnekleri
6. Rol Kartları
7. Aktif Öğrenmede ve Geleneksel Sınıflarda Sınıf Düzeni
8. Aktif Öğretim Yöntem ve Tekniklerine Göre Hazırlanmış İngilizce Bir Ders Plan Örneği

EK-1

26523

T.C.
DİYARBAKIR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

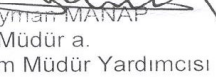
SAYI : B.08.4.MEM.4.21.00.08.311 / 37054
KONU : Araştırma izni

14 ARA 2005

SAYIN : AYŞE SADAY
DICLE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS ÖĞRENCİSİ
DİYARBAKIR

İlimiz Şehit Namık Tümer İlköğretim okulunda “İngilizce Öğretiminde Drama Tekniğinin Konuşma Becerisi Üzerindeki Etkileri” konulu tez araştırmanız ile ilgili 09.12.2005 tarih ve 36725 sayılı Valilik Oluru ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Süleyman MANAP
Müdür a.
Millî Eğitim Müdür Yardımcısı

EKLER :
Ek-1 Valilik Onayı

T.C.
DİYARBAKIR VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

09 ARA 2005

SAYI : B.08.4.MEM.4.21.00.08.311 / 36725
KONU : Araştırma İzni

VALİLİK MAKAMINA

Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans öğrencisi Ayşe SADAY “İngilizce Öğretiminde Drama Tekniğinin Konuşma Becerisi Üzerindeki Etkileri(Diyarbakır İli Örneği)” konulu 20 sorudan ibaret tez çalışmasını İlimiz Şehit Namık Tümer İlköğretim Okulunda yapması ile ilgili Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün 18.11.2005 tarih ve 892 sayılı Yazısı ile ekindeki belgeler ilişikte sunulmuştur.

Söz konusu araştırmanın İlimiz Şehit Namık Tümer İlköğretim Okulunda Eğitim-Öğretimi aksatmayacak ve Okul Müdürlüğünün sorumluluğunda gönüllülük esas olmak şartı ile yapılması Müdürlüğümüzce uygun mütalaa edilmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde tensiplerinize arz ederim.

Mustafa TEKDEMİR
Milli Eğitim Müdürü

.../12/2005
Cumali ATILLA
Vali a.
Vali Yardımcısı

EK-2

İNGİLİZCE KONUŞMA BECERİSİ ÖLÇEĞİ

ÖĞRENCİNİN ADI VE SOYADI:						
S/N	KRİTERLER	Çok Zayıf	Zayıf	Orta	İyi	Çok İyi
A	DUYUŞSAL ÖZELLİKLER					
1.	Konuşmaya istekli olma					
2.	Konuşurken rahat davranma					
3.	Konuşurken jest ve mimiklerini kullanma					
4.	Konuşurken heyecanlanmama					
5.	Konuşmada tutukluk göstermeme					
B	DİNLEME					
6.	Bir aktiviteyi uygularken öğretmenin söylediği talimatları dinlediğinde, onları hemen uygulama					
7.	Bir aktiviteyi uygularken arkadaşlarının söylediklerini dinleyip onlara anlamlı karşılık verme					
8.	Bir aktiviteyi uygularken arkadaşının sorduğu soruları dinleyip doğru bir şekilde cevaplama					
9.	Bir arkadaşının dersle ilgili bir konu üzerinde yaptığı açıklamayı dinleyip kendi fikirlerini de ekleyerek onu anlamlı bir şekilde yorumlama					
10.	Kasetten dinlediği bir hikayeyi kendi cümleleriyle doğru bir biçimde özetleme					
C	DİLBİLGİSİ					
11.	Konuşurken dilbilgisi kurallarına uygun cümle kurma					
12.	Konuşurken kurduğu cümlelerin zaman uyumuna dikkat ederek konuşma					
13.	İngilizce söz dizimine göre düzgün cümle kurma					
14.	Konuşurken güçlük çektiği yerde öğretmenin verdiği ipucuyla doğru kelime veya cümleyi bulma					
15.	Konuşurken güçlük çektiği yerde ana dili kullanma gereksinimi duyma					
D	KELİME BİLGİSİ					
16.	Konuşurken konuyla ilgili kelimeyi doğru kullanma					
17.	Bir cümlede geçen bilmediği bir kelimenin anlamını kestirme					
18.	Yeni öğrendiği bir kelimeyi cümle içerisinde doğru kullanma					

S/N	KRİTERLER	Çok Zayıf	Zayıf	Orta	İyi	Çok İyi
E	AKICILIK					
19.	Kekelemeden konuşma					
20.	Karşılıklı konuşmalarda zaman harcamadan soru sorma					
21.	Sorulan sorulara duraksamadan cevap verme					
22.	Karşılıklı konuşmalarda aktivitenin akıcılığını bozmayacak şekilde zaman harcamadan sohbete girme					
F	TELAFFUZ					
23.	Konunun akışına göre ses tonunu ayarlama					
24.	Sözcükleri doğru seslendirme					
25.	Karşılıklı konuşurken kurduğu cümlelerdeki kelimelerin vurgularını doğru yapma					
G	ANLAM BİLGİSİ					
26.	Derste dinlediği bir hikayeye ilgili arkadaşlarına ya da öğretmenine anlamlı sorular sorma					
27.	Kendine sorulan sorulara doğru cevap verme					
28.	Derste işlenen konuyla ilgili açıklayıcı örnekler verme					
29.	Giriş kısmını dinlediği bir hikayenin geri kalan kısmını kendi hayal gücünü de kullanarak anlamlı bir şekilde tamamlama					
30.	Derste işlenen bir konuyu açıklayıcı ya da onun ana temasını yansıtabilecek cümleler kurma					

EK-3

Adı Soyadı:

Sınıfı, No :

Bu anket sizin İngilizce dersine olan tutumunuzu belirlemek için oluşturulmuştur. Bu amaçla bir takım ifadeler verilmiştir. Her ifadeyi okuduktan sonra inandığınızı yada düşündüğünüz yalnızca bir cevabı işaretleyiniz. **Cevaplarınızda dürüst ve içten olmanız çalışmanın amacı için çok önemlidir. Lütfen samimiyetle cevap veriniz. TEŞEKKÜRLER.**

İngilizce Öğretmeni : Ayşe SADAY

BÖLÜM 1	Tamamen Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Hiç Katılmıyorum
1. İngilizce dersini severim.					
2. İngilizce dersi hakkında daha çok şey öğrenmek isterim.					
3. İngilizce kitaplar okurken çok sıkılırım.					
4. İngilizce dersine ayrılan ders saatlerinin daha fazla olmasını isterim.					
5. İngilizce dersini başaramamaktan korkarım.					
6. İngilizce'den hoşlanmam.					
7. İngilizce'yle ilgili kitaplar ilgimi çeker.					
8. İngilizce dersinde kendimi rahat hissedirim.					
9. Gördüğüm dersler arasında İngilizce dersi en sevimsiz olanıdır.					
10. İngilizce dersine sıkılmadan, zevkle çalışırım.					
11. İngilizce ilgi duyduğum bir ders değildir.					
12. İngilizce dersi benim için eğlencelidir.					
13. Boş zamanlarımda, İngilizce çalışmaktan zevk alırım.					
14. İngilizce alanındaki bilgimi artırmak için, arkadaşlarım ve öğretmenlerimle bilgi alışverişinde bulunmak isterim.					
15. İngilizce filmler izlemekten hoşlanırım.					
16. Bence İngilizce dersi en çekici derstir.					
17. Mümkün olsa İngilizce dersinin yerine başka dersler seçerdim.					
18. İngilizce dersinin günlük yaşamda çok önemli bir yeri vardır.					
19. İngilizce'yle ilgili her şeye ilgi duyarım.					
20. İngilizce'nin hayatta gerekli olduğuna inanıyorum.					
21. İmkanım olsa İngilizce ders alırım.					
22. İngilizce dersi ödevlerini zevkle sıkılmadan yaparım.					
23. İleride İngilizce'yle ilgisi olan bir meslek seçmek isterim.					

EK-4

68

MAINTAINING THE GROUP

7.2 If I were you

LEVEL	Intermediate and above
TIME	15–20 minutes
MATERIALS	Questionnaire for each student
PROCEDURE	<ol style="list-style-type: none"> 1 Seat students in pairs, preferably back to back so that they cannot see what their partner is writing. 2 Give one copy of the questionnaire to each student and ask them to fill it in as if they were their partner. However, they may not consult or confer with their partner during the exercise, but should complete the questionnaire with what they feel would be their partner's most probable responses. 3 When they have finished, ask them to turn to face each other and to compare their answers, commenting on their accuracy.

QUESTIONNAIRE

IF I WERE YOU	
Complete the sentences as if you were your partner.	
If I found some money in the street I would _____.	
If I saw a rat in the bedroom, I would _____.	
If I could travel anywhere in the world, I would _____.	
My idea of a good evening out would be to _____.	
If I won a lot of money I would _____.	
A perfect day for me would be one where _____.	
If a hot air balloon landed in my garden, and the balloonist said 'Come for a ride!', I would _____.	
If someone invited me to join the crew in a Round-the-World yacht race I would _____.	
If someone offered me the chance to work abroad for a year I would _____.	
If I had the choice between an interesting but badly-paid job and a more boring but well-paid job I would _____.	

6.7 The quiz show

<u>LEVEL</u>	3
<u>AGE GROUP</u>	C
<u>TIME</u>	50 minutes to prepare the show, 50 minutes to do the improvisation.
<u>AIMS</u>	Language: to encourage oral fluency and to practise question forms. Other: to encourage spontaneity and practise taking on a role.
<u>DESCRIPTION</u>	The children prepare and act out a quiz show. In the first lesson they prepare the questions and distribute the roles. In the second lesson they do the improvisation. You can video the improvisation if you have the facilities.
<u>MATERIALS</u>	Video camera (optional).

IN CLASS**Preparing the show**

- 1 Ask the children if they watch quiz shows. Which are their favourites? Why do they like them? Who takes part in a quiz show? (The quiz master, the contestants, the assistants, the audience.)
- 2 Tell the children that they are going to act out a general knowledge quiz show. Ask them what categories of questions there could be, and write the categories on the board. ('Sport', 'History', 'Geography', 'Music', 'Cinema', 'Literature', and so on). Divide the class into as many groups as there are categories, and ask each group to invent ten questions for their category.
- 3 Ask what kind of things the quiz master, assistants, contestants, and audience say and do. Make a list of useful expressions on the board. Make a basic running order which the children will follow in the next lesson. Here is one suggestion:
  - the assistants show the audience to their seats;
  - the assistants look after the contestants;
  - the quiz master welcomes the audience;
  - the assistants introduce the contestants;
  - the quiz master asks the contestants which category they want to start with.
- 4 Make a poster of this and put it on the wall. The children can refer to it in the next lesson.

Doing the improvisation

- 5 Assign the children roles (see introduction to Chapter 5). Give them time to think about their role and what they have to do and say.
- 6 Use the poster to remind them of the running order.
- 7 Set up the classroom with tables at the front for the contestants. Get the assistants to show the audience to their seats and to look after the contestants.
- 8 Start the show and note down any comments as they do it.
- 9 When the show comes to a natural conclusion, stop the improvisation.
- 10 Ask the children if they have enjoyed doing the activity. Would they like to repeat it another day? Do they want to change roles? What did they learn from this first experience? Be very positive in your feedback as this is a difficult activity.

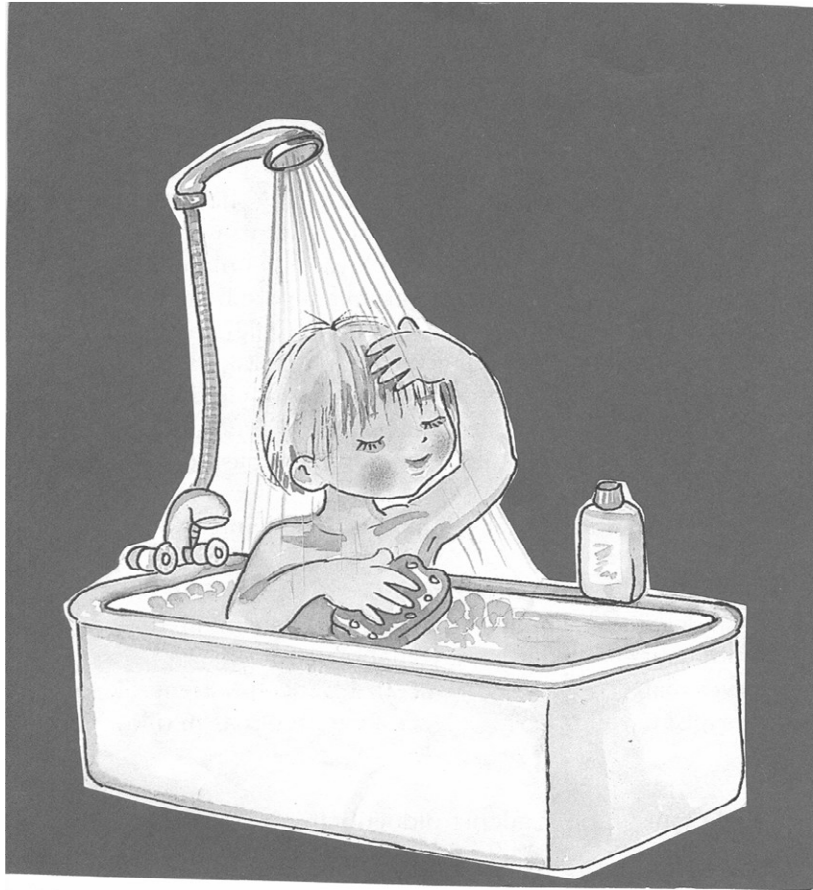
FOLLOW-UP

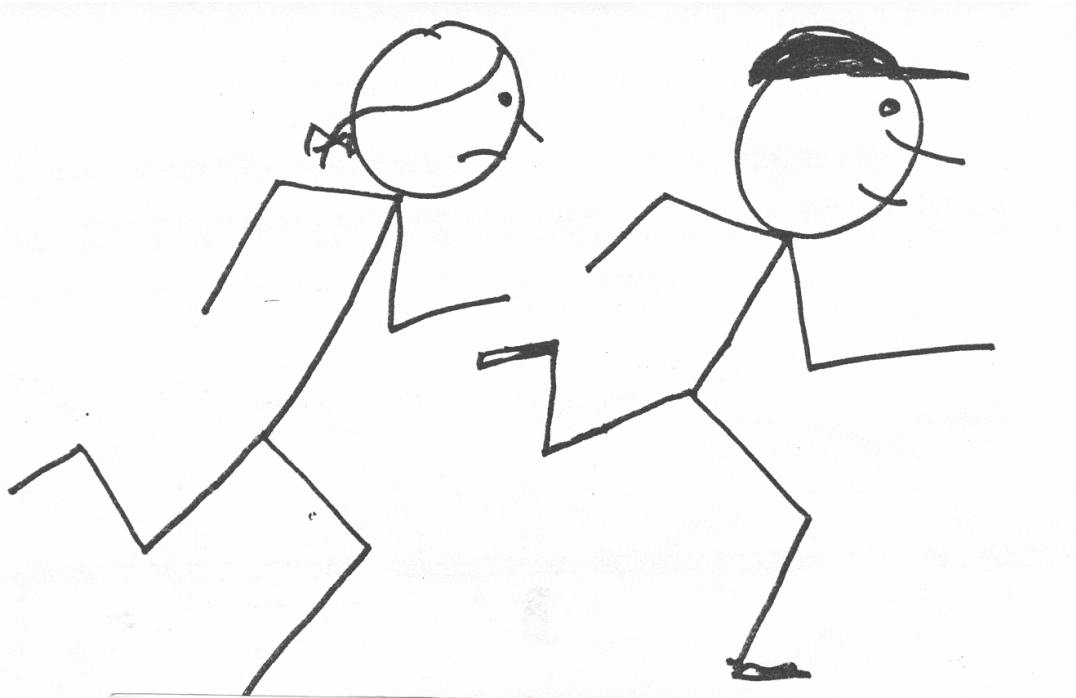
Repeat the activity, with the children taking different roles.

SHORT PLAYS

You can ask the children to write their own plays. This is motivating for them, and will encourage them to draw on all the language they know. They can make up their own versions of a play they have worked on or dramatize stories that they have read or invented.

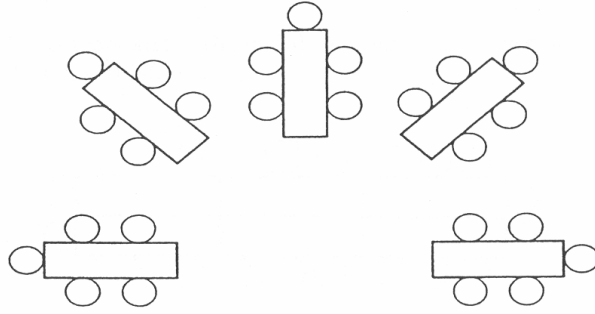
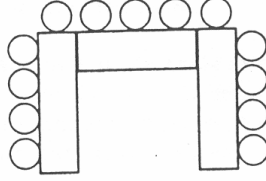
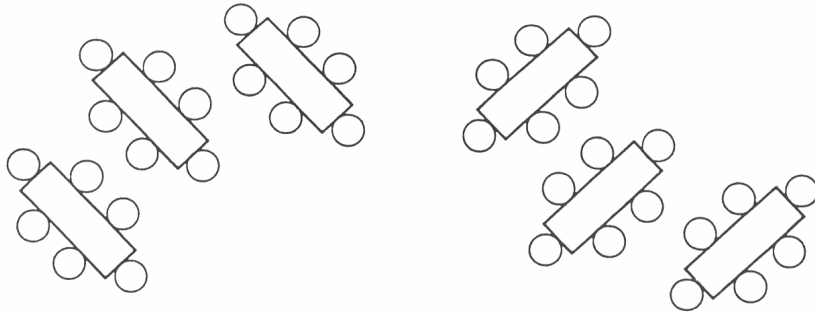
EK-5

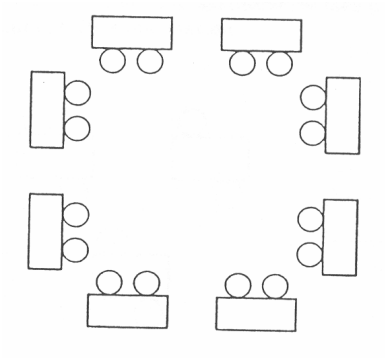
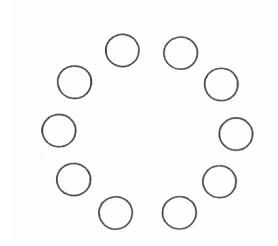
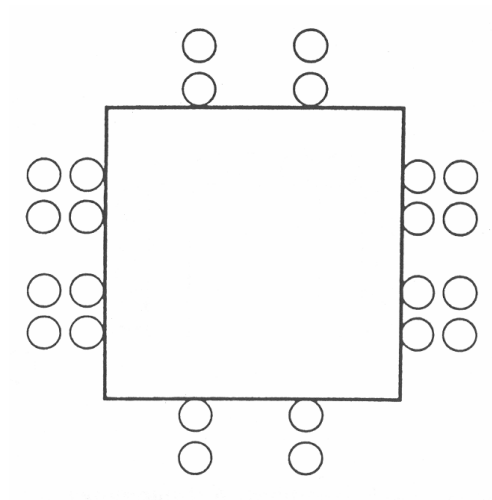

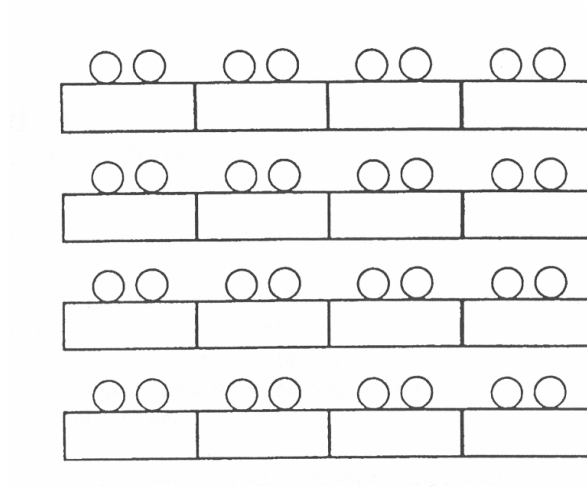

EK-6

ROLE CARD A	<p>Meeting a friend You are walking down the street. You meet a friend. You ask how the person is and suggest having a cup of coffee.</p>
ROLE CARD B	<p>You meet a friend in the street, you ask how the person is and agree to have a cup of coffee.</p>
ROLE CARD A	<p>To a pen-friend You are meeting an Australian pen-friend to whom you have been writing for several years. This is the first time you have ever met and you are feeling rather nervous.</p>
ROLE CARD B	<p>You have flown to London from Australia to meet the pen-friend you have been writing to for several years. You have never met him or her before and you feel a little apprehensive about the meeting.</p>
ROLE CARD A	<p>A hotel lobby You are in the lobby of a hotel abroad after a busy day trying to find clients for your company's product. You want a relaxing evening. You do not want to talk to anyone.</p>
ROLE CARD B	<p>You are in a hotel lobby and think you recognize the person who has just come in. You try to get into conversation with him or her to find out where you have met before.</p>

EK-7**A) AKTİF ÖĞRENMEDE SINIF DÜZENİ****“U” ŞEKLİ****EKİP STİLİ**

DAİRESEL**GRUP İÇİNDE GRUP**

B) GELENEKSEL SINIFLARDA SINIF DÜZENİ

EK-8**AKTİF ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİNE GÖRE HAZIRLANMIŞ
İNGİLİZCE BİR DERS PLAN ÖRNEĞİ****LESSON: ENGLISH****CLASS: 8th GRADE****SUBJECT: CONDITIONALS TYPE 2(If I were...)****DURATION: 80 MINS.****OBJECTIVES**

1. Conditionals “type 2” will be introduced to SS through a film (Shrek) and examples.
2. SS will be able to say some sentences about the film.
3. SS will be able to create and write sentences about “type 2”.
4. SS will be able to complete the sentences about “type 2”.

MATERIALS: Film, students, a small ball, realia.**METHODS AND TECHNIQUES:** Active learning methods and techniques: films and movies, dramatization, ball game.**PRESENTATION***SS watched the film “Shrek” one week ago.***5 mins.** Teacher talks about the film to remind it to SS and asks some questions:

1. Who is Shrek?
2. Where does he live?
3. What does he eat?
4. Who does he meet in the forest? What’s his name?
5. Why are people afraid of Shrek?
6. Would you be afraid of Shrek if you met him on the way your home?

(Teacher tries to familiarize SS with the subject asking the 6th question)**15 mins.** Teacher has SS focus on a part of the film and asks some questions to make them speak about that part.

1. Where did Shrek see Fiona first? (castle)
2. What was Fiona doing when Shrek came in the room?(She was pretending that she was sleeping.)
3. What did he do? (He shook and woke her up.)
4. How did Fiona feel? (She was surprised.)
5. Why was she surprised? (Because she thought that the prince would come, save her from the dragon and kiss her.)
6. Why did Shrek behave like that? (Because he is an ogre and he doesn’t know how to behave to a princess.)
7. What would you do if you were Shrek?
I would do the same thing.
I would kiss the princess and save her from the dragon.
I would save Fiona and take her to the Prince and get the prize.
(Both boys and girls will be encouraged to answer the 7th question.)

Teacher says the sentences that SS create loudly and in a correct way again without warning them about their mistake. Then she writes the sentences on the board.

If I were Shrek, I would do the same thing.

If I were Shrek, I would kiss Fiona and save her from the dragon.

If I were Shrek, I would save Fiona and take her to the prince.

10 mins. Teacher wants SS to work in groups of four and create more sentences about the 7th question and say them to each other in their group. After then she has SS write the sentences on the board.

5 mins. Teacher asks SS: “Are you Shrek?”

SS: “No.”

Teacher: “Do you have some experiences in your life like that?”

SS: “No.”

Teacher: “Are they real?”

SS: “No.”

Teacher: “No, they aren’t. Isn’t it?”

Teacher emphasizes that the things which students said are not real things in the real life and they aren’t anybody else. She reminds that they can just think that as if they were another person and try to understand him/her feelings. She tries SS to understand the usage of “type 2”. Then she says some sentences using “type 2” and finishes this part.

“If I were Shrek I would behave bravely and kiss the princess. I would take her to my swamp and marry her. But fortunately I am not Shrek.:))”

5 mins. Teacher has SS dramatize that part of the film; she limits the time and lets them to dramatize it. She explains how they dramatize it (She helps them to organize the steps of their scenario.).

15 mins. SS dramatize that part however they want.

15 mins. After SS dramatize their plays teacher gives feedback about their work. Then she gives SS a questionnaire to have them do some exercise about “type 2” (EK-4). They work in groups. After they finish they check their answers answering them in the classroom.

10 mins. Teacher takes her ball and wants SS to complete the sentences that she says throwing the ball to any student.

If I were Bill Gates,.....

If I were a small fish,.....

If I were a student at 3rd grade,.....

Then teacher has SS throw the ball to each other and continue to play the game.

EVALUATION: Teacher wants SS to write a small paragraph about the sentence that they say in the classroom while they are playing the ball game. She takes their writings in the following lesson and evaluates them.

SS: Students

TUTANAK

Araştırmada aşırma yahut toplu intihal yapmadığımı taahhüt ederim.26.10.2007

Ayşe SADAY
Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi
G 24523